

ДАВАР

ГОДИНА 2004.

БРОЈ 29

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

М
У
Д
Р
О
С
Т

Мудрост није у говору већ у томе да се зна време када треба говорити. Паметно ћути, паметно и говори. Пре почетка говора промисли о томе шта ћеш рећи, да би дао одговор какав треба. Не хвали се својим разумом. Више од свих зна онај који говори: ништа не знам. Венац мудрости је - себе укоравати и ставити ниже од свих (ава Исаија).

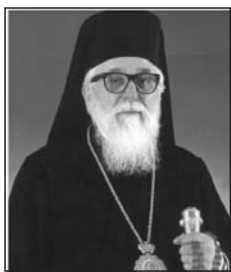
Спаситељеве речи: „Будите мудри као змије и безазлени као голубови“ (Мт. 10,16) - свети Варсонуфије овако тумачи: „Ко мудрост змије, у односу према злу, удружује са незлобивошћу према добру, тај неће допустити својој мудрости да се помеша са лукавством, нити простоти својој да постане бесмислена.“

Фотографије: Младен Томић

Пренесене мошти Св. мученика Момчила Гргуревића
из цркве у Челебићима, у храм Св. Николе у Ријечи

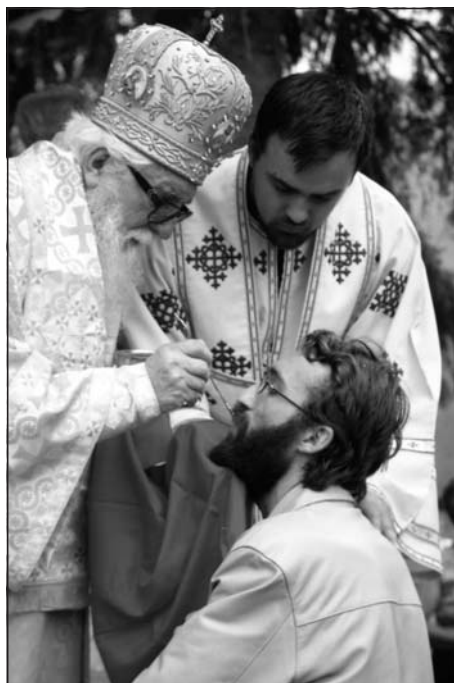
СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ
ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

АПРИЛ

3. Уочи празника Цвијети, присуствовао празничној литији и Вечерњу у храму св. Василија Острошког на Вељинама;
4. На празник Цвијети, служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице на Палама;
- присуствовао Вечерњу и духовној академији у храму св. Петра Дабробосанског у Војковићима;
5. На Велики Понедељак, служио св. Литургију пређеосвећених дарова у капели Духовне Академије и Богословије у Србињу;
6. На Велики Уторак, служио св. Литургију пређеосвећених дарова у манастиру Добруну;
7. На празник Благовијести, служио св. Литургију у храму св. Пророка Илије на Сокоцу;
- у Добоју, присуствовао сједници Епископског савета БиХ;
8. На Велики Четвртак, служио св. Литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Травнику;
9. На Велики Петак, служио Вечерње са изношењем Плаштанице у храму Успења Пресвете Богородице на Палама;
- у храму св. Пророка Илије на Сокоцу, служио Јутрење са статијама;
10. На Велику Суботу, служио св. Литургију у капели Духовне Академије и Богословије у Србињу и причестио ученике четвртог разреда Богословије;
11. На празник Васкрсења Христовог, служио св. архијерејску Литургију у Саборној цркви у Сарајеву, уз саслужење свештеника и ђакона. Св. Литургију је директно преносило неколико радио и телевизијских кућа;
- служио Пасхално Вечерње у храму св. Апостола Петра и Павла у Рудом, са читањем Јеванђеља на пет језика;
12. На Васкршњи понедељак, служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице на Палама;
- у парохијском дому на Палама отворио изложбу васкршњих радова ученика основних и средњих школа
13. На Васкршњи уторак, служио св. Литургију у храму св. пророка Илије на Сокоцу;
15. У Београду, посетио Председника Владе Републике Србије, г. Војислава Коштуницу;
16. На Источни петак, служио св. Литургију у цркви на Паштан-брду код Рудог;
18. На Томину недељу, служио св. Литургију у манастиру Добруну;

19. У Сарајеву, примио у посјету г. Тадеја Лаберника, Амбасадора Републике Словеније;
20. У Београду, Посјетио Његово Краљевско Височанство Престолонаследника Александра ИИ Карађорђевића;
23. У Сарајеву, примио у посјету Његову Узоритост Винка кардинала Пуљића, Надбискупа врхбосанског;
30. У Сарајеву, примио у посјету г. Вилијема Вендлја, Генералног Секретара Светске конференције религија за мир;

МАЈ

6. На празник Св. великомуч. Георгија, а поводом храмовне славе, служио св. Литургију у храму св. Георгија на Равној Романији и преломио славски колач;
10. У храму св. Саве у Београду, поводом прославе 200-годишњице Првог српског устанка, са свима Архијерејима Српске православне цркве служио св. Литургију, на којој је начелствовао Његова Свесветост Патријарх васељенски ГГ Вартоломеј;

- 10-19. У Патријаршијском двору у Београду, учествовао у раду Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве;
12. На празник св. Василија Острошког, са Епископима далматинским Фотијем и дремвицким Марком служио Св. Литургију у капели Духовне Академије и Богословије у Србињу и преломио славски колач поводом славе ових двију школа;
- присуствовао духовној академији која је, поводом крсне славе Академије и Богословије у Србињу, одржана у амфитеатру школе и додијелио дипломе о завршеним студијама једанаесторици студената Духовне Академије и награде студентима и богословима за успјешно урађене светосавске теме;
16. У манастиру Свете Тројице у Пљевљима, са Његовом Светошћу Патријархом српским ГГ Павлом и свима Архијерејима СПЦ, служио свету Литургију и присуствовао освећењу нових манастирских конака;
20. На празник Вознесења Господњег, поводом храмовне славе, служио Св. Литургију у Подграбу и преломио славски колач;
21. На празник св. Јована Богослова, освештао нову зграду Филозофског факултета на Палама и преломио славски колач;
22. У Бањој Луци, присуствовао сједници директора свих средњих школа Републике Српске;
23. У резиденцији Конак у Сарајеву, сусрео се са г. Оттом фон Хабсбургом, чланом Европског Парламента и најстаријим потомком аустријске царске породице Хабсбурга;
24. На празник св. Кирила и Методија, преломио славски колач у Ректорату Универзитета у Српском Сарајеву;
26. У Сарајеву, примио у посјету г-ђу Марис Девине, Шефа регионалне канцеларије Посматрачке мисије Европске Уније;
28. У Благају, освештао звона за обновљени храм Свете Тројице;
- у Бањој Луци, присуствовао далматинској вечери;
30. На празник силаска Св. Духа на Апостоле, освештао из темеља обновљени храм Свете Тројице у Благају;
31. На Духовски понедељак, служио св. Литургију у храму св. мајке Параскеве у Бијелом Брду;
- у парохијском дому на Палама, отворио изложбу о Хиландару;

ЈУН

2. У Сарајеву, примио у посјету г. Слободана Шоју, Амбасадора БиХ у Паризу;
-у Сарајеву, примио у посјету делегацију оба Дома Парламента Велике Британије;
6. У Саборној цркви у Сремским Карловцима, са више Архијереја СПЦ, служио св. Литургију и присуствовао прослави 200-годишњице Првог српског устанка;
7. У Сарајеву, примио у опрштајну посјету г. Роберта Бикрофта, Шефа мисије ОСЦЕ-а за БиХ;
11. Поводом крсне славе Музичке Академије Универзитета у Српском Сарајеву, у храму св. Василија Острошког на Вељинама служио св. Литургију;
-на Музичкој Академији у Лукавици преломио славски колач и присуствовао дојели диплома и награда;
27. На Јабуди код Устиколине, освештао темеље храма у обнављању;
28. На празник Видовдан, служио св. Литургију у храму св. Пророка Илије на Сокоцу;

ЈУЛ

3. У манастиру Цетињу, присуствовао чину наречења изабраног Епископа диоклијског Јована (Пурића) и свечаном бденију;
4. У Романијској Лазарици - храму св. пророка Илије на Сокоцу, поводом 12. Видовданског сабора на Романијском Косову, служио св. Литургију, преломио славски колач и присуствовао духовној академији;
7. На празник Рођења св. Јована Крститеља, поводом храмовне славе служио у Биљешеву и преломио славски колач;
9. У Сарајеву, примио у посјету Амбасадора Виктора Ткаченка, замјеника Шефа мисије ОСЦЕ-а у БиХ;
10. У Челебићима код Србиња, из гробнице код храма Успења Пресвете Богородице, са свештеницима извадио, омои, опремио и у нови кивот положио свете мошти свештеномученика Момчила Челебићког;
11. У храму Успења Пресвете Богородице у Челебићима, над моштима св. свештеномученика Момчила служио св. Литургију;
-уочи празника св. Апостола Петра и Павла, присуствовао празничном вечерњу у храму св. Николе у Риједи;
12. Послије извршеног преноса моштију св. свештеномученика Момчила Челебићког из Челебића у Ријеку, у порти храма св. Николе у Риједи служио св. Литургију;

17. У Саборној цркви у Сарајеву, присуствовао чину наречења изабраног Епископа хумског др Максима (Васиљевића) и свечаном бденију;
18. У Саборној цркви у Сарајеву, заједно са Његовом Светошћу Патријархом српским ГГ Павлом и Архијерејима СПЦ, служио св. Литургију на којој је у чин епископа хиротонисан архимандрит др Максим (Васиљевић);
21. На празник св. Прокопија, поводом храмовне славе, у Високом присуствовао св. Литургији коју је служио Епископ хумски ГГ Максим;
-на Палама, поводом Крсне славе СОД „Јахорина“, преломио славски колач;
22. У Сарајеву, примио у посјету делегацију Државе Палестине, коју је предводио г. Фарук Кадуми, Министар иностраних послова Палестине;
24. У манастиру Гомирју, присуствовао чину наречења изабраног Епископа горњокарловачког Герасима (Поповића) и свечаном бденију;

25. У манастиру Гомирју, заједно са Његовом Светошћу Патријархом српским ГГ Павлом и Архијерејима СПЦ, служио св. Литургију на којој је у чин епископа хиротонисан архимандрит Герасим (Поповић);

29. У Сарајеву, примио у опрштајну посјету г. Клифорда Бонда, Амбасадора Сједињених Америчких Држава;

АВГУСТ

1. У Мокром, освештао темеље новог храма св. Серафима Саровског и служио св. Литургију;
2. На празник св. Пророка Илије, поводом храмовне славе, у Бусовачи служио св. Литургију и преломио славски колач;
-присуствовао Вечерњем у Мокром, које је служио Епископ хумски ГГ Максим;
8. У Кијеву код Војковића, освештао темеље новог храма;
9. На празник св. великомученика Пантелејмона, поводом храмовне славе, у Вучијој Луци служио св. Литургију, преломио славски колач, и освештао темеље новог парохијског дома;
11. У храму св. великомученика Георгија на Равној Романији, уз саслужење Епископа хумског ГГ. Максима, служио св. Литургију и присуствовао свечаној академији;
12. У Озерковићима, освештао крстове и звона за нови храм Свете Тројице;
15. У манастиру Бањској на Косову, поводом обнове литургијског и монашког живота, са Његовом Светошћу Патријархом српским ГГ Павлом и Архијерејима СПЦ, служио св. Литургију;
19. На празник Преображења Господњег, у манастиру Крки, служио св. Литургију;
20. У Сарајеву, примио у посјету г. Иана Клифа, Амбасадора Велике Британије;
28. На празник Успења Пресвете Богородице, поводом манастирске славе, служио св. Литургију у манастиру Добруну, преломио славски колач, а потом освештао нови манастирски конак, зграду Музеја Првог српског устанка и Митрополита дабробосанских, манастирску чесму и нови пјешачки мост преко ријеке Рзав;
-у Центру за културу у Вишеграду, присуствовао свечаној академији поводом прославе 200-годишњице Првог српског устанка;
29. У манастиру Добруну, поводом прославе 200-годишњице Првог српског устанка, са Његовом Светошћу Патријархом српским ГГ Павлом и Архијерејима СПЦ, служио св. Литургију, потом присуствовао на отварању Музеја и свечаној академији на којој је откривен споменик војду Карађорђу.

Џакон Миџар Танасић

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, $\square$ ивого Присуства $\square$ јег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и $\square$ ивот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

МУДРОСТ

Мудрост светитеља

Мудрост светитеља састоји се у познавању воље Божје. Човек је слика и прилика Божја, својом послушношћу истини он се узвишује изнад свега (ава Исидор, презвитер).

Мудрост - права и једина, у чему је

Ја знам једну мудрост - бојати се Бога. Јер, почетак према мудрости је страх Божији (Приче 1,1), и: крај речи, све слушај, Бога се бој (Проп. 12,13). Тако је рекао премудри Соломон... А што се тиче друге мудрости, ја сам је делом сам оставио, а делом желим и надам се да је стекнем, полажући наду на Духа Светога...

Правна је мудрост презирати ону мудрост која се састоји само у беседама и обртима речи, у поверљивим и излишним противностима... Ја хвалим и целивам ону мудрост, којом су се прославили незнатни, ради које су одликовани унижени, којом су рибари уловили мреже еванђеља за сву васиону, победили одбачену мудрост речју... Није за мене мудрац онај који је mudar на речима, чији је језик покретан, а душа необучена... већ онај који иако мало говори о добродетелима, ипак много показује на делу и животом потврђује речи (Григорије Богослов).

Велика је мудрост у томе, да свет посматрамо мртвим; али још већа и важнија у томе, да и сами будемо као умрли за њега... Апостол Павле кретао се по градовима, али он је био толико далеко од свега овоземаљског, колико се ми разликујемо од мртвих тела. Тако кад он говори: Мени се свет распе (Гал. 6,14), он разуме ону неосетљивост према земаљском, и чак не само њу једну, него и другу истину такву, тако да је она у њему

била двојака Он није рекао само: Мени се свет распе, и - ућутао; него је следећим речима указао и на другу неосетљивост, рекавши: и ја свету... На тај начин изрека Павлова значи следеће: Он је, по његовим речима, био далеко од овоземаљског не толико колико су далеко живи од мртвих, него колико су далеко мртви од мртвих. Жив, разуме се, не осећа

привлачност према умрломе, али има друго какво осећање - или се још диви лепоти покојника, или жали и плаче за њим; а мртав према мртвоме нема у себи ни таквог осећања и расположења. Желећи да то изрази, он је речима - мени се свет распе, додао: и ја свету... (Златоуст).

Мудрост хришћанска - у чему је

1. Знати Бога и поштовати Га.
2. Држати у себи да је Он - Бог свих.

3. Да свима заповеда: уклони се од зла и чини добро.

4. Слушати Га као Цара и Господа свога и вољу Његову испуњавати.

5. Ходати пред Њим са страхом, јер Он све види, на све гледа, и испитује срца и утробе, испитује праведника и грешника. Ходати пред Њим тако како ходе ученици пред учитељом, деца пред родитељима, слуге пред господарима, потчињени пред властима.

6. Живети у овом свету а понашати се као странац, дошљак и путник.

7. Чувати се од свега, као што птица стоји на грани и чува се, бацајући поглед на све стране, да не би била ухваћена или устрељена. Јер нас окружују многи непријатељи, и хоће да нас улове у своју мрежу.

8. Ни према чему у овом свету не пријањати срцем, ни према богатству, ни према части, ни према слави, ни према раскоши, не тражити много од овога.

9. Задовољити се тиме што Бог даје и захвалити му се за то. Кад имамо храну и одећу, овим да будемо задовољни (1 Тим. 6,8)

10. Докле имамо времена да чинимо свима добро (Гал. 6,10).

11. Говорити што је потребно и нужно и кад треба; и ћутати о томе што не треба говорити, и кад не треба.

12. У свету живети телом, али умом уздизати се вечности; често се сећати смрти, суда Христовог, вечне смрти и вечног живота.

13. Никад не бити без посла, него нешто радити корисно, уздржати се од злих дела, речи и помисли. Једино овај народ нам је од користи.

14. Чувати се што строжије да се не пружи саблазан ближњему.

Ово је хришћанска и права мудрост. А почетак мудрости је страх Господњи (Тихон Задонски).

ДВА МЛАДА СТРАНЦА

Приповедао је авва Витимије о томе како је авва Макарије испричао:

Док сам некада живео у Скиту, спуште се тамо два страна младића; и један од њих имаше браду, а другом је тек почела да избија брада. Па дођоше и рекоше: Где је келија авве Макарија?

А ја рекох: Шта ће вам он?

Рекоше: Чули смо о њему и о Ски-ту, па дођосмо да га видимо.

Е - рекох им - ја сам тај.

Они направише поклон преда мном, говорећи: Желимо овде да останемо.

А ја, видећи како су њежни и научени на богаство, рекох: Не можете остати овде.

Старији од њих рече: Ако не можемо остати овде идемо негде друго.

Ја рекох у себи: Зашто их терам, па се саблажњавају? Труд ће их натерати да сами оду.

Па им кажем: Хајде, припремите келију, ако можете.

Рекоше: Покажи нам место и учинићемо што треба.

Ја им дадох једну браву, врећу пуну двопека и со; па им показах један тврд камен и рекох: Поравнајте овде и донесите дрва из оазе, па пошто начините кров, седите.

Мислио сам, вели старац, да ће због умора отићи.

А они ме упиташе шта се овде прати.

Ја им рекох: плетене ствари.

Па узмем прућа из оазе и покажем им како се оснива плетење и како треба давати облик плетењу, те рекох: Начините кошаре па их дајте чуварима, а они ће вам донети хлеба.

И након тога одем. А они стрпљиво учине све што сам им рекао, и нису ми долазили у посету три године. А ја остадох да се борим са помислима: „Какав ли је њихов подвиг па не долазе да ме питају за неке помисли? Из

далека монаси долазе к мени, а ови који су близу нису дошли, нити су пошли ка другима, осим у цркву да узму нафору, и то ћутке“. Па постивши недељу дана, помолим се Богу да ми покаже у чему је њихов подвиг. И уставши после недељу дана, пођем ка њима

да видим како су. Па пошто покуцах, они ми отворише и ћутке ме целиваше; а ја се помолим и седнем. Старији од њих, пошто даде знак млађему да изађе, седе да плете ужад, ништа не говорећи; а у девети час покуца и уђе онај млађи, па припреми мало јела и када му старији даде знак, постави трпезу; и стави на њу три двопека и остаде да стоји ћутке.

А ја рекох: Устаните да једемо.

Па устадосмо и једосмо; а он донесе крчаг, те се написмо. А када је пало вече рекоше ми: Одлазиш ли? А ја рекох: Не, спаваћу овде.

Те простреше пољаву на мене на једном месту, а за себе на другом месту, у углу; па скидоше своје појасеве и огртаче и спустише се заједно на пољаву преда мном. И пошто они легоше, ја се помолим Богу да ми открију у чему је њихов подвиг и отвори се надстрешница и појави се светлост као дан; а они не видеше светлост. Па пошто су мислили да спавам, старији дотакне млађег у бок, па устану, опашу се и пруже своје руке ка небу. А ја сам их видео, али они мене нису; и угледах демоне како као муве долазе на млађега; а једни су му кидисали на уста а други на очи. Видех анђела Господњег како држи огњени мач и одгони демоне од њега. Старијем, пак, нису могли да се приближе. А када су ујутро легли, ја се направих као да сам се тек пробудио, а исто тако и они. Старији ми рече само ове речи: Хоћеш ли да прочитамо дванаест псалама?

Рекох: Да.

И млађи отпоја пет псалама са шест стихова и једним „алилуја“. А код сваког стиха излазила је пламена свећа из његових уста и уздизала се на небо. Исто тако, из уста оног старијег, када би их отварао да поје, излазио је некакав пламени конопац и досезао до трећег неба. И ја изрекох неколико псалама на памет.

Па изашавши, кажем: Помолите се за мене. А они ћутке начинише метанију.

Сазнадох, дакле, да је онај старији савршен, а млађега још муче непријатељи.

А неколико дана касније умре старији брат, а трећег дана за њим и млађи. И када су неки од отаца долазили у посету авви Макарију, он их је водио у њихову келију, говорећи:

Дођите да видите мучеништво младих странаца.

ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНЕ ПОЛИКСЕНИЈЕ

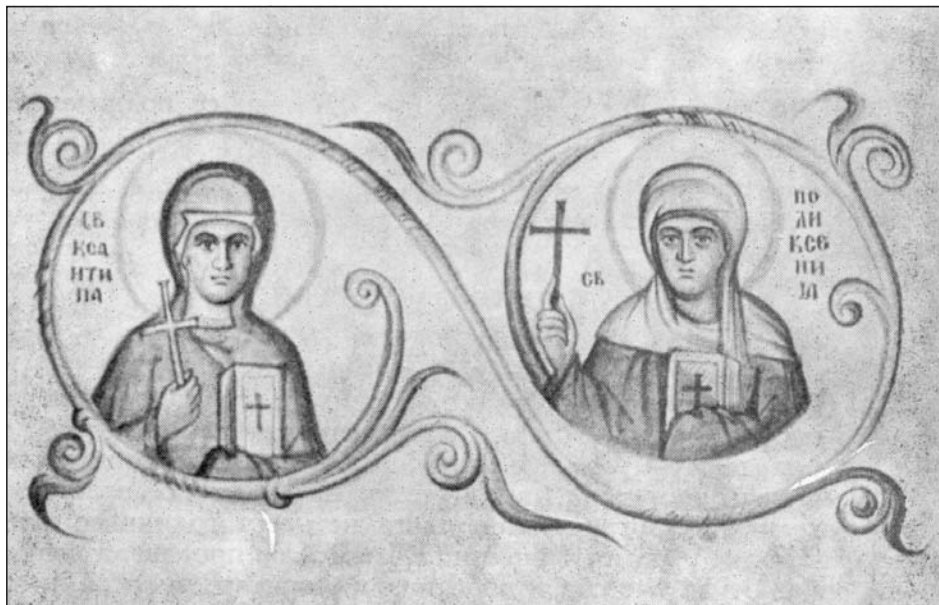
Света Поликсенија беше родом из Шпаније. Живела је у првом веку по рођењу Христовом, у време светих апостола, и била је њихова ученица. Од рођења и у младости она беше незнабошкиња. Заједно са својом старијом сестром Ксантипом, супругом поглавара ове земље Прова, девојка Поликсенија чу за Божанско учење Христа Спаситеља од светог апостола Павла, приликом проповеди Еван-

ликог ученика Христовог, светог апостола Петра. Веома наклоњена узвишеном Божанском учењу Христа Спаситеља, Поликсенија се, по доласку у Грчку, с потпуним поверењем обрати хришћанима за заштиту и покровитељство. Свети апостол Христов Филип, који у то време проповедаше тамо Еванђеље, нареди једној побожној породици да Поликсенију сакрије од злочиначког отмича-

учини свети апостол Андреј. Она виде како овај већ престарели старац подноси тешка истјазавња и мучења, како претрпе крсну смрт зато што се није хтео одрећи Господа Христа и што се смело заузимао за хришћане.

Поверуј сам у Христа, - говораше свети апостол разјареном незнабошцу, управитељу града и области, када му овај прећаше смртном казном и захтеваше од њега да се одрекне Христа, поклони се незнабожачким боговима и принесе им жртву.- Ја више тугујем, збораше свети апостол, због твоје пропасти неголи због страдања која ми предстоје; моја страдања трајаће дан два, а твоја мучења биће вечна. Но зли управитељ, не обраћајући пажњу на кротку опомену светог Андреја, осуди апостола најпре на жестока мучења, па онда на крсну смрт. А да би смртне муке апостола трајале дуже, мучитељ нареди не да апостола прикују него привежу на крсту.

Када апостола Божјег вођаху на место распећа, мноштво народа, са којима беше и млада Поликсенија, тискаше се око њега, громогласно вичући: Шта је сагрешио овај праведник, овај пријатељ Божји, те га воде на најсрамнију у нас казну, на коју се осуђују само најгори злочинци? Међутим свети Андреј умириваше и саветоваше народ, и с радошћу иђаше на место мучења за исповедање Христа. Светог Андреја не напушташе најоданији ученици његови, међу којима бејаше и Поликсенија, ни онда кад га распеше и на крст обесише. Мноштво народа тискаше се близу невино распетог светог Андреја, неговујући против пресуде управитеље и вичући све гласније и огорченије: Невино страда овај свети човек! А кротки апостол се стараше да успокоји узрујане људе, и са крста их

Преподобне сестре Ксантипа и Поликсенија

ђеља у Шпанији. Тада Ксантипа и Пров примише хришћанство, а Поликсенија остаде и даље у незнабожачкој вери. После тога Поликсенију задесише многе недаће. Пошто беше необично лепа, Поликсенија занесе својом лепотом једног непоштеног човека, који је насилно оте и одведе у Грчку. Али Господ, милосрдни и свемоћни заштитник незаштићених и невиних, сачува младу девојку неповређеном и не допусти да се остваре зле намере безбожног отмичара, већ све то обрати у корист за Поликсенију. Пловећи за Грчку на једном броду, Поликсенија чу проповед и другог ве-

ра. Са великом муком и тешкоћама успеше ови благородни хришћани да сакрију Поликсенију у грчки град Патрас, где већина житеља већ беше обраћена у хришћанство проповеђу светог апостола Андреја Првозваног.

У Патрасу Поликсенија, већ припремљена благовешћу светих апостола Христових: Павла, Петра и Филипа, и толиким добрима које је доживела од хришћана, прими хришћанство са живом вером у Божанственост учења Христа Спаситеља, и би крштена од самог светог апостола Андреја Првозваног. А ту Поликсенија би сведок славних чудеса које

учаше речи Божјој, и говораше им: Људи који овде стојите, жене и децо, старци и младићи, робови и слободњаци! послушајте речи моје и не мислите више о таштини временског живота, него гледајте на мене где висим на крсту за Христа и већ сам готов да оставим тело. Не треба да се плаше смрти они који јој се подвргавају за истину у овом свету: они достижу у блажени покој. Очистите себе, не заборављајте моје учење; од свег срца верујте у Оца и Сина и Светога Духа. Држите заповести Господа нашег Исуса Христа, па ћете се тиме показати достојни вечног блаженства, које је Господ припремио онима који га љубе.

Тако пролажаху дани и ноћи. Свети старац, и поред тешких мука, не престајаше поучавати народ. И ова кротка, али пуна живота и истинске љубави проповед са крста нарочито учини силан утисак на младу Поликсенију. За неколико дана и ноћи она доживе цео живот, и хришћанство се непоколебиво утврди у њој. Међутим, дуго страдање светог Андреја толико појача роптање и негодовање народа, да гомила са виком опколи кућу управитеља Егеата, тражећи од управитеља да ослободи светог Андреја који већ три дана виси на крсту без хране. Низашта страда овај кротки, свети и мирни човек, говораше народ. Ево већ трећи дан како он виси на крсту и не престаје учити нас добру и правди; њега треба скинути!

Егеат, уплашивши се немира, пристаде на жељу народа и сам пође на место казне да нареди да се у његовом присуству скине са крста свети Андреј. Угледавши га, Првозвани апостол рече: Зашто си дошао, Егеате? Ако си дошао да исповедиш веру у Исуса Христа, онда ћеш несумњиво добити опроштај; а ако си дошао да ме одвежеш са овог дрвета, узалудна ти је сада брига око тога, јер се ја већ наслађујем гледањем Цара Небеског, већ се клањам Њему, већ сто-

јим пред Њим! Али док још има времена, побрини се о души својој и не спремај себи вечне муке.

Егеат нареди војницима да светог Андреја одвежу са крста, али свети апостол подиже очи к небу и узвикну: Не допусти, Господе, да ме скину са крста; даруј ми да пострадам за Тебе на начин, на какав си Ти изволео пострадати. Не дај да се поколебају они који су познали и заволели Тебе преко мога благовешћа; сачувај их и утврди у светој вери Твојој, да би и они прославили Тебе, истинитог Бога; прими и мене с миром!

И стварно, војници се узалуд стараху да се приближе распетоме, да би га одвезали са крста, - невидљива сила их задржаваше. Јарка светлост, силнија од сунчане, потпуно опколи светог Андреја и за читавих по сата скриваше га од присутних.

А када ова светлост ишчезе, показа се да је свети апостол Андреј већ предао дух свој Богу, и само лице његово сијаше небеском светлошћу.

Као што васкрсење Господа Христа силно покрену свете апостоле на проповед Његовог Божанског учења, тако и кончина светог апостола Андреја плодотворно подејствова на свету Поликсенију. Примивши хришћанство од таквог стуба цркве Христове какав је био свети апостол Андреј, однегована и учвршћена у Божанском вероучењу Спасовом под његовим руководством, света Поликсенија и сама узахте да проповеда Еванђеље Христа Господа. И када дознаде да свети апостол Онисим, који убрзо после смрти светог апостола Андреја беше дошао у Патрас, одлази у Шпанију ради проповеди Еванђеља, света Поликсенија радосно крену с њим на пут у своју отаџбину ради благовесничких подвига. Она је горела од жеље да обрати Хрису своје сународнике, још непросвећене светлошћу Еванђеља.

Вративши се у Шпанију са светим Онисимом и са својом другарицом Ревеком, заједно с њом крштеном, света Поликсенија се свом душом предаде ширењу хришћанства међу својим сународницима. Сестра њена Ксантипа се такође придружи њеним благовесничким трудовима. Постоји предање да су оне нарочито често проповедале Еванђеље у многољудном граду Толедо.

И тако, сав остали живот свој, скоро четрдесет година, света Поликсенија посвети овом великом подвигу, дајући онима који су поверовали у Христа пример побожног живота. Плод овог њеног апостолског служења би то, да врло многи незнабошци у Шпанији бише њоме обраћени Христу и утврђени у хришћанству.

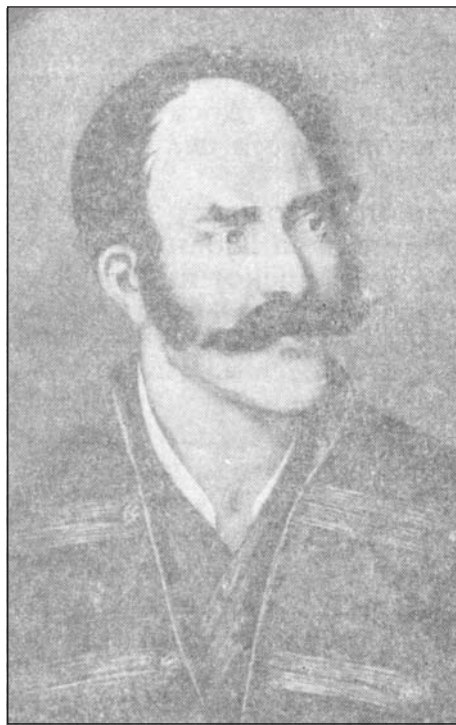
Око 109. године по Христовом Рођењу света Поликсенија мирно сконча, сачувавши девственост до краја свог земаљског живота.

*Житија свѣтих за
сѣйтембар*

СИМА МИЛУТИНОВИЋ - САРАЈЛИЈА

Овај необични српски песник рођен је у Сарајеву, од оца Милутина и мајке Анђелије. Убрзо после рођења почиње његово скитање по свету које траје до његове смрти. Кад му је било две године родитељи његови беже од куге из Сарајева и дођу у Земун. Ту је Сима започео своје школовање, а наставио га у Београду, где су му родитељи касније дошли, затим у Сегедину и Карловцима. Из Карловаца буде истеран због сатиричне песме против Стевана Стратимировића. Оставши без школе, коју никада и не заврши, ода се трговини, уз то и то напусти и дође у Србију (1809) и постаде писар Совјета у Београду. Једно време био је и наставник на Великој школи Доситејевој. Тешке 1813. године бори се на Дрини у чети Зеке Буљубаше, а када је пала Србија и он бежи у Земун. После лутања по Угарској, одласка до Беча и Далмације, Сима 1814. године прелази у Србију и као писар владике Дионисија у манастиру Благовештењу ради на припремању другог устанка. Када је устанак плануо Сима опет даје све што може: мишице своје на Церу и Дубљу, и знање, као писар Јована Обреновића и Народне канцеларије. Када су се прилике средиле (1816) пође у Влашку да тражи родитеље, који су нестали после пропасти Србије. Путујући дошао је до Видана. Ту је чувајући бостан неком Турчину, певао песме и проживео „као птица у гори“. Због везе са хетеристима (грчки устаници) ту је био и у затвору. Из

Видана се, због немања новца, врати у Србију, па 1819. године пође у Бесарабију, где у потрази за родитељима, оста у Кишињеву до 1825. године. Ово време проведено у Бесарабији врло је важно за његов књижевни рад. Дружећи се са ратницима из Србије који су ту примили руску помоћ, и причајући о борбама из првог устанка, Сима настави певање. За то време сам вели како се тада „спустио у мно-

готравну луку, ће сам... љепши и мирисом љупчији цвијетак ускинуо и у киту га ставио“. Тако је настало његово најлепше дело Србијанка. Са рукописом тога дела пође у Лајпциг да га штампа. У Немачкој се упозна са Јаковом Гримом, Уландом и Гетеом и чувеном преводницом наших народних песама Талфијевом. И сам песник, Сима је још

више пробудио интересовање код немачких песника за нашу поезију. Из Немачке оде у Црну Гору (1827). Идући од Котора према Цетињу, са чудним оделом и ножем за појасом, он је уз пут сваког Црногорца пољубио. У цркви на Цетињу дао је последњи талир на тас. Ту на Цетињу убрзо постаје секретар народни и учитељ Рада Томовог, будућег великог песника, владике П.П. Његоша. „Сима је озбиљно, али на свој начин, схватио учитељски позив и свом ђаку давао шпартанско васпитање, гусле, гађање из пушке, трчање босих ногу по цетињском камену док се не раскрваве, гладовање, хрвање, али уједно и приче из грчке митологије, првог устанка и свега што је Сима могао знати“. Захваљујући Сими у Његошу се развила песничка жица, „оно највише поетско осећање пред загонеткама васионе и човека, душе и мисли“. То му и сам Његош признаје речима - стиховима у песми: *Сјеровод њрачу С. Милутиновића:*

*Ја сам теби много дужан, - дужности су ове свеште,
Ка олтјару љризнајелности нека вјечно оне леште.
Ти м уведе њољед љрви у зрачнијем љросјторима,
У којим се звјезде тиће и шешјају хоровима; „*

У знак признавања посвећује му једно од својих најлепших дела: „Лучу микрокозма“. По својој мисаоности ова се посвета сматра најдубљим филозофским делом Његошевим, а она почиње речима захвалности Сими:

*Да, свагда ми драги наставниче,
Српски љјевче небом осјјани,...*

Када је Његош постао владика Сима бежи из Црне Горе за Србију, где је био на разним дужностима: полицајац, заповедник 2000 Срба у Кључу на Дунаву, историограф кнеза Милоша, затим га видимо у пратњи Милошевој у Цариграду и др. Године 1836 иде опет у Лајпциг да штампа своју Историју другог устанка, а из Лајпцига иде у Пешту, где га одушевљена омладина у будимским брдима крунише ловоровим венцем као најбољег песника Српства (1839). Из Будима дође у Београд, где се стално настани, вршећи разне чиновничке дужности (секретар министарства просвете, члан суда и др.). Претпоследње године свога живота (1846) крете у Русију. Влада му беше поверила шесторицу богослова (међу њима је био и Милоје Јовановић, потоњи митрополит Михајло) да их одведе у Кијевску Духовну Академију. На своју руку из Кијева оде у Москву и Петровград и врати се тек после пет месеци у Београд. Већ прилично оболео, у дуговима и сиромаштву, Сима је умро 30. децембра 1847. године у Београду. Као и цео његов живот и смрт његова беше необична. Умирући, он рече своме пријатељу професору Исидору Стојковићу: „Кад бих се опет родио, желео бих да будем ово што сам био!“ Сахрана Сими-на беше велика народна свечаност: ожаљен је као највећи песник српски, као песник „који са земљом небо споји, који се диже врх звездана свода“, како му је говорио „на упоку“ Јова Илић у песми *Ојлач Симе Милутиновића*.

КАКО СЕ БОРИТИ

Прей. Варсонуфије Ойџински

Нека ваш први покрет, чим се пробудите, буде знак крста, а прве ваше речи речи Исусове молитве. Када можете, говорите Исусову молитву уз бројанице, а када сте заузети послом, без њих. Када вас спопадне какаве маштарије, не противите им се сами већ се на њих баците каменом. А камен је Име Христово, молитва Исусова... Одагнати помисли није у вашој моћи, али не примити их јесте: одгони их Име Исусово. Ако је молитва понекад непажљива, расејана, не треба клонуту духом. У време молитве наше се усне освећују Именом Господа Исуса Христа. Постојано се држите Исусове молитве: „Господе Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме грешног“. Исусово Име руши све демонске насртаје. Они не могу да победе силу имена Христова. Зашто је и како се то збива ми не знамо. Знамо само да је у стварности управо тако.

„Ако се неко не сједини са Господом Исусом овде, никада се са Њим неће сјединити“, каже преп. Симеон Нови Богослов.

Има смртних греха, а и оних не на смрт. Смртни грех је онај за који се човек не каје. Смртним се зове зато што душа по телесној смрти иде у ад.

Сваки човек мора претрпети време искушења и борби тешко и веома болно стање. За те невоље у псалму се каже: „Спопадоше ме болови, као ону која се порађа“. Сваки човек рађајући се духовно у нови живот, трпи болове, док још не изиђе на ширину. Ти „болови“

састоје се у борби са страстима. Устаће страсти на вас. Непријатељ вас неће оставити. Овде је потребно трпљење. Треба трпети самога себе и не полагати оружје, знајући да је то неизбежно.

Непрестане невоље, које Промисао Божији шаље човеку, знак су посебног Божијег промишљања о нама. Циљ тих невоља је различит. Оне бивају или ради пресецања зла, или ради уразумљења, или ради веће славе у будућем животу, или, пак, као казна за раније учињене грехе. Сви имају свој крст.

Сваком добром делу, или претходи или последује искушење. У навали искушења треба себи рећи: „Зацело, све те невоље заслужујем. Значи да су све оне потребне да ме очисте од страсти, а најпре од гордости“.

Мало је само потрпети искушења, потребно је и побринути се о томе да се не озлоједимо на онога који нас жалости. Невоља ће увек бити, али ће унутарње стање човеково бити другачије. Иако ће бити жалости, онај ко је стекао унутарњу молитву, лако ће их поднети јер ће са њима бити Христос. Он ће срце подвижничково испунити неизреченом радошћу. И ту радост у Господу неће моћи надмоћати никаква жалост. Када вас узнемиравају помисли страха од предстојећих искушења, не треба ступати у разговор са њима, но једноставно рећи: „Нека буде воља Божија!“ То ће вас веома умирити.

*са руског: Монахиње ман.
Св. Луке Жује Никшићке -
Весна Никчевић*

ОД ЧЕГА СЕ РАЂА СРЕБРОЉУБЉЕ?

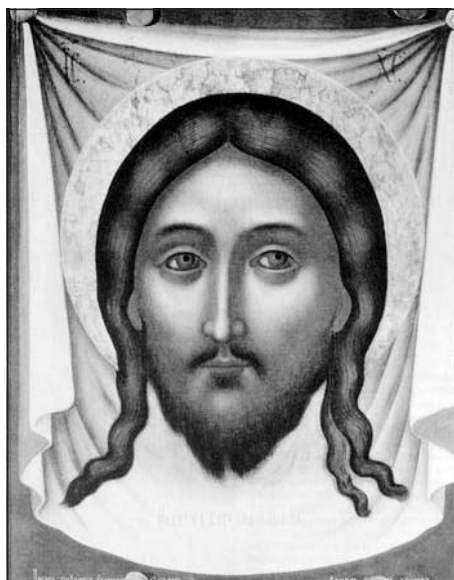
„Среброљубље је - тврди свети Лествичник - кћер неверја“. Оно је, по речима преподобног Исаије, „неверовање да се Бог брине о теби, надање на обећања Божија и љубав према погубним задовољствима“ (Изр. от.). Због тога у дубини душе, уверава свети Лествичник, среброљубац исмева Јеванђеље, те је, стога, свесни преступник. Међутим, имајући преступну, ниску и безумну страст у души, грамжљиви среброљубац мисли да се у очима друштва оправдава наводно извињавајућим разлозима:

1. Опрезном разборитошћу која, како говоре, „чува динар за црне дане“. Међутим, он те црне дане не чека са страхом и стрепњом, него са нестрпљивом злурадошћу да би, при друштвеној несрећи, лакше могао да опљачка несрећне жртве заједничке беде.

2. Среброљубље се обично оправдава немоћима и болестима које могу изненада да дођу и надуго да лише (човека) могућности да се нормално издржава. Оно прориче превремену и дуготрајну старост, неочекиване несреће, непредвидљиве губитке, једном речју - недаће сваке врсте које замисли мрачна и неверујућа душа.

3. Још оправданији повод за среброљупца - световљада је брига о деци које, додуше, још нема или за коју још није извесно да ли ће одрасти и да ли ће на корист своју да употребе очево имање. „Ми се, - говоре среброљупци, - бринемо да умножимо своје имање да бисмо своју децу учили богатијима“. „Међутим, да та њихова болест не произилази од било какве нужде, - тврди свети Григорије Ниски, - показује неоправдана грамжљивост бездетних. Јер, многи од оних који немају, нити се надају да ће имати наследнике својих великих имања, уместо безбројне деце, сами у себи образују многе похоте, немају-

ћи на кога да пренесу своју болест“ (Пис. Гиерију о деци). Монах среброљубац као разлог за стицање наводи бригу о сиромашнима. „Среброљубље почиње - говори свети Лествичник - под изговором милостиње, а завршава се као мржња према сиромасима. Док не згомила новац, среброљубац је милосрдан, а чим до новца дође, он стисне руке“ (Сл. 16). Среброљубац никако не може да се сложи да љубав према новцу и љубав према ништима не могу да живе у једном и истом срцу, као што уверава

преподобни Исаак. „Као што је немогуће, - говори он, - да једно тело буде и здраво и болесно, или да се једно не потиरे другим, тако је немогуће и да у једном дому постоји мноштво новца и љубав, те да једно не штети другоме“ (Сл. 51). Среброљубац никад неће схватити да „милостињу, - како уверава свети Златоуст, - не чини мера издатка, него мера срдачног расположења; да се она види не у количини приноса, него у богатству воље; не у мери датог, него у расположењу оних који дају“, и да се „Царство небеско могло купити и за само

две лепте“, како се изражава свети Лествичник. Истинско стање душе среброљубивог монаха-сиромахољупца тачно изражава преподобни Нил подвижник. „Дух среброљубља је лукав и искусан у обманама, - открива свети подвижник. Будући стешњен савршеним одрицањем од света, он одмах поприма лик брижљивог старатеља и сиромахољупца који на најискренији начин дочекује странце (којих додуше још нема), који и другим, одсутним, шаље понуде, посећује градске тамнице, откупљује из ропства, везује се за богате жене и указује им на оне који имају потребу за добротинством, а другима, пак, који имају већи иметак, саветује да се одрекну од света. Он на тај начин убацује у душу помисли среброљубља и таштине, неприметно је увукавши у обману. Он наводи мноштво оних који су таквим старањем прославили Господа. И кроз неко време, побудивши неке да разговарају о свештенству, он прориче блиску смрт свештенику који је још жив и додаје да је неће избећи због својих безбројних грехова. На тај начин несрећни ум, везавши се за такве помисли, ратује са онима који се не слажу с тим, а онима који се са тим саглашавају са спремношћу даје дарове и хвали њихову добродушност. Оне, пак, који се супротстављају, предаје судијама и наређују да се изгнају из града. Пошто такве мисли колебају и занимају срце, одмах се јавља и демон гордост сликајући непрестане муње у ваздуху келије, испуштајући крилате аждаје, и, што је горе од свега, чак лишавајући ума... Због тога, ако хоћемо да истребимо такве помисли, живимо у сиромаштву са благодарношћу. Јер, све нечисте помисли, уколико се због страсти дуго у нама налазе, доводе душу до погибљи и смрти“ (О разн. пороч. помисл.).

ИСТИНСКА СЛУЖБА

(наставак из прошлог броја)

- Муро! ја бих хтео срачунати колико ми трошимо! То је лепо да се зна, - рече једном Ћирило. Мура се сети да је то „мамичино масло“ али видећи да он не ради отворено, него дипломатски, науми и сама да малко шеврдне.

- Ево! - рече она, узе плајваз и хартију, и поче гласно срачунавати.

Користећи се потпуним Ћириловим незнањем, она стављаше свачем цену за половину мању. На крају свега рачуна изиђе да они троше око двадесет и пет рубља на месец, то, јест, управо онолико колико и добијају. Чак је неколико и копејака и претекло!

- Ехе! онда је Ана Николајевна оно рекла тек да нас мало приплаши, помисли Ћирило, и исприча Мури што је разговарао са таштом.

- А ти видиш оне цифре! дрско као какав праведник, одговори Марија Гаврилова.

Последак тога разговора бејаше да се је Текла и даље бунила како ово двоје младих не умеју да живе, и све је ишло као и пре.

Већ прођоше четири месеца, од када се Ћирило доселио у Лугово. Одношаји његови према парохијама и према свештенослужитељима већ су се толико определили да је отац Родион, који је све једнако очекивао да се „овај младић образуми“, једном мора рећи оцу Симеону и Дементију:

- Е, пријатељи, ово није младост, ово је лудост.

- Управо, оче Родионе, лудост, и лудост заплетена, одговорише она два свештенослужитеља.

- Ово треба променити! рече Родион.

- То је дужност! потврдише она двојица.

И одиста је требало размислити о том. Луговски парохијани не само да су се користили новим обичајем, него су га још злоупотребљавали. Људи који нису били сиромаси, давали су за важне требе тек по штогод. Неки би за укуп спуштао два гроша! Свештенослужитељи су се с почетка накнађали с тим што су кроза седмицу оца Родиона гулили два пута више. Али после се и парохијани досетише, и свакако одгађаху све требе за Ћирилову седмицу, остављајући оцу Родиону само оне, које се нису могле одгађати. Те јесени од неких дваестину венчања једва је пет - шест дошло на део оцу Родиону; сва друга су отишла Ћирилу. Обичај, „плати колико можеш“, врло је био по вољи луговских парохијана.

Када се отац Родион уверио да то није младост, него лудост, он обуче мантију, метну на главу камилавку, и у таком службеном оделу, оде к настојатељу. Полазећи рече попадији да хоће „добро да се разговори“ с њим.

Прва га угледа Текла. Његово такво одело и доба у које долази, њој се

учинише нешто ванредно, па она упаде у собу и каза Ћирилу:

- Ево нам оца Родиона! У камилавци и у новој мантији!

- А добро дошли! добро дошли!

Отац Родион, тешко корачајући, и размахивајући широким рукавима своје мантије, изиђе уза стубе. Ћирило му изиђе у сретање и уведе га у собу. Поздравивши се са Муром, која је онде седела, отац Родион жалостиво седе, и рече:

- Ја одавно нисам у вас био, оче Ћирило!

- Давно, давно; свега сте један пут и били, оче Родионе!

- А нисте ни ви у мене више пута, оче Ћирило! Оно, знате, кад људи живе врло близу и често се виђају, они и не опажају.

С почетка бејаше као да је отац Родион само дошао ради виђења. Али, учинивши још две три опште примедбе, он се врло гласно нашла мало на страну, и рече:

- Ја бих с вама имао малко посла, оче Ћирило!

- Е па шта је, оче Родионе?

- Посла... да... важна посла!

Рекавши то, узе своју браду левом руком и подиже је у вис, па је пусти, и опет је тако подиже и опет пусти. Мура се диже и оде у другу собу. Опазила је да им смета.

- Оче Ћирило! Тако се више не може! Не може! Отворено рече отац Родион: - размислите сами, у мене је шест одраслих кћери, и нико их не проси!... А ја се морам старати о њима, да их храним, и да их одевам... Најпосле, па и мираза треба нешто скунаторити!... Шест их је...шест! Није једна...

- Оче Родионе?!

- А узмите, на прилику, Дементија. У њега је чопор деце! То све ваља хранити и некако и школовати. Али вам морам казати да чак ни о том није реч, него само да их може исхранити, па и то не може, оче Ћирило...

- Оче Родионе?!

- Молим, молим, оче Ћирило, пустите ме да свршим. Ја не говорим много; тешко ми је било наконити се, а већ када сам се накондио, пустите да довршим! Четири месеца чекао сам да ви сами увидите да ја, немам ништа! И шта да чиним? Није вајде, него отверзи уста своја! Ево их ја отверзох! Немојте се љутити на мене, оче Ћирило, него знајте да се овако, тако ми свега на свету, не може даље! Не може, оче Ћирило!

- Ама, о чем ви то говорите, оче Родионе? Ви се баш на некога жалите?

- Управо жалим се! А на кога? На вас, на вас, оче Ћирило! Ви сте научили отерати нас у просјаке. До вашег доласка ми смо не само зарађивали довољно за своје издржавање и друго, него смо још могли понешто одвајати и на страну, за црне дане. А сада је страшно и казати! Чак нема доста ни за храну. За којекаква четири месеца ви сте...опростите оче Ћирило...распустили парохијане до крајности, ви сте искварили целу парохију...

- Искварио?

- Искварили, да како! Лугово је било најбоља сеоска парохија у целом срезу, а сада... Сада је то најсиромашнија нурија.

Отац Родион, који је изашао из куће, с тврдом намером бити уздржљив, и говорити мирно, није могао остати на мери, када је реч дошла о парохији. За петнаест година тој су парохији завидели свештеници из свега среза, а сада на један пут један балавац, тек што је обукао мантију, узео мудровати и хоће лепо да га упропасти. И отац Родион подиже глас:

- Не, оче Ћирило, тога се ваља манути. Истина, ви сте човек млад, немате још искуства; али када од вашега незнања и други пате, онда треба и савета потражити.

- Ви мене прекоревате што ја не постављам цене та сваку требу; што

остављам да ми плати колико ко може - је ли то, оче Родионе, упита Ћирило када се отац Родион једном устави.

- То, то, баш то, журно рече отац Родион: - у том је све зло; у том је корен злу!

- А ја другојаче не могу, оче Родионе; не могу. То је противно мојој нарави, противно је свим мојим појмовима..Не могу!

- Допустите, оче Ћирило, да вам кажем, то је неправдо: ви сте један, а нас је тројица, и у свакога има жена и деца. Ми смо живели за Богом, и ником од тога није било штете. На један мах долазите ви, и говорите: то не ваља што они живе на свету; треба њих уклонити са света. Ми смо староседеоци - оче Ћирило, опростите што тако говорим, а ви сте дошљак. Ми живимо онако како живе сви други, а ви хоћете не само да живите само на свој начин, него тражите да и ми живимо као ви. А је ли право то?

Ћирило се замисли. Мислио је колико се јако појмови оца Родиона разликују од његових појмова. И он се није ни старао старом свештенику објашњавати своје поступање. Нека мисле да је то инат, невештина, све

што им је воља, све то они могу разумети! Али то је цела система, која потиче са свим из другог погледа на свештенство, на пастирску службу, то се управо није могло ни казати. Рећи то - значило је објавити рат са свим отворено.

- Може бити да то и није право, оче Родионе, али ја другојаче не могу, рече он замишљено и све реч по реч.

- Како? Зар ви мислите тако поступати и ако је то неправдо?

- Да, да, да! Ја ћу тако поступати, оче Родионе, зато што другојаче не могу.

- Али ви нисте сами. С вама је и наше живљење сковано!

Ћирило устаде и, малко раздражен, прохода по соби.

- Слушајте, поштовани оче Родионе, ја сам то предвиђао, и молио сам владика да ме пошаље кудгод у далеко село, где бих ја био сам; а он ме посла овамо. Шта да радим, ја крив нисам, то је његова воља. А ја какав сам... такав ћу и остати...Ја вам то кажем отворено, оче Родионе, и ви ћете разумети да је то тако: ја овамо нисам дошао доходака ради. Доходака ја сам могао имати у граду и бољих и већих од ваших луговских, да сам само хтео. Замислите оче Родионе: човек добро свршио академију, које је хтео место у граду могао је добити, а он дошао у село! Зар тај човек није промислио о свему што ради? И зар после свега тога ви мислите да ме окренете својим разлозима?

- Па зар баш нема никакве наде? Шта ли?

- Није тако; него ви отидите владици и молите га да он мене премести у другу парохију, малену какву. Можете му рећи да ћу се ја тому радовати.

Отац Родион се диже, узео шешир, и штап, и мрачно рече:

- До виђења!

(наставак на 50. страни)

СТАРАЦ ЈОСИФ СПИЛЕОТ ИСИХАСТА

Писмо 43.

ЗАИСТА САМ ПОЗНАВАО БРАТА КОЈИ ЈЕ БИО У ИСТУПЉЕЊУ ДОК ЈЕ СЕДЕО У НОЋИ ПУНОГ МЕСЕЦА

Благовољењем Божијим, златна моја сестро, ја, ево, опет разговарам с тобом посредством мастила и папира. На Свету Гору вратио сам се пре петнаест дана. Написао сам ти писмо пре него што сам пошао у Солун. Посало сам ти свете иконе и једну препуну корпицу. Заборавио сам шта сам у њу ставио. Мислим да је чај и лешници, благослов за децу. Узећеш то од Веронике из манастира Мелетије, иако су ти то до сад сигурно већ предали.

Будући да си оклевала са писмом, када сам пошао нисам ти писао да дођете у Солун јер се могло догодити да се задржите, а ја сам журио да се вратим. Због тога нисам одржао обећање. Видећу вас и видећете ме други пут, ако то Бог буде хтео. Како Господ устроји.

Сада те само молим да у искушењима покажеш трпљење.

Не брини се за новац намењен светим иконама. Када га будеш имала, послаћеш га заједно са новцем за другу икону, са изображењем Света Три Јерарха. Сада раде на њој и ускоро ће је завршити. И молим те да од те жене, која је сиромашна, не тражиш више новца, јер га она можда нема. Ако Господ буде хтео, ја ћу се овде побринути за све. Желео бих само да ми пошаље имена својих почивших родитеља за помињање.

Ако још нека жена жели икону, нека ме обавести о томе и нека пошаље новац, а ја ћу је поручити. То ми није тешко и ја на тај начин помажем отшелницима. И они са своје стране помажу мени. Овде се не ради о заради, него о испуњењу љубави о којој говори Господ: „Љубите једни друге.“

Осим тога, монах је дужан да себе даноноћно приноси на жртву за славу и љубав Божију.

Ми, сестро моја, овде уопште не спавамо током ноћи. Сваке вечери служимо бдење. По читаву ноћ се молимо за васцели свет. Помало се одмарамо тек ујутро и поподне, након што једемо. Такво је наше правило. Половину дана проводимо у раду а остатак времена проводимо у тиховању, и задовољни смо. Подвижнички живот! Пустиня! Ангелски живот, преиспуњен благодаћу! Када

би само постојало неко место са којег би могла да нас видиш! Ах, када би само могла да нас видиш!

Овде је, сестро моја, земаљски рај. И ако неко од самог почетка прихвати сурови, узвишени живот, постаће свет. Ако пак пође нешто ширим путем, касније ће поћи низбрдо. Он понекад може постати гори него људи у свету.

Баво силно војује са монасима. Хоће да се освети Христу и каже: „Гледај, Назарећанине, ево Твојих војника! Ти им обећаваш вечно Царство, а они се Тебе одричу! Због мале насладе грла они следе мене!“ Тако се хвали демон.

И зато онај, ко хоће да постане монах, мора да има велико самоодрицање. Мора да каже себи да више неће живети у овом животу. Мора да се распне трпећи свако искушење које дође: глад, жеђ, нагост, неправду, увреде и тешкоће сваке врсте. Ако то не узме у обзир и дође овамо надајући се добром животу, боље да не долази и да у свету живи као добар хришћанин, било да је у питању мушкарац или жена.

За монаха постоји време када са њим обитава и када му помаже благодат, и човек се налази у рају, живећи као ангео у телу. А када се благодат удаљи да би био испитан, тада у сваком тренутку окуша затроване воде Ада. Тама и душевно страдање. Али, поново бива светлост и утеха, и поново - непојмљиво страдање.

А онај, ко је у браку, корача средњим путем: не познаје велике успоне, али ни велике падове. Нека Бог

свакоме помогне у ношењу оног времена које је способан да носи.

Јер у монашком животу постоји велико бреме и велики подвиг. Ономе, ко му приступи, потребно је велико трезвоумље и непрестано присиљавање природе да до смрти не постане самоуверен, да му не ослаби пажња. Иначе ће одмах пасти и пропасти, јер крвожедни и подмукли демони будно мотре и ишчекују одговарајуће време. Зато, нека нас Господ просвети и сачува.

Сви ми, монахујући, напуштамо свет и све световно само са једним циљем: да бисмо се удостојили непропадљивих и вечних блага. И ко заборави тај циљ, показује да не разуме због чега је изабрао сурови пут монашког живота.

Наш сопствени подвиг није само презирање свега пријатног, него и свега неугодног у садашњем животу, као и свакодневно пресељење нашег живљења на небеса.

Заволимо свом душом и срцем Господа нашег Исуса Христа и Његову најслађу Мајку, јер су најпре они заволели нас. Када прођемо кроз олује овога живота, тамо се више нећемо раздвајати од њих. Свагда ћемо созерцавати неизрециву славу и неисказану лепоту, приуготовљену онима што су љубили и трпели.

Заиста знам једног брата, и то није лаж, који је био у усхићењу док је седео у ноћи пуног месеца, у најдубљој пустињи. Безгранична тишина. Тамо није било ни човека ни келије. Док је бдео и молио се, јавио му се очаравајући птичији глас, у потпуности обузимајући његов ум и привлачећи сва његова чувства. Пошао је за њим, да би ви-

део одакле допире тако слadak глас. Гледао је тамо и овамо као да је ван себе, гледао је и ишао, али не очима и ногама него у усхићењу.

Настављајући да корача, угледао је преблиставу светлост, преиспуњену миомирисом и благодаћу. Напустивши птичје појање, био је уз-

нет или, боље речено, заробљен у созерцање заслепљујућег светла. Идући као други јуродиви, изашао је на стазу белу као снег. Овамо и онамо налазили су се дијамантски зидови. Речи нису у стању да опишу оно што се тамо налазило. Када је погледао унутра, спазио је прекрасан рај, украшен најразличитијим цветовима. Сви су били златолисни, да људски језик то не може да опише, и он је гледао и дивио се, као безуман обузет тим призором. Корачао је и даље, а затим у средини видео снежнобелу палату која је досезала до неба. Пред њеним вратима стајала је наша Владичица Богородица, Царица ангела, наш једини покој, неизрециви миомирис и уте-

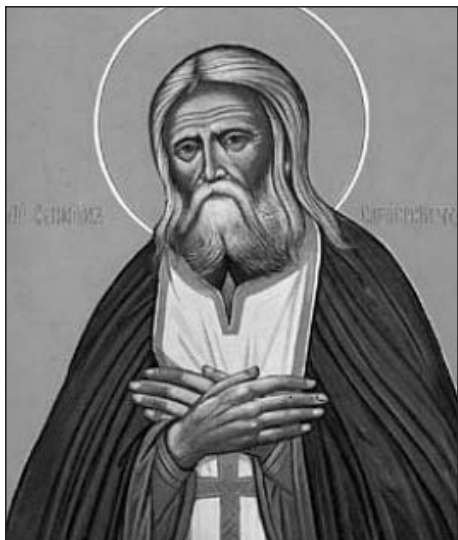
ха сваке хришћанске душе. У Свом наручју носила је Богомладенца белог као снег, који је блистао јаче него хиљаде сунчевих зрака. Када је онај брат приступио, пао је као син пред своју Мајку, пламтећи божанственим еросом. Она га је пригрлила и целивала као истинско чедо. О, еросу љубави Божије! О, материнска љубави према сину! Она га је пригрлила као Своје чедо! Испунила га је неизрецивим миомирисом. Тај истинољубиви човек ми је говорио да, сећајући се овог созерцања, свих ових година у својој души осећа миомирис и насладу. Тај неописиви и најслађи Младенац помиловао је његово лице својом пуначком ручицом. Мајка му је разоткрила и тајну због које се данима ватрено молио. Син му је казао и то, да због наслађивања таквом радошћу, мора да се подвизава, да страда до краја живота.

Вратио се истим путем којим је и дошао, иако то није желео. Док се удаљавао, поново је зачуо онај птичји глас који га је на почетку опчинио. Погледавши горе, спазио је велику птицу од хиљаду боја, која је својим крилима прекривала читав овај рај. Унаоколо су се налазили престоли и птичице које су личиле једна на другу. Оне су појале неописиву мелодију и онај, ко се обрео тамо, морао се веселити. Након што је то видео, онај брат је поново дошао себи и нашао се тамо где је био пре него што је све то видео.

Слушајући овакве ствари, претрпећемо свако огорчење и тескобу ради толиких добара која су нам приуготовљена. Оно, што нам се овде чини прекрасним, у поређењу са тим само је тама и паклено мучење.

ОСВЕДОЧЕЊЕ О ТОМЕ ДА ЈЕ БОГ ПРИМИО ПОКАЈАЊЕ И ДА СУ ГРЕСИ ОПРОШТЕНИ

„Нека нико од оних који плачу не очекује да ће у часу своје смрти добити потврду о томе да му је опроштено: оно што није јасно, није ни сигурно. Ослободи ме страха доказом да ми је опроштено, да се одморим пре него што одем одавде без уверења да ми је опроштено (Пс. 38, 14)“ (Сл. 5). Стога покајник већ у току подвига треба усрдно да тражи осведочење о разрешењу својих грехова и да марљиво испитује у свом духовном животу најпоузданије знаке отпуштења грехова, на које указују свети оци.

1. Први знак остављања пређашњих грехова јесте не само удаљавање од њих на самом делу, него и непрекидно супротстављање жељи за њима, сједињено са страхом и трепетом да се опет не падне под власт греха и сатане. „Покајање због греха, говори велики Варсануфије, - састоји се у томе да се он више не чини. Чување од зла је његово потпуно напуштање. Нека те не ожалости оно раније!... И ако верујеш да је тако, стално дрхти да не би сакресио и тако отпао од освећења“ (Одг. 241). Такав ропски страх, сједињен додуше са благонадежном смелошћу на милост Божију, свети Атанасије Велики објашњава (следећим) поређењем:

„Однос који постоји између господара и роба, постоји и између Бога и човекове савести. Као што непослушни роб, из покрета тела и речи господара свога, распознаје да се лишио његове наклоности којом се користио пре преступа његове воље, тако и човек који сакреси губи смелост пред Богом коју је његова савест имала у молитви. Када се, пак, грешник покаје како доликује, Бог му поново дарива смелост коју је имао пре пада. Одатле човек и сазнаје да му је Бог опростио сакрешења“ (Писмо кнезу Антиоху, пит. 66). Још јасније такво страхотно стање духа представља преподобни Исаија Отшелник: „Од природе новог Адама, Исуса Христа долази следеће: Ако срце твоје мрзи грех и одвраћа се од свега онога што представља повод ка греху; ако се ти са благоразумношћу, употребивши присилу, удаљаваш од онога што те привлачи ка греху и из душе молиш Творца свога да ти помогне да га ни у чему не прогневиш; ако се простреш пред Њим и са многим сузама и иштеш: „Твоје је Господе да милујеш. Избави ме Господе од непријатеља мојих, јер сам немоћан да без твоје помоћи избегнем од њихове руке“; ако се молиш, марљиво се старај да не огорчиш оне који те руководе ка Богу“.

2. Најживље осећање своје греховности и са њим сједињена непрекидна скрушеност или жалост по Богу, доносе покајање за спасење, за које се не каје (2. кор. 7, 10). „Пазимо, - говори свети Лествичник, - да савест наша није престала да нас гризе не услед чистоте наше, него због тога што се, на извесан начин, уморила. Знак разрешења од греха је у томе што човек увек сматра себе дужником“ (Сл. 5). „Кад се ум одреси од сваке наде на видљиво у овоме свету - говори свети Исаија Отшелник - имаћеш знак да је грех умро у теби“. „Кад се ум одвеже (од земље) уништава се и преграда која је стајала између њега и Бога“ (27. гл. о чувању ума, 8,9).

3. Окусивши на себи погубне последице порока и у светлости правде и светости Божије увидевши сву мрзост њихову пред Богом, покајник се испуњава непомирљивом мржњом и ненавишћу према греху. Такво расположење душе служи као знак њеног помирења са Богом. „Када се душа недвосмислено уверава у то да јој је Бог отпустио грехе“, пита свети Василије Велики, и одговара: „Када себе види у расположењу оног који је рекао: Неправду возненавидех и замрзих (Пс. 118, 163)“.

„Уколико је срце твоје у пуној мери омрзло грех, - тврди свети Исаија Отшелник, - однело је победу и истргло те из броја оних који чине безакоње“.

4. Премда и убијен и избачен из дубине душе, грех ипак још може да оскврни твоју унутрашњост уколико постоји страсно сећање на њега. Јер, „ако смо нешто чинили са страху, - говори преподобни Теодор Едески, - и сећања на учињено, (уколико се јављају), су исто тако страсна. Када се страсне жеље потпуно изгледе из срца, тако да га више ни не дотичу, имаћеш знак да су ти пређашњи греси опроштени. Јер, док се душа узнемирава страстима, у њој се показује власт греха“.

МАЈКА РУЖА У ВЕЛИКОМ ЗЛАТНОМ ОКВИРУ

*Истиништа прича с њочейка
Дружоџ рајна 1941. у Србији*

Почетак приче враћа нас у доба у које су Немци у прве дане окупације у Србији, у Краљеву, безобзирно харали. Краљево је тада била само мала варош, у то време са много радника. Чувени су били железничари. Приповедајући, и сад ми се врзма слика: видим Ибар, поплочане улице на турски начин. Чујем тандркање точкова трачницама, писак локомотиве у даљини. Чују се хистерични гласови: „Лос, лос, круцификс! Свиње! Бандити! Лос, лос! Јуден!“ Пратим црвене теретне вагоне. Чујем топот ногу. Говор и плач. На малом оквиру стегнути прсти. Чујем речи које ретко ко разуме. На споредном колосеку маневрише локомотива: вуче десет теретних, сточних вагона. Рампа спуштена. Жена стоји и погледом прати точкове како одскачу од трачница. Танки, сивкасти слојеви дима лебде изнад сивих кућерака. Жена примети високо подигнуту руку. Човек нешто виче. Локомотива гуши речи: „Узми ово...“ Нешто паде поред трачница. Жена приђе, чека да воз оде даље. Онда се окрену десно, па лево. Са земље подиже кутију опшивену белом крпом. На крпи стоји руком написано „Нисим Албахари“.

Жена ћушну кутију у недра. Окрене се. У даљини, негде на скретници корача немачка патрола. Два војника са пушкама.

Пређе улицу и пође путем који води према кући. Локомотива писну и врати вагоне са југа на север.

Кад је стигла кући, син јој ћућећи поможе да скине капут, привуче столицу и седе за сто. Јасно му је да мајка о нечем размишља, да нешто озбиљно размеће по глави.

- Изгледаш уморна.

Мајка ћути. Погледа на шпорет.

- Ништа ниси донела? Гладан сам... Долазила је тетка Мира.

- Шта је хтела?

Дечак слегну раменима. Она одмаче лонац од ватре.

- Јеси ли видела Немце? Мира рече да од јутра у Краљеву довозе транспорте. Нису војници. Нема тенкова. Нема топова. Нема ни путничких вагона, само фургона. Пуни су људских гласова. Плача. Можда су то наши заробљеници? Транспортују их у логор.

- Пеђа, ово су тешка времена. Ништа не питај. Верујеш ли у оно што Мира говори?

- Наравно, зашто не бих веровао.

Мајка уздахне и ућути. Оде тихо у другу собу да се пресвуче. Кад се вратила у ручи је држала кутију.

- Шта је то? - упита Пеђа.

Она слегну раменима:

- Нашла сам поред пруге. Неко је бацио. - рече мајка и пружи сину кутију.

Обоје ћуће. Гледају „ону“ ствар.

Син најприје погледа у мајку, па кликну:

- Шта је ово? Погледај! Злато, мајко! Злато, право злато!

Дечак напуни пуну шаку. У кутији промеша по злату.

- Ми смо богати! Нећемо гладовати! Све је суво злато!

- Ћути... О овоме ником ни речи. То је туђе. Туђа мука, а наша несрећа. Ником да ниси писнуо!

- Ти си то нашла, али то је онда наше!

- Да, ја сам то нашла, али...

- Зашто је бацио? Погледај - показу мајци. - Ко баци ово?

Она погледа. Скупи обрве.

- Види, три златна прстена са иницијалима. Ови други? Само драго камење: небоплави, црвени, зелени... Јој, овај бели: то дијамант, брилијант! Ово, види, колико велики медаљон. Огрлица са дебелим ланцем и иницијалима Н. А. Огрлица са крупним, као кликер бисерима... а ово? Шта ту све има...

Мајка погледа у Пеђине прсте. Из кутије извуче и броји: један, два, три, пет, седам, девет и на крају: петнаест ланаца од чистог злата. Пеђа отвори медаљон. Окрене и погледа у Н. А:

- Види две слике! Дечко у матурској униформи са великом крагном и машном. На другој страни девојчица са увијеном косом у локне. Машна у коси.

Мајка погледа у слику.

- Деца - рече. - Како су лепа.

Пеђа вади дукате. Броји: - један, два, три, четири, пет, седам, девет, дванаест, двадесет и један... А ови су већи и гласно броји, држећи у шаци и рече: „седамнаест“.

- Нису енглеске паре - рече мајка и загледа. - Чији је ово лик?

- Франц Јозеф - рече важно Пеђа.

Она из пуних плућа испусти ваздух.

- Ала смо богати - кликну Пеђа... Сад можемо лепо да живимо.

Док му гледа у очи мајка порумени:

5. Знаком савршеног очишћења од грегова преподобни Касијан сматра изглађивање из сећања чак и његових изображења и представа. „Треба знати, - говори он, - да још није разрешен од пређашњих грехова онај ко у време покајања и испаштања због њих представља себи њихова обличја и сећа их се. Из тога следи да тек онда можемо сматрати да смо разрешени и да су нам опроштени ранији греси када се и срце и уобразиља више не плене њима. Тако ми у нашој савести имамо неподмитљивог сведока који нас још пре суда уверава о остварењу покајања и о дару опроштаја. Кратко речено, као уверење да су нам опроштени ранији грехопадови може нам послужити (стање) нашег срца, тј. чињеница да су из наших срдаца истребљени чак и сећање на њих и праистрашће ка садашњим задовољствима“.

6. Дубоко смирење и приметно дицање Духа Светог у смиреноумној души служе као најживљи залог њене вечне слободе од греховног ропства и као печат небеског усиновљења! „Где је Дух Господњи - сведочи свети Јован Лествичник - тамо се раскидају окови. Где је најсубља смиреност и тамо се окови раскидају. А онај који је и без једног и без другог, нека се не вара: окован је“ (Сл. 5). „Грешни Хришћанин, - говори преподобни Симеон, - који се каје за свој ранији злосрећни живот, који у себи, у дубини срца, не види радост и веселу у божанском сабрању и свештенодејствима и молитви, те који према њима не показује усрђе и пажњу какве је имао према сластима и житејској злоби (него још, и поред труда, осећа оптерећење, напор и мучење), нека зна да се, додуше, ослободио из руку ђавољих, али да је мислено још увек везан мучним (ђаволским) лукавством. Када, пак, види да се са радошћу и усрдношћу моли и пева, и да мислено мрзи све слатко и привлачно овога живота, нека зна да припада Христовом Царству. То је очигледно знамење избављења и слободе о коме говори апостол: Стојте у слободи којом вас Христос ослободи (Гал. 5,1)“ (Сл. 4).

- Запамти: то није наше! То нама не треба.
- Нико те није видео кад си нашла.
- Тачно, нико, али... Нама не треба туђа несрећа. Пеђа на дну кутије угледа папир са белим линијама.
- Писмо! - рече Пеђа и пружи га мајци.
- Читај! - нареди мајка.

„Ја ћу сигурно бити мртав. Можда већ данас. Можда сутра. Главно је да више нећу видети сунце, небо. Ја сам Јевреј. Хитлер и фашизам нас растављају. Таква је моја судбина. Са свима смо живели у љубави. Живели смо са Србима као са браћом. Срби су племенити, хумани, воле људе...

Поштени, човече (ко нађе ово писмо). Предајте, ако преживите оном из моје породице ко преживи.

П.С. Имам сестру Рахелу која живи са сином негде у слободном свету. Мислим да су на време избегли сигурну смрт и Хитлера. Живео сам у Београду. Био сам апотекар. Хвала. Нисим Албахари. „

- Шта мислиш да урадиш са овим? - упита је Пеђа.
- То је моја ствар. У то не дирај. То је несрећа. Не, то није несрећа. То је светиња.

- Нико од њих неће остати - рече Пеђа.
- Ти то не знаш.
- Они су Јевреји.
- Они су људи.
- Они су, мајко, бивши људи.
- Куш! - одбруси жена и остави писмо међу породичне драгоцености.

Он је само погледа.
- Од Немаца си остао без оца. Немој да ја останем без сина.

- Добро, мама.
Четири године касније, око осам ујутру Пеђа се спремао за школу.

- Имаш ли мало хлеба? - упитао је Пеђа.
- Проје.
- Од прекјуче.
- Она процеди кроз зубе:
- Донеће ујак брашно и кромпир.
- Пеђа заусти, али га мајка пресече:
- Знам шта ти је у глави.
- Он је погледа.
- Није наше - реч одлучно мајка.
- Само један мали дукат - запитала он молећиво.
- Сад је већ доста. Пут под ноге и у школу!

Посматрала га је како се удаљује. Био је далеко од трачница. Рампа је пуштена. Она надланиоцем обриса сузе. Па се врати у кућу да се спреми за посао.

Немци се ужурбано крећу. Нема више оне бучне блех музике. Више је људи на улици, ретко која зелена униформа.

Седели су у оној истој соби у којој је први пут изнела бели замотуљак. Вечерали.

- Хоћемо ли после вечере да прошетамо. Поред Ибра.

- Уморна сам - рече она и укочи поглед у зид. Гледа нетремице у своју венчану слику.

- Чеге си се сетила? - упита је Пеђа.

- Не вреди мислити о томе. Сви они су одавно и ко зна где ликвидирани.

Она уздахну и рече:

- Годинама трагамо, мој синко. Био си дете, а сад, сад си зрео човек.

Пеђа је загрли, привуче к себи, нежно пољуби.

- Е, моја мајко... Чуваш ли још Нисима Албахарија? Где смо покушали, било је узалуд. Сећаш ли се писма? Још нам остаје само да покушамо у Перту, у Аустралији. А то је, мајко, на крај света.

Пеђа увуче десну руку у унутрашњи џеп капута.

Она погледом испрати покрет његове руке.

Пеђа с поносом извуче коверат.

- Ево те среће - принесе јој под нос. - Карта за авион. Видиш, то би ти рекла. „Има Бога!“, рече пркосно и насмеја се.

- Није то твоје - рече она.

- Моје, кунем се - рече Пеђа. Пружи јој карту. - Је ли ту пише моје име и презиме?

- Не играј се, није ми до игре. Стара сам. Ниси у панталоницама.

- Путујем за седам дана. Дошао сам да се поздравим. Још ако имаш поверење, дај ону кутију да окушам срећу.

- О, Боже, о Боже! Хвала! Хиљаду пута хвала!

Мајка устаде. Онда донесе кутију и рече:

- Ево... Поздрави их. Много их поздрави. Сад могу и да умрем. Могу.

Он седе за велики сто. У спортску торбу стави велику кутију.

- Понећеш ово, покаже мајка на стаклену теглу. Дохвати је са ормана.

- Шта ти пада на памет. Дуње? О, Боже мој. Дуње! То не носим!

- Они немају наше дуње.

- Смејаће ми се.

- Нека се смеју. од срца им шаљем. Имали, немали. Ти ћеш то носити. Шта ме брига што имају. Хвала Богу да имају, али немају моју љубав. То им шаљем!

На вратима Пеђа пригрли мајку. Јако је стегне и пољуби.

Пеђа на вратима махну руком.

После седам дана боравка у Аустралији, стиже у Перт.

У конзулату доби адресу Нисима Албахарија.

У дну степеница велике куће чекао је домаћин. Рашири руке, онако дежмекаст, румен, ћелав. Развуче усне, радосно рече:

- Добро ми дошли пријатељи из Југославије!

Пеђа се нађе у срдачном домаћиновом загрљају.

- Ја сам Нисим Албахари. Србин из Београда.

- Драго ми је - рече Пеђа и осети бол од загрљаја, у десној шаци бол од стиска.

Нисим Албахари га повуче к себи на груди.

- Јуче су јавили из Југословенског конзулата да ме жели видети господин Пеђа. То сте ви?

- Ја сам Пеђа - рече. - Ово је мој друг Бранко.

- У својој сте кући.

У реду, с десне и леве стране, у великом холу стоје: жена, две девојке и три младића.

- Ово је моја жена Ребека. До ње, старија кћи Букица, овај девојчурак Лола - представи их Нисим с поносом. Ови момци, моји синови. Са брадом је Нисим. Ово - показа руком на најстаријег - Давид, а риђи то је Руца.

Пеђа скиде с леђа спортску торбу. Прихвати пружену руку. Бранко домаћини пружи букет црвено-белих ружа. Домаћица се мало изви и преда букет девојци у црној хаљини са белом чипкастом кецељом преко паса. Домаћица се пажљиво загледа у кутију са белим омотом и руком написано „Нисим Албахари“

- Шта ово треба да значи? - упита Албахари.

- Поклон од моје мајке.

Нисим се изненади.

- Није требало да се труди - окрене кутију неколико пута. - Ово је нешто тешко! - рече и напући усне. - Охооо!

Замисли се. Позелени. Поцрвени. Онда, изуст:

- Па ово је рукопис мог драгог ујака... Зар он није мртав?

Пеђа ћути...

Укућани са пажњом гледају у „главу куће“. Нисиму задрхти рука. У очима сузе.

- Извините - рече. И гласније заплаче.

Укућани све то са пажњом посматрају. Поглед упућен пакету. Никад нису видели главу куће да плаче. Најстарији син узне из очевих руку поклон.

- Да отворим? - упита.

Отац потврдно климну главом...

Пред крај ручка, Пеђа из торбе извади теглу са слатким. Устане, наклони се домаћиници.

- Од моје мајке за вас - рече.

Она се збуну. Обрати се Нисиму. Он јој објасни о слатку као о српском обичају.

Син Давид врати Пеђин поклон оцу и рече: - То је твој поклон, изволи.

Укућани са пажњом прате шта седогађа. Многи не разумеју.

- Мало ми дрхте руке, узбуђен сам - рече Нисим Албахари.

Најстарији син извуче писмо деде ког никад није видео. Чуп је од оца да је имао ујака. Извуче ланац са медаљоном. Отвори. Мајка пружи руку за медаљоном.

- Ово - изненади се и показа Нисиму Албахарију. - Ово си ти!

- Да, то сам ја! Имао сам четири, можда пет година.

Сви се смеју. Од срца.

- Сестра је била лепша - рече Нисим Јуниор.

Кћи Лола извади златни ланчић са окаченом шестокраком звездом.

- Ово је твоја сестра - рече Букица - много је слатка. Види локнице. Колика јој је машина у коси.

- Тада се тако носило - додаје Нисим.

Нисим Албахари онда дохвати писмо и прочита га у преводу.

Супруга замоли Нисима да преведе њено питање:

- Откуд вашој мајци све ово? - упита.

Пеђа је о мајци причао много тога. Онда о првим данима окупације. Прогањању и убијању. Причао о глади. О отпору окупатору. О транспорту у ком је био ујак. На крају, о тренутку кад је бацио пакетић и ствари које су сада ту, код њих, пред њима у Перту.

- Ох, Боже! Ох, Боже, то је ужасно и опасно. И страшно. Ваша мајка има велико срце! Она није познавала нашег ујака!

Пеђа настави да прича. Посматрала га је са пуно пажње и дивљења. У исто време са неверицом.

- Драги мужу. Морамо да видимо ту необичну жену. Мајку. Мајку храбрости.. Такво срце. Не знам, не знам. Па она никог није знала. То је још чудније.

Пеђа исприча како је мајка, због озбиљности прилика и из страха да јој не украду пакетић носила у недри-ма. „Овде“ и показа он руком на леву страну груди.

Нисим је све преводио. С напором, тражећи речи из свог језика.

- Она мора доћи и од сад живети код нас - изуст Ребека. - Она је мајка ове куће.

Пеђа се насмешу.

- Она је мајка ове куће - рече и Нисим Албахари.

- Стара је - рече Пеђа. - Она неће моћи и хтети да напусти... Не, не... Не би издржала овако далеки пут.

- Авионом, то није тако ни далеко ни заморно - рече Лола.

Пеђа рече:

- Када би имала твоју снагу и године.

Она погледа Пеђу, окрете се мајци зачуђена.

- Не разумем. Ми ћемо платити!

Нисим се окрете Пеђи.

- Лола не разуме. То је неплативо, разумеш. То велико срце је више него за поштовање. Мој ујак је њој нико и ништа...

Син Руци важно рече:

- Ми ћемо ићи у Југославију: донећемо је овако - испружи руке и сави у лактовима и заљуља лево, десно као да љуља бебу.

Пеђа је драго. Само је понављао: - Не, не, то не долази у обзир!

- Онда, морамо је нечим наградити - предложи Нисим млађи.

- Не, ни то не долази у обзир - рече одмах Пеђа. - То је њена љубав, како да кажем. Саосећање за човека у невољи. Саосећање за слободом. Да човек живи свој живот у слободи, као птица... Хвала вам свима на доброти.

- Кад је тако - рече Нисим Албахари - онда... Не знам шта да кажем, застане и погледа све укућане.

- Имате ли бар њену слику - рече и погледа у Пеђу.

- Мислим, рече и завуче руку у џеп и извади новчаник. - Ево је! - пружи фотографију Ребеки.

Мајчина слика је ишла из руке у руку. Свако је дао свој коментар и похвалу: „За племените очи, за добар, топао и осећајан поглед“. Опет се слика врати у Ребекине руке.

- Хвала вам господине - рече она и сама се загледајући у слику. - Али, опростите, нећу вам је вратити. То је Нисимова мајка. И моја мајка. Даћемо је најпознатијем аустралијском уметнику да направи велику слику. Биће у оквиру од чистог злата, нека се овековечи овај племенити лик и племенито срце.

Нисим Албахари узне слику од Ребеке и пољуби је.

Домаћица покаже руком на источну страну у великом салону. С пуно важности рече: - Стајаће у среди-ни! Ту јој је место!

Предраг Сарић
„Српско наслеђе“, 10/1998.

У име морала, човечности и истине

Пре десетак година када је први пут објављена ова прича, аутор Предраг Сарић је замолио да се, по жељи учесника догађаја, њихова имена не обелодањују.

Сматрајући грехом не објавити пуне податке о овим људима зарад морала, човечности и историјске истине, редакција „Српског наслеђа“ даје први пут широј јавности на увид њихова имена: мајка са златним срцем је данас покојна Ружица Радојчић из Краљева. Њен син је Предраг - Пеђа Радојчић, данас покојни професор Београдског универзитета и некадашњи председник „Црвене Звезде“ из Београда, а Бранко, Бранко Станковић, славни фудбалер и тренер, данас пензионер у Београду.

Аутор Предраг Н. Сарић није међу живима, а о породици Нисима Албахарија из Перта у Аустралији, нема ближих података.

КОМЕ И ЧИМЕ ТРЕБА ДОБРО ЧИНITI?

Свети оци убеђују да се штедра рука помоћи простире на сваког потребитог, по заповести Господњој: Који иште у тебе, подај му, и који хоће од тебе да позајми, не одреци му (Мт. 5, 42). Стога:

1. „Оно што превазилази твоју дневну потребу,- саветује преподобни Исаак,- раздај ништима. Ако неко пружи руку ка теби да би примио милостињу, немој му отказати, чак и ако на коњу седи, с обзиром да је у том тренутку, без сумње, сиромашан као један од ништих. Немој правити разлику између богатог и сиромашног и не старај се да разликујеш достојног од недостојног: нека сви људи за тебе буду равни кад се ради о добром делу. На тај начин ћеш моћи и недостојне да привучеш ка добром. Јер, душа посредством телесног (примера) лако бива привучена ка страху Божијем. И Господ дели трапезу са митарима и блудницама и не одваја од себе недостојне како би све привукао страху Божијем и уз помоћ телесног (поступања све) привукао ка духовном. Због тога добротворством и чашћу изравњуј све људе, били они Јевреји или неверни или убице. Јер, сви они су твоја браћа, исте природе са тобом и без свога знања удаљени од истине“ (Сл. 56). „Милостив је онај ко у мислима својим не разликује једнога од другог, него све милује“ (Сл. 58).

2. Дели милостињу не ради достојности оних који траже, него ради њиховог сиромаштва и потребе. Дели чак и јавним грешницима. Свети Златоуст описује своје са-

временике: „Међутим, (неки) говоре: „Дај нам такве сиромаше као што су Илија и Јелисеј, па ћемо их са сваком усрдношћу примити“. „Зашто тражиш Илију,- одговара велики учитељ. Ето ти Владике Илијиног, па га не храниш. (Према томе), ти ни Илију не би примио кад би га срео“. Истински добротвор даје сиромашу не ради његове достојности, него ради тога што је човек, његов брат по крви и духу, и при томе, брат који страда. Он сам није судија него онај који дели милостињу, која (опет) није дело правосудја него милосрђа. Сиромаш није пророк или праведник, али је човек који живи са тобом у истом свету, гледа на исто сунце, има исту такву душу, једног и истог Владика, причешћује се истим Светим Тајнама, позива се на исто небо и има за себе велико оправдање које се састоји у сиромаштву и неопходности чак и за обичном храном“ (35. бес. на Мат. Јев.). „Онај ко чини милост не треба да тражи изјашњавање о животу, него да помогне у невољи, да подмири потребу. Бедни има једно оправдање - недостатак и потребитост. Ништа друго не испитуј о њему. Ако је и порочан човек и нема неопходно за исхрану, ипак утолимо његову глад. Тако је и Христос наредио да поступамо, говорећи: Будите слични Оцу вашем који је на небесима, јер Он својим сунцем обасјава и зле и добре и даје дажд праведнима и неправеднима (Мт. 5,45). Милостиви је пристаниште за потребите, а пристаниште прима у себе све који претрпе бродолом,

били зли или добри. Због тога ни ти, видећи да се човек пригнуо ка земљи због бродолома сиромаштва, немој расуђивати нити тражити одговор, већ прекрати невољу. Једно је - судија, а друго - онај ко удељује милостињу. Милостиња се због тога и назива милостињом што дајемо и недостојнима. Сва заслуга сиромаша је његово сиромаштво. И ако нам дође са њиме, не треба ни о чему другом да се распитујемо, будући да не дајемо нарави (људској), него човеку. ми имамо сажаљење не због (недостатка) врлине, него због несреће“. „Уколико код сличних нама слугу почнемо да разматрамо за службу и да се упуштамо у испитивања, и Бог ће слично учинити са нама самима. Тражећи одговор од сличних нама и сами ћемо се ли-

Причали су како је авва Мојсије постао клирик, и како му беху обукли стихар. А архиепископ му вели:

Ево, постао си потпуно бео, авво Мојсије.

Старац му рече:

Да ли споља, господине оче или изнутра? Хотећи, пак, да га искуша, архиепископ рече свештеницима: Када авва Мојсије уђе у олтар, изагнајте га напоље, па га пратите, да чујете шта ће рећи.

Уђе, дакле, старац у олтар, а они га изгрде и истерају напоље, говорећи: Бежи напоље, Етиопљанине. А он, изашавши, рече сам себи:

Добро су ти учинили, прљави црнци. Пошто ниси човек, зашто долазиш међу људе?

шити човекољубља свише. Јер, речено је: *Каквим судом судиш, она квим ће вам се судити* (Мт. 7, 2)“.

3. Разлику међу онима који про се треба правити само с обзиром на степен потребе и начин издржавања. „Од двојице сиромаха, - налаже преподобни Јован Пророк, - треба претпоставити онога који је јаднији“ (Одг. 631). „Све који јавно примају милостињу сврставај у један ред, изузимајући само оне који су немоћни или страдају од нечега. Јер, њима треба понешто још додати. Оне, пак, који се стиде да јавно и пред народом примају милостињу, и који леже болесни, сврставај у други ред и, гледајући на њихову потребу, даривај обилније (свим) што ти дође под руку (Књ. проп. 9, 10) и како приличи“ (Одг. 636). „И оне сиромахе који иду по кућама обдари са оним што ти нађе рука - са мало хлеба или вина, са два метлна новчића или једним већим. Само дај без туге и са страхом Божијим. Јер, тиме се прославља човекољубиви Бог“ (Одг. 641).

4. Свако може на многе начине да чини добро ближњему. И нико не може да каже: „Ја сам сиромашан и немам од чега да дам милостињу“. Ако не можеш да даш колико и они богаташи који су стављали прилоге у храмовну благајну, дај две лепте као она убога удовица (уп. Мт. 12, 42). Бог ће то примити пре него дарове богаташа. (Рецимо) да ни толико немаш. Ипак, имаш снаге и можеш услугом да учиниш милост слабоме. А ако ни то не можеш, имаш реч да утешиш брата. Учини му, дакле, милост речју и чућеш онога који говори: Блага реч је изнад дара (Муд. Ис. с. Сир. 18, 16). Али, прет-

поставимо да ни речју ниси у стању да учиниш милост. (Ипак), брату можеш учинити милост ако га поднесеш у време његовог смућења. Наиме, видећи га искушаваног од заједничког непријатеља, и као се раздражио на тебе, уместо да му кажеш неку реч и још више га смутити, (можеш) оћутати. Тако чиниш милост његовој души, одвлачећи га од непријатеља. Исто тако, ако ти некад згреши брат твој, можеш му учинити милост и опростити му грех, да би и ти примио опро-

штај од Бога. Јер, речено је: Опраштајте и опростиће вам се (Лк. 5,37). Тако ћеш учинити милост души свога брата, отпуштајући му оно у чему је згрешио према теби. Јер, Бог нам је дао власт да, ако хоћемо, отпуштамо преступе једни другима. И тако, ако немаш чиме да учиниш милостињу телу, учини милост његовој души. А која милост би могла бити већа од помиловања душе? Колико је вреднија душа од тела, толико је и милост учињена души већа од милости учињене телу (Поу. 14). „Свако је дужан да састрадава са свима који

се налазе у општежићу - говори преподобни Јован Пророк - будући да се на тај начин испуњава заповест апостола, тј. да се плаче са оним који плаче, те да се саветује и утеши (уп. Рим. 12, 15; Сол. 5, 11, 14). У томе се и састоји саосећајност“ (Одг. 312). „Милостив је онај - потврђује преподобни Исаак - ко се разгори срцем када чује или види било шта што жалости његовог брата. Исто тако, (милостив је) и онај који није толико бестидан да одговори и ражалости срце брата који га повреди. Милостив не само да људима даје милостињу, него и с радошћу трпи неправду од других и милује их“ (Сл. 56). „Стога - закључује свети Доротеј - нико не може рећи: „Ја не могу да дам милостињу“. Јер, свако по сили својој и по стању душе своје може да укаже милост“ (Поу. 14).

5. Преподобни Јован Пророк саветује: „Немој да се премишљаш да даш сиромаху чак и оно што је благословено од отаца (тј. све што се добије на благослов од поштованих отаца). Јер, и то је милостиња. Не премишљај се да то даш чак и невернику, пошто благослов не трпи никакву штету од неверника. Он пре њему само ме саопштава корист. Може се чак десити да кроз силу Божију (коју поседује) благослов невернику пружи познање истине. Један музикант по имену Филимон је, намеравајући да принесе жртву идолима уместо светог мученика Аполонија, и уједно желећи да се сакрије од посматрача, обукао његово одело. Међутим, (благодатном) силом (тог одела) он се изменио изнутра и сам постао мученик“ (Одг. 759).

ОД ЧЕГА СЕ РАЂА ТЕЛЕСНА ПОХОТА?

1. „Мој драги отац јесте самољубље,- говори код светог Лествичника похотљиво тело. Узрок спољашњег распаљивања лежи у неговању тела, и уопште у одмарању, а узрок унутрашњих страсних осећаја налази се у претходном одмарању и успомени на почињена сладострасна дела“ (Сл. 15). Овај тројаки извор телесне похоте подробније представља Антоније Велики: „Сматрам да у телу постоје телесни покрети који су му урођени. Они, међутим, не дејствују уколико душа неће и пројављују само бестрасно кретање у телу. Постоје и други покрети који произилазе од исхране и распаљивања тела храном и пићем. Стога и говори апостол: Не опијајте се вином у чему је разврат (Еф. 5, 18). Исто је и Господ заповедио својим ученицима: Пазите на себе да срца ваша не отежају преједањем и пијанством (Лк. 21, 34). Код подвижника се јављају још и неки нови покрети који произилазе од лукавства и зависти демона“ (Изр. от.). „Да човека искушава његова похота,- објашњава Варсануфије Велики, - може се спознати из тога што је немаран према себи и дозвољава срцу своме да размишља о оном што је раније чинио. Тада човек сам на себе навлачи страст кроз своју похоту. Његов ум, мало по мало ослепљен страшћу, почиње, неприметно и за њега самог, да обраћа пажњу на онога према коме осећа привлачност. Он са њим говори, на-

лази разлоге да би са њим поразговарао или поседео, и свим средствима се стара да испуни своју жељу. Ако дозволиш мисли да се бави тиме, борба ће се умножити све до пада, премда не и делом него духом, у сагласности са помислима. И показаше се да такав човек сам зажиже огањ у својој природи. А борба која бива од демо-

на одвија се на следећи начин: срце оног ко жели да се спасе боји се да у себе не прими непријатељско семе. У том случају човек трезвено чува себе од злих сећања, а такође и од сусрета, разговора и сваког повода ка гледању, како не би био освојен страсним помислима“ (Одг. 253).

2. На разним ступњевима духовног савршенства и телесна страст се рађа из разних узрока. „Почетници, - говори свети Лествичник, - падају у блуд обично због хране. Средњи, осим из истог узрока, још и због гордости. А

они који се приближавају савршенству падају искључиво због осуђивања ближњег и ни због чега другог“ (Сл. 15).

3. „Извесним неочекиваним и незгодним кретањима су највише подложни људи који се покорављу демону славољубља. Јер, они се испуњавају таштином чим примете да у срцу њиховом нема више блудних мисли“ (Сл. 15). „Сујета је служитељ блуда,- укоревља преподобни Исаак Сириј. Услед непрестаног метежа и смућења помисли, сујета из свега што сусреће изабире нечисте садржаје и прља срце. Она неумесним погледом гледа на природу ствари и занима ум срамним представама“ (Сл. 56). Такво понижење горде душе срамним помислима дешава се ради њеног исправљења. „Видео сам,- говори свети Лествичник,- како гордост може бити узрочник смиреноумља и сетих се онога који говори: Ко познаде ум Господњи (Рим. 11, 34). Јама и плод надмености јесте пад. А пад често постаје повод смиреноумља у онима који су смиреноумљу склони“ (Сл. 15).

4. Најважнији узрок и најнепосреднији повод за страсти, пак, јесу или помисли или сами предмети. „Неки веле,- износи нам свети Лествичник,- да страст обузима тело захваљујући помислима срца, а неки, напротив, тврде да телесни осећаји рађају нечисте мисли“. Свети отац сматра да се дешава и једно и друго, с тим што додаје: „Ово друго се дешава људима који живе у свету, а прво се збива са онима који се налазе у монаштву, пошто немају прилике за прво“ (Сл. 15).

ТЕЖИНА ПОРОКА БЛУДОЧИНСТВА

У кратким и страшним цртама изображава свети Лествичник тежину престапа против сопственог тела. Сваки грех који човек учини ван тела је, а који блудници, своме телу греши (1 Кор. 6,18). То је, без сумње, стога што се блудом прља сама природа тела, што се не може догодити код другог греха. „Као пречист и бестелесан, Господ се весели нетакнутости и чистоти нашег тела. Демони се, како неки веле, ничему другом не радују толико као смраду блуда, нити се некој другој страсти толико веселе као прљању тела“ (Сл. 15). „То је стога,- објашњава Атанасије Велики,- што блудник из самог тела свога као неку жртву приноси своје семе сатани“ (Пис. кн. Ант.). „Један мудар човек,- прича свети Лествичник,- поставио ми је страшно питање, рекавши: „Који је грех, изузев убиства и отпадништва од вере, тежи од свих.“ А ја одговорих: „Пасти у јерес“. „Па како,- каже,- Васељенска Црква прима јеретике кад искрено анатемишу своју јерес, и оглашава их достојим Тајне Причешћа, а онога ко је извршио блуд, чак и када се исповеди и окане свог греха, прима с тим што га на извесно време, према одредбама апостолских канона, одлучује од Пречистих Тајни?“. Када сам чуо тај одговор, доспео сам у велику недоумицу, те ово тешко питање остаде за мене нејасно и нерешено“ (Сл. 15). Уосталом, примећује свети Лествичник: „Један грех који учини једна особа заслужује стотруку тежу осуду од истог греха када га изврши друга: то зависи од околности, места, духовног ступња на коме се човек налази, као и од многих других чинилаца“ (Сл. 15). „Премда је сваки блуд

веома тежак грех,- расуђује Атанасије Велики,- ипак блудник који има жену подлеже већој осуди него онај који је нема. И опет - већој онај ко има добру жену, неголи онај који има злу жену; већој онај ко блудочинствује у старости, него онај ко је у пуној снази; већој онај ко греши непре-

стану, неголи онај ко само повремено пада у тај грех; већој онај ко по природи није распаљивог карактера, већ хладног састава, али се јелима разгорева и распаљује на задовољство. Постоје још многе и различите казне које је Бог установио за блуднике. Наиме, други је суд за онога који греши са многима, погубљујући многе душе заједно са својом; други је суд онеме ко се, премда и пада у грех, ипак стиди и обуздава; и други је суд, опет, онеме ко је згазио стид и предаје се греху. Онај ко има жену, па чини прељубу са удатом женом крив је за двоструку прељубу. Међутим, најстрашнији суд очекује оног

ко наведе на блуд девицу посвећену Богу. Исто ће бити осуђен и онај ко, указујући помоћ увређеној жени, живи с њом блудно, добијајући награду за своје заступање за њу. Све то види и разматра праведно око Божије својим неизрецивим и нелицемерним судом, мерећи сваки преступ на тачној ваги, страшној за подсмеваче и изругиваче“ (Пис. кн. Ант.). У сваком случају, како тврди преподобни Матеј, „прељуба је, по својој природи, већ готова смрт“ (Изра. от.).

Видови плотске страсти

„Постоји у нама нека смрт,- узвикује свети Лествичник,- и опасност пада, који ми увек са собом и у себи носимо, нарочито у младости. Нисам се ни усудио да о томе нешто више ставим на хартију, јер ми је руку зауставио онај који је рекао: Јер је страшно и говорити о ономе што они тајно чине (Еф. 5, 12)“ (Сл. 15). Ако је пристojност и висока благоразумност задржавала свете оце од сличног изношења свих мрзости плотске похоте, ипак су их та иста благоразумност и очинска опрезност побуђивали да својој духовној деци саопштавају подробно распознавање духа лажи који разноврсно оскрнављује душу подвижника мрским мислима, као што скрнави његово тело прљавим делима. „Јер, постоји блуд који се врши телом,- уверава Макарије Велики,- а постоји и блуд душе која ступа у општење са сатаном. Према томе, видљиво можеш чувати тело своје од разврата и блуда, а унутра прељубочинствовати и чинити блуд у помислима својим: и тада си пред Богом прељубочинац и неће ти бити од користи твоје девствено тело. Девица коју неки младик лукавством превари и упропасти

је, постаје мрска свом женику због прељубе. Тако и бесплотна душа, ступајући у општење са змијом, лукавим духом који живи унутра, блуднички пред Богом. А и написано је: Сваки који погледа са жељом за њом, већ је учинио прељубу у срцу своме (Мт. 5, 28). Једна и иста душа бива саучесница и сестра или демона или Бога и анђела. Прељубочинствујући, пак са ђаволом, она већ постаје неприкладна за небеског Женика“ (Бес. 26). Преподобни Нил Синајски објашњава како се у души дешава унутрашња прељуба. „Када се блудна помисао сједињава са твојим духом, говори он, - твоја душа се орођује са обмањивим утиском. Демон прима на себе женски изглед (у уобразиљи подвижника) да би привукао душу на сједињење с њим. Бестелесни демон прима на себе облик (женског) образа да би неприличним помислима навео душу на блуд. Због тога се не заноси привидом који није стваран да не би нешто слично учинио и са телом. Сви такви су били преварени духом блуда, будући да крстом нису одбили духове унутрашњег прељубочинства“. Та унутрашња прељуба душе може да се пружи до крајњег степена развратности, како закључује свети Лествичник: „Ако је доказ истинске чистоте да се буде без похотљивих осећаја при нечистим сновима, онда је свакако крајњи ступањ блуда - имати истечење у будном стању од самих помисли“ (Сл. 15).

Друге облике унутрашње прељубе свети Лествичник објашњава овако: „Према објашњењу мудрих отаца, треба разликовати: приступање (тј. прилог), спајање, пристанак (тј. слагање), поробљење, борбу и тзв. страст у души. Блажени оци одређују приступање као просту реч, или слику било чега, која се поново појављује и уноси у срце. Спајање значи разговарање са оним што се појавило, без обзира да ли са страшћу или бестрасно. Приста-

нак је сагласност душе са оним што се јавило, сједињена са уживањем. Поробљење је насилно и невољно завођење срца или трајно општење са предметом, које разара наше добро душевно здравље. Борбу они одређују као равнотежу снага између онога који напада и онога који се брани, где последњи побеђује, или бива побеђен искључиво по својој вољи. Страшћу, пак, називају порок који се током дужег времена страсно угнездио у души, и који је кроз навику постао као њено природно својство, тако да душа већ сама, хотимично, хрли к њему. Од свега тога, прво је безгрешно. Друго - не сасвим. Треће - већ према стању у коме се подвижник налази. Борба је узрок победничких венаца или осуде, а поробљење се друкчије цени ако је за време молитве, а друкчије у неко друго време, друкчије према безначајним стварима, а друкчије у односу на рђаве мисли. Страст подлеже код свих људи или будућем покајању или будућој мучи. Према томе, ко се према приступању односи без страсти, једним ударцем одсеца и све потоње“ (Сл. 15).

„Најоштроумнији учени оци, - продужава свети Лествичник, - приметили су још једну мисао, тананију од ових о којима смо сада говорили. Неки је називају препадом на ум, пошто без трајања и без речи и слике, тренутно изазива страст у подвижнику. Међу духовима који кушају тело, нема ниједног тако брзог, тако хитрог и подмуклог као што је тај дух, који се у једној ситној представи, без задржавања, без трајања и без речи, а код неких и мимо њихове свести, појављује у души. Онај ко је, дакле, успео да плачем постигне истанчаност разума, може да нас научи како душа страсно блуднички само оком, и простим погледом, и додиром руке, и слушањем мелодије, без икакве мисли и помисли“ (Сл. 15).

Упита један брат: Шта је то што помаже у сваком човековом труду?

А старац вели: Бог је тај који помаже; јер је писано: „Бог је уточиште моје и сила моја, и помоћник мој у великим невољама које нас сналазе“.

Упита брат: А шта је са постовима и бдењима које човек чини?

Старац му вели: Они душу чине смиреном; јер је писано: „Види моје смирење и мој труд, и остави сва моја сагрешења“. Ако душа производи све те плодове Бог је због њих милостив према њој.

Упита брат старца: Шта да чини човек са сваким искушењем које му долази или са сваком помисли ненавиканости?

Старац му вели: Дужан је да плаче пред добротом Божијом, како би му помогла; и лакнуће му одмах ако зна како да се моли; јер писано је: „Господ је помоћник мој, и нећу се бојати шта ће ми човек учинити“.

Упита га брат: Ево, човек туче свога слугу за грехе које је починио. Шта ће рећи слуга?

Старац одговори: Ако је добар слуга, рећи ће: „Помилуј ме, сагрешио сам“.

Рече му брат: Ништа друго да не каже?

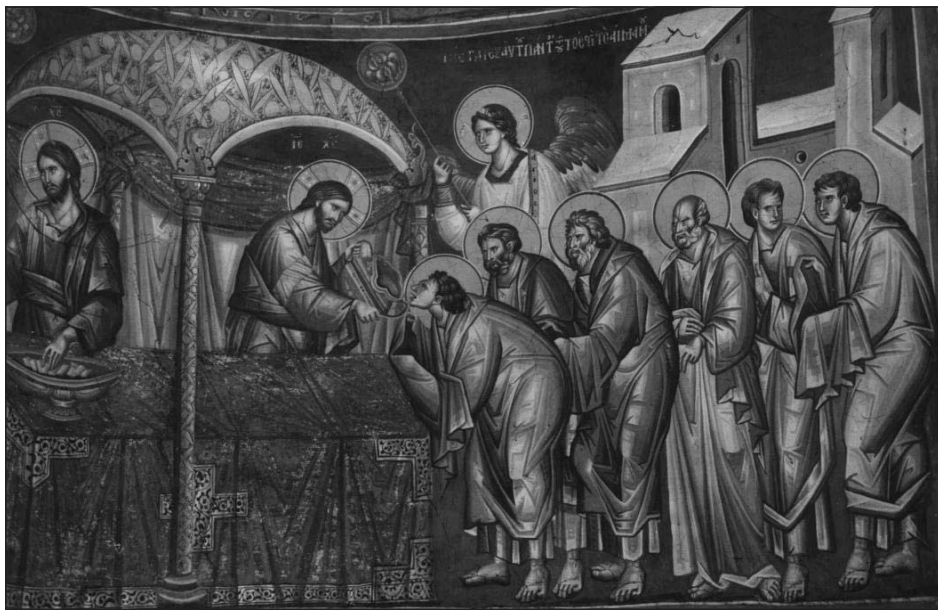
Старац вели: Не. Јер када себи натовари прекор и каже: „Сагрешио сам“, одмах Бог бива милостив према њему. А врхунац свега је у томе када неко не осуђује свога ближњег. Заиста, када је рука Господња побилла све првенце у земљи Египатској, није било дома у коме неко не беше убијен.

Упита га брат: Шта значе те речи?

Старац му одговори: Ако пазимо да сагледамо своја сагрешења, нећемо видети сагрешења свога ближњег. Јер лудост је да човек, који има свога покојника, остави га и пође да оплакује покојника свога ближњег. А да умреш за свога ближњег значи да носиш своја сагрешења и да не бринеш за сваког човека, да ли је овај добар, или да ли је овај лош. Да не чиниш зла ни једноме човеку, нити да у своме срцу смишљаш лукавост на некога, нити да понижиш некога ко лоше поступа, нити да слушаш онога ко злоставља свога ближњег, нити да се радујеш са оним ко чини зла своје ближњему; никога немој оговарати, већ реци: „Бог зна свакога“; не вјеруј ономе што прича оговарач, нити се радуј његовим причама, нити мрзи онога који оговара свога ближњег. А то значи да не осуђујеш. Немој имати непријатељства ни са једним човеком и немој задржавати непријатељство у своме срцу; немој мрзети онога који је непријатељ своје ближњему. А то је мир. Тиме теши себе; ускоро ће, благодаћу Бога Логоса, доћи камата - вечни покој. Амин.

ИСТИНА ЈЕ БОГОЧОВЕК ХРИСТОС

Како би било све много боље када би свако јасно и без двоумљења упознао себе слободно, изнад самог немоћног признања греха у страху од казне. То би нас све покренуло ка савршеној љубави која „изгони страх напоље“ (1 Јн. 4,18), и тада би једни друге видели боље и исправније. Тако одвојени и себични не разумемо једни друге, страхујући једни од других и умишљајући да смо једни другима сувишни.

Дакле, истина се познаје и призна, а не признаје се само, али кад се стварно види онда се и сведочи. Овде је веома важна победа у себи како би могли да успоставимо комуникацију изнад немоћног признања, имајући сигурност знања у свему и о свему. Тада нам је реч заиста лековита и свеисцељујућа, јер је „благодаћу осољена“, а није убитачна и умртвљујућа. Мало је само потребно, да свако

упозна себе и преброји своје дарове и таланте, знајући своју меру, трудећи се да стварно смислено служи другоме. Тако се успоставља ред и поредак, изнутра у нама самима, јер тада увек и са радошћу „већи служе мањима, а јачи слабијима“. То је стварност богодароване слободе, коју не може обухватити било која уредба ни уредити било који договор, ако нисмо сви у себи начисто у вези са својим стварним мерама.

Ово је, заиста, могуће. Потребно је непрестано истрајавати у томе, а не само повремено покушавати.

Знајући да је „све могуће ономе који верује“ (Мк. 9,23), ми који себе видимо као верујуће хришћане покажимо да смо бар почели добро дело.

Налазимо се сви пред великим изазовом и великим испитом, нарочито ми верујући који знамо да гроб није крај свега, и разликује-

мо умирање од смрти. Само треба веру на делу показати, што није тешко кад се стварно верује.

Дакле, вера није немоћно чекање да нам се нешто догоди него је доброделатно чињење, тако што се свако зло добрим побеђује.

Кад избије твој минут, ти ћеш оставити све и поћи једино са душом својом. Бори се за душу да би имао са чим поћи у онај свијет. А борба за душу, борба је за вјеру. Јер је речено и потврђено да само душа са вјером има намјену и сврху. Душа без вјере нема ни намјене ни сврхе. Тако је речено и тако потврђено.

Пази шта мрзиш, а шта волиш. Кад се бориш за вјеру своју, љуби вјеру своју, свим срцем својим, јер ти је она дарована од Онога који тебе љуби. Вјера је дар љубави, та твоја вјера, права вјера православна, Србине брате. Кад љубиш вјеру своју, љубиш Дародавца вјере своје.

Страсти помрачују ум и гасе кандило вјере. Безвјерство пустоши душу чупајући све божанско сјеме из душе. Безвјерство је жива смрт, гора од сваке смрти.

Кривовјерство је вјера искривљена, скршена и смањена, као дрво буром искривљено и градом скршено.

Маловјерство је вјера без плодова.

Кад очуваш вјеру своју, очувао си душу своју, лако ћеш се растати са овим свијетом, лако ћеш ући у живот вјечни, који обећа Створитељ благословима Својим. Амин.

УЗАЈАМНО ДОПУЊАВАЊЕ СВОЈЕ ЛИЧНОСТИ

Човјек је друштвено биће и тежи да живи у заједници, а најмања и најосновнија људска заједница је сте брак. Брак је узајамна сагласност двају лица супротног пола да цијелог вијека живе заједно. Први задатак чланова брачне заједнице јесте узајамно помагање у животу и допуњавању своје личности.

Позната је истина да је људска радост много већа а жалост далеко мања кад се подјеле са другима. Зато сваки човјек осјећа у себи психолошку потребу да своје мисли, жеље и осјећања и сва унутрашња збивања пренесе своме пријатељу. Али, од своје жене рижетко ће ко наћи бољег и искренијег пријатеља. Честита и поштена жена је као бисер, каже Свето Писмо, која читавог свог вијека чини добро своме мужу. Највећа потреба за заједницом мужа и жене је рађање и васпитавање дјеце.

Човјек ће оставити оца свога и матер своју и прилијепиће се жени својој, и биће двоје једно тијело (1 Мојс. 2,24 и Мт. 19,5). „Тако нијесу више двоје, него једно тијело“.

Св. Апостол Павле савјетује супружнике како да живе једни с другима. „Слушајући се међу собом у страху Божијем, жене слушајте своје мужеве као Господа. Јер је муж глава жени, као што је Христос глава цркви и Он је Спаситељ тијела. Но како црква слуша Христа, тако и жене своје мужеве у свему. Мужеви љубите своје жене као и што Христос љуби цркву и, себе предаде за Њу“ (Мт. 5,21-25).

Живите у љубави вели свети апостол: Јер је љубав изнад свих врлина. „Љубав дуго трпи, милокрвна је... Све сноси, све вјерује, свему се нада, све трпи. Љубав никад не престаје...“ (1 Кор. 13,4-8).

Муж и жена треба да живе у вјери по заповјестима Божијим, не чинити никоме оно што не желите да вама други чине.

Апостол Павле у посланици Јеврејима налаже: „Не осуђујте да не будете осуђени, не светите се; Страшно је упасти у руке Бога живог. А без вјере није могуће угодити Богу. Мир имајте и светињу са свима; без овога нико неће видјети Господа. А добро чинити и давати милостињу не заборављајте; јер се таковијем жртвата угађа Богу“.

Причали су како је авва Макарије Египатски једном из Ски-та успињао ка Нитријској гори; и тек што се приближио одређеном месту, рече свом ученику: Пођи напред. Пошто монах пође напред, сретне неког идолопоклоничког свештеника па по-вие на њега, говорећи: Хеј, хеј, демоне, куда трчиш? А он се окрете, зададе му ране и остави га полу мртвог па узевши штап, побегне. А тек што је мало од-макао, сусрете га авва Макарије како трчи, па му рече: Да се спасеш, да се спасеш, трудољупче.

А он зачуђен приђе старцу и упита га: Шта си добро видео на мени, па ме поздрављаш?

Старац му вели: Видео сам те како се трудиш, а не знам да се трудиш узалуд.

А он му рече: Ја сам дирнут твојим поздравом, и схватио сам да си на Божјој страни. А онај други, зли монах, који ме је сусрео, грдио ме је и ја сам му задао смртне ране.

Старац се досети да је то његов ученик. А идолопоклонички свештеник, држећи га за ноге, рече: Нећу те пустити док ме не учиниш монахом.

Па дођу горе где бејаше монах те га подигну и понесу у цркву на гори.

А монаси када угледаше са њим свештеника, зачудише се веома: па га учинише монахом. И многи од идолопоклоника због њега постадоше Хришћани. Говорио је, дакле, авва Макарије: *Зла реч и добре људе чини злима, а добра реч и зле људе чини добрима.*

ШТА ЈЕ СРЕБРОЉУБЉЕ?

Среброљубље, користољубље и уопште склоност ка стицању је пристрасност срца не само према злату и сребру, него и према стварима било које врсте. „Не мисли - говори преподобни Исаак Сирин - да је само гомилање злата грамзивост. Она се пројављује тамо где је присутно стицање онога за шта је привезана твоја воља“ (Сл. 56). У свом вишем развиту страст користољубља се пројављује као горуће стремљење, као неодољива везаност срца за богатство, као безумно обожавање злата и сребра, и тада постаје идолслужење. Лакомство је идолслужење, уверава апостол (уп. Еф. 5,5). „Среброљубље је обожавање идола“, потврђује свети Лествичник (Сл. 16).

ВЕЛИКА ЈЕ СТВАР ПОСТ, НО ЉУБАВ ЈЕ ЈОШ ВЕЋА

Велика је ствар пост, но љубав је још већа. Ако се постом демони прогоне, страсти укроћавају, тело умирује, дух сређује, љубављу се Бог усељава у човека. Сам је Господ нагласио пост као неопходан, но љубав је истакао као главну заповест.

У првој половини прошлог столећа владао је Охридом Целадин бег, одметник од султана и самостални господар, а црквом је у то време управљао митрополит Калиник. Целадин бег и Калиник, иако разне вере, били су врло добри пријатељи и често један другог посећивали. Догоди се да Целадин бег осуди двадесет пет хришћана на вешала. На Велики Петак требало је да буду обешени. Митрополит, сав узбуђен због тога случаја, оде ка Целадину бегу и стане га молити да ублажи казну. Док су они разговарали стигне и време ручку и бег позва митрополита да руча. За ручак је било спремљено јагњеће месо. Митрополит се извини да због поста не може остати на ручку и спреми се да изађе. Жао буде бегу и рекне митрополиту: „Бирај: или ћеш јести са мном и двадесет пет људи ослободити од вешала, или нећеш јести и пустити их на вешала“.

Митрополит се прекрсти и седе за ручак, а Целадин ослободи осуђене од смртне казне.

ПОГУБНЕ ПОСЛЕДИЦЕ СТРАСТИ СЛАСТОЉУБЉА

„Ужасна страст користољубља - уверава свети Исидор Пелусиот - усуђујући се на све и не знајући за ситост, увлачи побуђену душу у дубину зала. Због тога, изгонимо ту страст на самом њеном почетку. Јер, оснаживши се, она постаје непобедива“ (Изр. от.). Оно што више од свега код страсти среброљубља ужасавало (човека), јесте њена ненаситост, која са приливом богатства и са годинама не да слаби, него још расте. „Као што се човек мучен жеђу - описује преподобни Исидор Пелусиот - макар био окружен рекама и изворима, не може заситити уколико нема могућности да утоли жеђ, тако и онај ко стално жели више, макар имао и безбројне ризнице, никада не може да

буде задовољан, будући да се не може наситити. Напротив, онај ко жели по мери својих потреба, никада неће бити поражен таквом неисцељивом болешћу, него ће живети у радости и довољности, не будући узнемираван страстима које растржу оне који воле богатство“ (Пис. през. Герону).

„Богаташ је - продужава свети отац - макар га и не нападали, увек у страху, као човек који сваког часа може бити оробљен“.

„Који је грех тежи од свих других“, пита Атанасије Велики и одговара: „Ако је, по речи апостола, љубав већа од свих блага, онда је очигледно од свих зала највећа мржња према братији, немилосрдност и избегавање милостиње“ (64. посл. кн. Антиохи).

ОСВЕТА

Једнога дана седео је у својој соби поп Илија и нешто читао. Утом неко закуца на врата и одмах уђе унутра. Поп Илија се окрете и виде Милана, сина старог чиче Павла, доброг и отреситог младића, али који сада беше нешто збуњен. Знао је да му је отац болестан, зато га одмах упита:

- Како је чича Павлу?

- Много се мучи, него те молио да дођеш што пре, жели да се пред своју смрт исповеди и причести.

После ових речи поп Илија се одмах спреми и пође.

Кад стигоше кући, старац Павле беше у самртним мукама, али ипак присебан.

Истераше све укућане из собе и осташе њих двојица сами.

- Како ти је Павле? - запита га поп.

- Душа ми се мучи, оче, него те молим да ми кажеш нешто...

- А шта то чича Павле?

- Шта значи то „Света освета“ што се чита у „Вјерују“?

- А што то питаш, чича? - изненађено упита поп.

Старцу лице засја, али одмах као да се застиде, обори очи па полако прошапута:

- Испричаћу ти све г. попо, као своје оцу и молим те да ми опростиш... Зато сам те и звао... Дуго сам мислио о својем греху, али нисам онда знао ништа.

И као да се старцу поврати дух, очи му се засветлише, а сваки делић тела играше на њему. Он се подиже и отпоче причати.

- Давно је то било - рече он, - тек ми је било непуних двадесет година, а кућа Толовића чувена је тада била са свога поштења. Никад се код њих не нађе што туђе, нити ко посумња у њих. А и вредни су били. Њих тројица браће беше, а сва три вредни као кртице. Од јутра до мрака само раде. Најстарији, Алекса, иде те оре, Милан, средњи, ограђује нешто, а најмлађи Петар, увек је код куће. А кад се нешто теже ради, сви су заједно. Сви су просто кренули на посао, па кућа им нагло напредоваше. И тако не прође десетак година, они поста-

доше први домаћини. Свега доста: оваца, коза, свиња, по тридесетеро говеди, пуни кошеви, ама све пуно.

У селу их је свак поштовао, јер су они радо помагали људима, а ови су им опет враћали уредно. Са свима суседима су лепо живели и слагали се, само, понекад, сетили би се неслоге са нама и са мојим покојним оцем, јер наша кућа беше баш до њихове. Доцније смо ми прешли у ову кућу. А и наша је кућа била угледна, али не беше у њој свега довољно. Само се мој отац није слагао са Алексом и браћом му, јер су се раније судили око неке земље. Мало парче више је ко-

штало, док се пресудило да буде његово, него што вреди. Ти знаш, да је покојни Алекса био добар човек, али тако се деси... И од тада се они увек погледају попреко, те је често долазило до омањих свађа око штете, коју учини стока, нама или њима. Ти знаш, г. попо, да је кућа Толовића на самом вису, а свуда наоколо ретка је шума. Кроз шуму силази се уском путањом у поток, а из потока водила је стаза уз брдо, с оне стране, где је била наша стара кућа. Ту, где путања прелази поток, сусрећу се путеви који воде уз поток и низ поток у село, а одатле у варош. Ту у том потоку, де-

сило се нешто што ћу ти сад исповедити...

Ту старац прекиде, леже на леђа, а груди му се дизаху и спуштаху јако. Јауку неколико пута, па настави тише, испрекидано:

- Мој отац, покојни Радиша, ти си га попе упамтио, био је због те парнице увек замишљен и увек је избегавао Алексу и његову кућу. Алекса је све више напредовао, а наша кућа поче опадати, јер нам удари неки помор у стоку, па све затре...

Једно вече скупи нас отац све у кући па нам заповеди: „Што нађете овде њихово - убијте - одмах убијте“ ... и оде љутит и то вече није долазио кући. Где је био ни сад не знамо.

И тако је долазило често до свађе, те око свиња, те око говеди и, како који дан, све горе. Једно вече седи мој покојни отац пред кућом, запалио дукан и пуши. Поред њега лежао је наш верни пас Мурго. Било је већ при заласку сунчеву, кад се стока кући дотерује. Одозго, из шуме поред наше куће, наиђе Алексин брат Петар, тераше стоку и удари баш поред мога оца. Мој отац - који иначе није готово ништа радио - угледа Петра како трчи и ради, виде њихово богатство и би му криво и чисто му сузе ударише на очи.

Петар промаче и окрете леђа, он пружи прст на њега и натутка псето, које му разјури сву стоку. Био је зао, па то ти је. Петар се само окрете и поче псовати мога оца, а овај изађе на њега, и све су се инатили и вређали један другог, док Петар не замаче.

То вече био је мој отац нерасположен више него икад, да је од љутине све викао по кући.

Увече сви поседасмо за вечеру. Сећам се као да је сад било, и још ме страх хвата од очев гласа...

„Донеси ракије“, рече мени. Ја одох те донесох и сви смо пили, јер тако је он био наредио. Наопак је и постала, да није ње било, не би оно ништа ни било и од тада, тих дана сам је и престао пити... Савест ме мучила...

Ту старац уздахну, па онда крештећим гласом настави:

Кад смо већ сви за вечером били и угрејали се од ракије, мој отац поче

ШТА НАЈВИШЕ ОМЕТА ПОКАЈАЊЕ?

говорити, а дотле је ћутао замишљено. Наједаред очи му се јако отворише, обрве набраше, а црвенило му обузе све лице. Страшним, крвавим погледом он ме погледа и рече ми: „Сине мој, ако ме не осветиш, ниси мој син! Зар он, узе нашу земљу и сад се шири, а ми пропадамо? И у цркви се чита: „Света освета“, упамти ове речи сине и убиј... убиј!“

У мени се тада пробуди нека гадна крв, и ја одмах наумих да испуним жељу очеву.

Кад отац поново седе за трпезу, наста тајац. Сви смо знали о чему се говори, сви смо ћутали.

Сутра заором ја сам разгледао очев револвер, напунио га, метнуо га под појас, покрио гуњем и отишао у поток испод Алексине куће и чекао до мрака да наиђе из вароши. То вече сам га убио. До овога часа нико о томе није знао, а сад се, ето, исповедам и молим се, да ми Бог опрости... Кајем се... исто онако, као што се и мој отац кајао пред смрт и ишао у манастир на исповест... то је и мени казао и ја се сада молим Богу да ме не мучи више, већ нека ми узме душу...

Доста ме је кажњавао, много сам због тога греха страдао, много препатио, много непроспаваних ноћи провео; па те сад молим, кажи ми, има ли то, у црквеним књигама да је „света“ освета?

Старац малакса и и отпоче све теже и теже дисати, а свештеник је са епитрахилом стајао крај њега. Кад старац сврши причу, свештеник му метну епитрахил преко главе, и помоли се Богу за опроштај грехова, причести га и одмах ну рече:

- Има, старче, у светим књигама једна заповест Божија која гласи: „не убиј“ - има и оно „света освета“; али то не значи да треба чинити освету, већ значи, да је син Божји Исус Христос „свeтлoст и свeтлoст“. Бог је светлост - светиња, а и његов син Исус Христос светлост - светиња, и Он је учио људе, да љубимо и непријатеље своје.

Сутрадан смо старца сахранили, јер је те ноћи дао Богу душу.

Чувајте душу своју и не губите је, не навраћајте децу своју на зло, јер свакоме иде смртни час!

Врло је важно схватити да у равнодушности нема покајања, а то значи ни Царства Небеског. Најстрашније у нашем времену није само зло, већ равнодушност према свему. И људи које не можеш дозвати. Ако је таква глувоћа према ономе који вапије, то и Бог ништа не даје.

Равнодушан човек је никакав - то значи у односу према свему. Он само споља присуствује, тј. њега као да нема. Горе од свега је када се претвара да он постоји и да га нешто узнемирава. Он је слеп за зло које је у свету и за грех који је у њему. И равнодушност према злу чини га хладним и према добру. Чак и преступник понекад може доћи до дна зла и отуда завапити ка Богу. А равнодушан је увек задовољан собом. То је као ђаволско одељивање од свих, јер он више не доживљава друге као људе.

Шта је равнодушност? Пада ми на памет прича о двојници људи који знају да ће се извршити преступ. Један од њих каже: „Ја не могу да мислим да онај човек сада лежи и чека када ће да дођу и убију га“. Други на то одговара: „А ти не мисли на то!“ Равнодушни је онај који не мисли и који неће заплакати заједно с тобом.

Равнодушност није безазлена ствар, чак иако човек не чини ништа рђаво, она појачава зло. Он је кукавица и себичњак. Он је према свима равнодушан, али према себи није. Зато он може прикривати сваки злочин и равнодушно посматрати како на његове очи убијају. Због равнодушности попушта се тријумф зла, дакле, све оно што се дешава и данас. Због равнодушности многих, Бог ће допустити долазак антихриста у свет, као што је то Он допустио већ многе катастрофе - на пример, октобарски преврат 1917. и 1993. године.

Сви знају шта је то будистичка равнодушност. Какво год да се чини-

ло зло, каква год жалост да се деси - значи, таква је „карма“. А хришћанин каже: „На свему је воља Божија“, и правилно каже. Но, ми смо живи људи и јесмо ли учинили све што од нас зависи? Господ посматра како се противимо злу и како се понашамо, када је другима лоше.

Он нам говори: „А што ме зовете: Господе, Господе, а не извршујете оно што говорим?“ (Јлк, 6, 46)

„Јер огладњех, и не дадoste ми да једем; ожедњех и не дадoste ми да пијем. Странац бијах, и не примисте ме; наг бијах, и не одјенусте ме; болестан и у тамници бијах и не посјетисте ме... кад не учинисте једном од ових најмањих, ни мени не учинисте.“ (Мт. 25,42-45)

За равнодушног живот није тајанствен и интересантан. Он се не може дотаћи његових стварних дубина. Он је неспособан за јака осећања, за жртву, тј. за љубав. Зато што је љубав - жртва.

Сви људи болују у овом или оном степену од „окамењеног неосећања“. Сви су овако или другачије духовно мртви. Но, треба да сваки човек прелазећи тешки пут истине може казати о самој себи речима блаженог Августина: „Ти си ме поставио лицем у лице са самим собом, да бих увидео како сам низак и подао био, пун мрскости и рана. И ја увидех себе и ужаснух се.“

Међутим, стварним покајањем човек се удостојује да види не само себе, него и Христа Бога и - несхватљиво чудо - услед тога, како каже св. Јован Богослов, да постане сличан Њему. Ето шта значи - не бити равнодушан према добру и истини.

Пројој. Александар
Шарџунов
„Руски дом“ 8/2003.г.
превео: Н. Ћосовић

МИШЉЕЊЕ СТРАНАЦА О НАМА

(Наставак из прошлог броја)

Од 1690. до 1804. г. народ српски остаде сам самцит и за Србију то беше најцрње доба. Што се тиче личне сигурности у саобраћају и имању, није никакво претеривање, ако за Милошеву Србију речем, да у том погледу, међу свима земљама, стоји на првом месту. Није никакво претеривање ако вас уверим да можете, обасути дукатима, ноћу пуговати кроз шуму. Сваки ће вас штитити, а нико вас неће поробити. У том погледу строгост књажева је неумитна и он је срећно доспео до те тачке сигурности. А књаз Милош је редак збир духа, снаге и доброте. У кући сам књажевој као у очевој. Доба у коме се Србија налази сада, то је доба биљке која се развија, доба детета које мало по мало баца своје погледе на свет око себе и почиње да везује с тим извесне појмове. У томе лежи велика драж ове Земље, овога народа“.

Федор Посар, историчар, обраћајући се Европи, каже: „Како сте неправедни? Од свих хришћанских народа у Источној Европи први су се Срби дигли против Отоманске доминације, и без ичије помоћи, сем симпатија московске браће, својим сопственим средствима, својим личним силама победили су једну велику армију. Још више, после једне борбе од 20 година, помешане променљивом срећом, очистили су своју Земљу од непријатељскога присуства, и посејали су свуда у својој Земљи чврсто семе слободе, рада и успеха за будућност. А ви у овој гигантској борби постали сте равнодушни посматрачи, док с друге стране, нисте имали довољно хвале да одушевите хероизам наших суседа, народе грчког језика, који су, међутим, доста касније од нас, и подржавани одобравањем, златом, хришћанском армијом, у свему успели једва да скину окове у једном делу своје Земље. Између хришћанских народа тадашњих турских поданика најхрабрији је српски народ; од разних држава, образо-

ваних од распарчаног Турског царства, Србија заузима прво место у војничком погледу. Код Срба ослободилачки рат поникао је из последњег народног сталеза, а имао је за вође људе, који чак нису знали ни читати ни писати, као што су Карађорђе и кнез Милош, а исто тако и

на моћна хришћанска, средоземна држава, организована и довољно јака у војничком погледу, која би својом сопственом тежином, значајем, олакшала много брига великим судијама европскога мира. Ако се сагледа колико је идеја просута за сто година у троуглу Илира, колико је на-

Породица Десџић из Сарајева, 1943. године.

све институције, које су се родиле из те народне револуције, носе свој сопствени карактер. Срби нису позивали странце за своје вође и владаре, нити су од иностранства по зајмљивали институције; све је то код њих изникло из њиховога сопственога карактера и народних традиција. Срби су остали чврсто привезани за своју хришћанску веру“.

Историчар Фалмерајер био је задивљен политичким духом, проницљивошћу и живаљивошћу Срба. Он је пророчки сагледао Велику Србију која ће на Балкану заменити Турску империју. Он каже: „Да су Срби -Босанци -били хришћани, да се Црногорци нису руководили месним покрајинским интересима, распад цариградског Султанства, распад, који би мудрост људска с муком могла да спречи, видело би се како се на Дунаву образује јед-

да и симпатија у томе полагано и образовано, како су се посебним интересима потчињавали општи интереси, како су се ствари увек свршавале триумфалним фразама, не треба бити пророк да би се сагледало семе политичких компликација најозбљнијих на тлу Србије и Земаља, које је окружују крвним везама, после чега би турске рушевине биле потпуно збрисане“. Историчар Каниц пише о Србији, да ће она одиграти значајну улогу у преобраћају Оријента, и он верује да ће то бити последња реч оријенталне политичке кризе. Он је посветио свој живот Србији, и био у њој више пута, да пробави од 1859. до 1868. г. непрекидно уверен да су устаници, људи 1804. године, били једини у стању да оснују нешто чврсто у средини ових рујина и прашине. Који други народ има националну жицу јачу од ове?“

Француски историчар Сент Рене Тандије у својој „Историји Србије“, цитирајући Карађорђеву наредбу на Божић 1812. год. која се завршавала речима: „О Боже, подари снаге и храбрости срцима све деце Србије. О Боже, сломи моћ наших непријатеља, који иду да униште праву веру. Амин, Амин, Амин, -овако резонује: „И ми, Французи, треба да уздигнемо своје дупе и завапимо Богу са дна нашега пада (пропаст Француске у Француско-немачком рату 1870. г.): О Боже, подари снаге и храбрости срцима све деце Француске. О Боже, подари нам родољубље, верност према вековним народним традицијама, подари поштовање према славним нашим претцима и ревностно старање за наше будуће генерације; подари нам веру која спасава. Спаси нас, о Боже наш, од подивљалог Пруса и од заслепљеног издајника. Спаси нас од непријатеља који мрзи Француску и од заблуделог сина који каља своју мајку. Спаси нас од равнодушних, спаси нас од себичњака, спаси нас од безбожника, спаси нас од убица, спаси нас од оне расе без имена, која нема више ни вере ни закона ни домовине. Буди на помоћи, Госпode Боже, у земљи Француској, сваком човеку добре воље. Госпode, сачувај своју Француску... И тако читајући листове српске историје, моје су мисли ишле од Србије ка Француској. И ја сам примио срцу интересе храброг српскога народа, као да је непосредно била у питању сама Француска. И нека ова слика малог херојског српског народа, чија сам искушења испричао, поново оживи у нашим душама она осећања, којима су се прославили наши претци, а која су за нас, и убудуће, једини начин да спасемо и препородимо Француску. Нека историја српскога народа поново пробуди у нама љубав према домовини, оданост према општој ствари и непоколебиву верност нашим народним традицијама. Наше народне традиције, то је наша снага и залога нашег искупљења. И треба само да се сетимо своје славне прошлости, па да повратимо веру у саме себе. У том погледу историја српскога народа има за нас нај-

живљи интерес, јер видимо како Срби, кроз векове робовања, љубоморно чувају, као неугасиви пламен, успомену на своје старе владаре, своје светитеље и своје хероје. А зар у великим кризама наше историје слично осећање и код нас није избијало са неупоредивом снагом? Боже, штити Француску“.

Виктор Иго, пишући о српско-турском рату 1877/8. г. каже: „Српска је будућност, а будућност је Бог, чија кола вуку тигрови“.

Максим Горки, боравећи у Врњачкој бањи, у нашој Земљи, ради лечења 1930. године, пише своме пријатељу у Русији: „Ово је наша Земља. Толико је слична Русији да ми изгледа да сам са Севера Русије прешао у Украјину. Греје ме овде Југ. На крају, овде су људи -људи. Историја ове Земље корачала је само за славом. Та Земља патила је, живела, преживела и остала ту, да увек буде ту. Чини ми се, да су Срби исто толико Руси, колико и ми. Све у нама је толико слично и толико исто, да ја нисам способан да нађем разлику. Исто толико су широки као и ми, и исто толико велики као и ми. Сећаш се да је једном Лењин рекао: да је то једини народ који зна да се бори за своју слободу. Заиста, диван народ“.

б) Мишљења о Србима појединцима

Дубровник прима цара Душана 1347. године, признавајући га за свога крилника. Дубровчани у својим писмима 1421. године и 1422. г. пишу Деспоту Стефану: „Бог вас је прославио на лицу Земље и учинио великим силним господаром и обдарио вас великим красним разумом, који се као зрак сунчани по свему свету расипа. Ваш разум и правда чувени су пред царевима и краљевима и другом господом земаљском“. Константин Филозоф вели о деспоту Стефану Лазаревићу: „Сваки на њега са страхом гледаше; треба знати и то, да није било лако сагледати очи његове ни самим великашима његовим; а то не велимо само ми, него сведоче сви, који су са њим посла имали“.

Наполеон, 1810. г., после битке код Асперна, рекао је за Карађорђа: „Лако је мени бити великан код наше искусне војске и огромних средстава. Али далеко на Југу - на Балкану -живи један кнез, који је произашао из простог сељачког народа, и који је, прикупивши око себе чобане своје, успео да, и ако без оружја и снабдевен само вишњевим топовима, са босим и голим сељацима, уздрма темеље свемоћног Отоманског царства, и тако свој заробљени народ ослобађа туђег јарма. То је Црни Ђорђе-Карађорђе-и њему припада данас слава највећег војсковође целог света“.

Француски историчар Сент Рене Тандије пише такође о Карађорђу и вели: „Карађорђева силовитост била је неодољива. Његова мрачна фигура сија се у битци, а његов страхан глас разлеже се као ураган. Својим високим стасом повијеним, који се у ватри поново усправља, он беше заиста слика Србије. Када се повија да се заштити од куршума представљао би Србију у ропству, а када би се усправљао и силовито устремио, представљао би страшну одмазду Србије. Свуда, где би се појавио овај страшни гигант, победа је изгледала сигурна, толико је преносио на све борце свуда своју ватреност и силу. Такав је виђен у свима борбама, а нарочито код Мишара. Ако је тачно да победничке битке доносе круну победиоцу, онда је Карађорђе себе крунисао у победничкој битци код Мишара. Карађорђе је био природом необичне силе, која саму себе није познавала, а у себи се кувала и кључала, докле је није који угушио, а онда је радња избијала зачудо, енергична, како у злу тако у добру. У њему ничега сродног са оним народним јунацима што се у песмама певају. Ма колико да је био примитиван, Карађорђе је опет у свету, у истини много вредео. Он је изнео на видик начело ослобођења хришћанских народа од турскога ига и сваки живи беше упрко очи у њега“.

(Наставиће се)

*Душан Он. Појовић
прошорејерј*

О ГРАНИЦАМА ПОСЛУШНОСТИ ВЛАСТИ

Пишање: У Св. Писму је речено да свака власт од Бога. Ово нам се стално напомиње у вези са безакоњима садашњег руководства. Такође се говори да су знамените речи апостола Петра: „Бога се бојте, цара поштујте“ написане при безбожнику Нерону - да ли то значи да и непоштену власт треба поштовати? А ако нас власт примора да идемо против Бога, је ли и то такође од Бога? Можемо ли се понашати како нам годи, очекујући да ће Бог све покрити? Све чешће се чују оптужбе на рачун Цркве - о „новом духовенству“ које сраста са „новорусима“. Сигурно да ту има много злобе и клевета, али где има дима, има и ватре. А шта на кажемо за мученике који су (истовремено) осуђивали цара и за оне апостоле који га нису слушали, а нама говоре да га поштујемо? Где је граница послушања власти за нас?

М. Клинов, з. Орел

Одговор: Апостол Павле пише да је државна власт (углавном римска власт) установљена ради тога да би била оруђе у рукама Промисла Божијег, да би спасила свет од хаоса (Рим. 13, 1-6). „Јер Њиме би саздано све, што је на небесима и што је на земљи, што је видљиво и што је невидљиво, било пријестоли или господства, или начелства или власти: све је Њиме и за Њега саздано“ (Кол. 1, 16). Када не би било државне власти, учи апостол Павле, то би се свет распао у парампарчад. Ово врло добро знају они који хоће да разруше било коју државу, а затим униште народ. Разрушити власт - значи допустити хаос у свет.

Св. Писмо нас учи да је свака власт Богом установљена. Они који се противе власти, противе се Богу и навлаче на себе гнев Божји. Дакле, независно од тога ко се налази на власти, хришћани су дужни да буду послушни тој власти као Божијем уста-

новљењу. Небитно је да ли власт свесно или несвесно испуњава ову Божанску функцију - чувања света од хаоса - хришћани су призвани да јој помогну у овом врло важном служењу, чак иако је на власти Нерон, гонитељ хришћанске Цркве.

А када власт приморава хришћанина да поступа против вере и истине, правичности и савест, тада нам приличи да послушамо реч Божију која каже да треба да слушамо више Бога, неголи човека. У таквим случајевима послушање власти постаје непослушање Богу. У свим осталим случајевима дужни смо да јој будемо послушни. Када је ово послушање истинско, Бог открива Самога Себе за испуњавање Његових заповести.

Ми треба да размислимо и о одговорности оних који су на власти и о томе како се остварује власт. Сви мудраци говоре да пре него што научимо да управљамо другим људима, нужно је научити управљање својим сопственим страстима. То знају чак и незнабошци. Хришћани су свесни то-

га још дубље: „А који су Христови, распеше тијело са страстима и жељама. Ако Духом живимо, по Духу и да ходимо“ (Гал. 5,24-25).

Ко је Христов дужан је да „распиње плот своју“, ако хоће да испуњава власт истински, у Богу, по хришћански.

Потпуно је јасно да је недовољна висока лична моралност за остваривање власти (на пример у Цркви). Недовољна је свештенику или епископу да буде само благочестивим. Он мора да има и особене дарове благодати Божије, зато што од њега зависе путеви других људи. Потребна је и разборитост и такво послушање Божије власти, знање воље Божије до које се долази подвигом.

Велика је одговорност „обученог у власт“ за оно што се дешава са народом. Св. оци кажу да ће владар давати одговор пред Богом за то што на пример није заштитио свој народ у време опасности, било због малодушности или из било ког другог разлога. Он је одговоран пред Господом ако увуче свој народ у неправедан рат. Како је страшна казна за проливање невине крви чак и једног човека! А колико је још страшнија казна када се пролива крв многих и читавог народа, управо зато што владар тог народа поступа неправедно и неодговорно! Власт која му је дана од Бога она окреће против Бога и народа који му је поверен. Због злоупотребљавања власти долази ново зло: побуне и провале народног гнева. Понекад се и сама природа буну пожарима, земљотресима, бурама и упозорењима да власт попире (уништава) основе живота, праведности и поредка на којима је дужна да почива. Безбожан владалац причињава зло не само једноме човеку, већ целом народу.

*Из „Одговора
йројіојереја
Шарзунова“:*

СВЕТИ ОЦИ О ЛАТИНСКОЈ ЈЕРЕСИ (О РИМОКАТОЛИЧАНСТВУ)

Преподобни Теодосије Печерски (1074.)

„Они (Латини), множином својих јереси, обешчестили су целу земљу. Они који живе у латинској вери неће задобити вечни живот.“

Свети Григорије Палама (око 1360. г.)

„Све док будете говорили да Дух Свети исходи и од Сина, ми вас нећемо прихватити нити општити с вама.“ (Дела Св. Григорија Паламе. Т1, Солун, 1962 стр. 26)

Свети Марко Ефески (1457.)

„Јасно је да су они (Латини) јеретици, јер су се потпуно одвојили, при чему је њихово учење о Светом Духу - хула на Њега и највећа од свих опасности и ми их одбацујемо као јеретике.“

„Оно што се тиче Цркве, никада се не може разрешити путем компромиса.“

„Ми смо одбацили Латине, ни због чега другог, него због чињенице да су јеретици. Зато је потпуно погрешно сједињавати се са њима.“

„Латини нису само расколници, него су и јеретици. Наша је црква дуго ћутала о томе, понајвише због тога што су њихови народи знатно већи и јачи од нашег.“

Преподобни Максим Грк (1556. г.)

„У својим делима, ја разобличавам сваку латинску јерес и сваку јудејску и многобожачку хулу.“ (Дела преподобнога Максима Грка, Твер. 1993. стр. 7)

Свети Московски Филарет (Дроздов)

„Папизам је сличан плоду, чији се омотач хришћанске црквености, наслеђен од давнина, постепено распа-

да, да би открио њихову антихришћанску срж.“

Преподобни Пајсије (Величковски) (1794.)

Пише о латинству, да се оно одвојило од Цркве и „пало у бездан јереси и заблуда... и лежи у њима без икакве наде да ће се подићи.“ И даље; Латини нису хришћани.

Свети Игњатије (Брајанчанинов) (1867.)

„Папизам - тако се назива јерес која се појавила на Западу и из које су, као гране из стабла, израсла различита протестантска учења. Папизам присваја и даје папи особине Христа и тиме одбацује Христа. Неки западни писци су то одбацивање готово јавно изrekli, говорећи да је далеко мањи грех одрицање од Христа, него одрицање од папе. Папа је идол паписта - он је њихово божанство. Због те ужасне заблуде, Божија благодат је отступила од паписта: они су верни само себи и сатани-творцу и оцу свих јереси, између осталих и папизма. У том стању помрачености они су искривили неке догмате и свете тајне, а Божанствену Литургију су лишили њеног суштинског значења избадивши из ње призивање Духа Светога и благосиљање принесеног хлеба и вина, који се претварају у Тело и Крв Христову.

Ниједна јерес не изражава тако отворено и насилно своју претерану гордост и сурови презир и мржњу према људима.“ (О јереси и расколу - „Православно штиво“ 1992. Бр.5-6. стр. 476)

„Не играјте се вашим спасењем, не играјте се! Иначе ћете вечно плакати. Прихватите се читања Новог Завета и Светих Отаца Православне Цркве (а никако Терезе и Франциска

и других западних умоболника, које њихова јеретичка, црква проглашава за свеце!); учите се од Светих Отаца Православне Цркве, како се исправно разуме Писмо и какав живот и какве мисли приличе хришћанину.“ (Дела, Т. 4. Спб. 1886. стр. 476.)

Преподобни Амвросије Оптински (1891. г.)

„Источна православна Црква, од Апостолских времена па све до данас, држи и сматра неизмљивим и неповредивим од нововерја, како учење Евангелско и Апостолско, тако и предање Светих Отаца и одлуке Васељенских сабора. Римска црква се већ одавно удаљила у јерес и новотарије...“ И даље: „Римска црква тиме што не чува светост Саборних и Апостолских одлука, а приклања се нововерству и погрешним мудровањима, потпуно се одвојила и не при-

Причали су како се авва Мојсије, идући према Петри, уморио од пута и рекао у себи:

Како ћу овде скупити воде?

И дође му глас који рече:

Уђи и немој ништа бринути.

И он уђе. И посете га неки од отаца, а он имаше само један крчаг воде; па скувавши мало леће, подели је. А беше старац веома забринут, те се улазећи и излазећи, молио Богу. И одмах наиђе један кишни облак изнад Петре и напуни све његове судове. Након тога упиташе га оци:

Реци нам, зашто си улазио и излазио?

А старац им вели:

Потужио сам се на Бога: „Довео си ме овде и, ево, немам воде да пију твоје слуге“. Зато сам улазио и излазио, док нам је није послао.

пада Јединој, Светој и Апостолској Цркви.“ (Сабрана писма блаженопочившег Оптинског старца Амвросија мирјанима. Ч. 1. Сергејев Посад. 1913. стр. 231, 232, 235)

„Истина сведочи, да је Римска црква отпала од православља“ (Сабрана писма стр. 234)

„Да ли би било разумно тражити јединство са католицима?“

Да ли се треба чудити привидној усрдности и тобожњем пожртвовању тих делатника, то јест латинских мисионара и милосрдних сестара?

Они се труде да људе обраћају и приводе своме папи, а не Христу.“

(Сабрана писма преп. Амвросија, 1908, стр. 7)

Свети Теофан Затворник (1894.)

„Постојала је једна црква на земљи, Црква једне једине вере. Али дошла су искушења - папа и његови приврженици предали су се сопственом мудровању и отпали су од једне Цркве и вере.“ (Писма разним лицима о различитим стварима вере и живота. М1892. стр. 45)

„Хришћанским Црквама, како је теби наравно познато, називају се, осим наше Православне Цркве, латинска црква и многа хришћанска протестантска друштва. Али ни латинску цркву, а поготово та протестантска удружења, не треба признавати као истинске Христове Цркве, управо зато што су оне несагласне са Апостолским устројством Божије Цркве.“

Латинска црква је по пореклу апостолска, али је одступила од апостолског предања и искварила се. Њен основни грех је страст према стварању нових догмата. Латини су искварили и оскрнављивали Свету Веру коју су примили од Светих Апостола.“ (Писма, стр. 230-232)

„Веровати на латински начин - значи одвојити се од Цркве, јерес.“

(Писма о хришћанском животу М, 1908, стр. 37)

Свети Праведни Јован Кронштатски (1908.)

„Ко од православних не би желео да се уједини са католицима или лутеранима и буде са њима једно у Христу, једна Црква, једно друштво верујућих? Али ко од чланова тих такозваних цркава, а посебно предводници, који се називају папама, патријарсима, митрополитима, архиепископима и епископима или пак свештеницима или патерима, ко је од њих спреман да се одрекне својих заблуда? НИКО. А ми се не можемо сложити са њиховим јеретичким учењем без штете по спасење своје душе. Зар је могуће спојити неспојиво - лаж и истину?“ (Живи клас са духовне њиве. Из дневника за 1907-1908 г., М 1992. стр. 31)

„Истините речи нашег Спаситеља Исуса Христа гласе: ко није са Мном, тај је против мене (Мт. 12, 30). Католици, лутерани, реформатори; су отпали од Цркве Христове... они јавно иду против Христа и Његове Цркве... не поштују постове, искривљују догмате спаситељске вере. Они нису са нама; они су против нас и против Христа.“ (Живи клас са духовне њиве, стр. 32-33)

„У својој папској цркви, папе су створиле разне трикове, разноразне лажне догмате који воде ка преварама и у вери и у животу. То је потпуно јеретичка црква.“ (Живи клас са духовне њиве, стр. 35)

„Кад би римски папа био потпуно истовестан са Господом, у мислима, у души и учењу, могао би се, свакако не у личном смислу, назвати главом Цркве; али како је он различит од Христа и у мисли и у учењу, он је јеретик и не може се назвати главом Цркве нити учити Цркву; будући да је она стуб и тврђава истине (1 Тим. 3, 15), а папа и паписти - трска коју ветар љуља потпуно су извитоперили истину Христову и у учењу и у богослужењу (бесквасни хлеб и одбацивање проскомидије) и у руковође-

њу, искваривши својом јереси сво католичанство и учили га погрешним, при чему је папа, и поред све своје јереси проглашен непогрешивим од стране католичке цркве, то значи да је он непоправљив у својој противности мисли Христовој“.

ИЗ ПОСЛАНИЦЕ ИСТОЧНИХ ПАТРИЈАРАХА 1848. Г.

„Једна Света Саборна и Апостолска Црква... сада и овде поново саборно објављује да је такво новаторско учење по којем Дух Свети исходи и од Оца и од Сина - сушта јерес, а присталице и следбеници тог учења, ма ко они били, јесу јеретици: друштва која они оснивају су јеретичка и свако духовно богослужбено општење православних чеда Саборне Цркве са њима је незаконито!“

Рекао је авва Макарије: Прозлазећи једанпут пустињом, наиђем на лобању неког мртваца бачену на земљу, па када је померих палминим штапом, лобања поче да ми говори.

Ја јој рекох: Ко си ти?

Одговори ми лобања: Ја сам првосвештеник идола и идолопоклоника који су били на овом мјесту; а ти си Макарије, који када се смиљујеш онима који се налазе у паклу и помолиш се за њих, мало се утеше.

Старац му вели: У чему је утеха, у чему ја казна?

Рече он: Колико је удаљено небо од земље, толика је и ватра испод нас, док стојимо усред ватре од ногу до главе; не може се нико видети лицем у лице, већ је лице сваког заклоњено леђима другог. А када се ти молиш за нас, тада се мало види лице другог. У томе је утеха.

Заплакавши старац рече: Тешко дану у који се роди човек, ако је у томе утеха од казне.

Упита га старац: Имали друге веће муке?

Рече му лобања: Ми, као они који нису знали за Бога, бар мало смо поштеђени; док они који су сазнали за Бога па су га се одrekli, налазе се испод нас. И узевши лобању старац је закопа.

ЦАРЕВ СИН И ЊЕГОВИ ДРУГОВИ

(Бајка)

Имао цар два сина. Цар је волео старијег и намењио му целу царевину. Мајци је било жао млађег сина и зато се препирала са царем. Цар се због тога љутио на њу и они су се сваког дана свађали. Млађи царевини закључи: „Најбоље је да некуда одем“

Опрости се од оца и мајке, обуче обично одело и крену у свет.

Путем сrete трговца. Трговац исприча царевини како је некада био богат, али му је сва роба потонула у море и сад иде у свет да тражи срећу.

Они продужише заједно. Трећег дана придружи им се још један садруг. Они заподенуше разговор и нови зналац им исприча да је сељак; имао је кућу и земљу, али је избио рат, њиве су му изгазили и кућу спалили, нема на чему да живи, и кренуо је у бели свет да тражи посла.

Пођоше заједно. Дођоше до великог града и седоше да се одморе. И сељак рече: „Па, пријатељи моји, доста смо ленчарили, на домаку смо града, треба се прихватити посла, шта ко уме.“

Трговац вели: „Ја знам да тргујем. Кад бих имао макар мало новца, могао бих тргујући много да зарадим.“

А царевини вели: „А ја не знам ни да радим нити да тргујем, знам само да царујем. Кад бих имао царевину умео бих добро да владам.“ А сељак вели: „А мени није потребан ни новац нити царевина; потребно ми је само да ми се ноге крећу, а руке мичу, па бих зарадио и вас прехранио. Јер ће те ви, док један чека новац, а други царевину, поутирати од глади“.

А царевини вели: „Трговцу је потребан новац, мени је потребна царевина, а теби је потребна снага да би радио: а и новац и царевина и снага - од Бога су нам. Усхте ли Бог - и мени ће дати царевину, и теби снагу, а не усхтели - неће дати ни теби снагу ни мени царевину.“

Сељак се није обзирао на ово, већ пође у град. У грду се погоди да носи дрва. Увече му дадоше новац. Он га донесе друговима и рече: „Док се ви спремате да царујете, ја сам већ зарадио.“

Другог дана потражи трговац новац од сељака и оде у град. На пијаци трговац сазнаде да у граду има мало уља и да сваког дана очекују да стигне нов товар. Трговац оде на пристаниште и стаде посматрати бродове. Док је био ту, стиже брод са уљем. Трговац пре свих оде на брод, пронађе власника, откупи све уље и даде капару. Потом трговац похита у град, препродаде уље и захваљујући својој предузимљивости заради десет пута више од сељака и донесе друговима.

Царевини вели: „Сад је ред на мене да идем у град. Обојица сте имали среће, можда ћу и ја. Богу ништа

није тешко - да теби, сељаку, да посао, трговцу шифар, царевини царевину.“

Уђе царевини у град, виде - народ иде улицама и плаче. Царевини се стаде распитивати зашто плачу. Веле му: „Зар не знаш, ноћас нам је умро цар, и ми не можемо наћи другог таквог цара.“ „Од чега је умро?“ - „Та сигурно су га наши душмани отровали.“ Царевини се насмеја и рече: „Тако шта се није могло догодити.“

Наједном се један човек загледа у царевина, примети да он не говори онако како они говоре, да није одевен онако како су одевени остали у граду и повика: „Браћо! Овог човека су послали наши душмани да уходи наш град. Можда је он отровао цара. Видите, он и неговори онако како ми говоримо, и смеје се док ми плачемо. Шчепај те га, баците у тамницу!“

Ухватише царевина, бацише га у тамницу и два дана му не дадоше хране. Трећег дана дођоше по њега и изведоше га на суд. Скупило се много народа да чује како ће судити царевини.

На суду упиташе царевина које и зашто је дошао у њихов град. Царевини рече: „Ја сам царевини син. Мој отац је намењено целу царевину старијем брату, а мајка се залагала за мене, и због тога су се отац и мајка свађали. Ја то нисам желео, опростио сам се од оца и мајке и кренуо у свет. На путу сам срео два садруга: трговца и сељака, и с њима сам дошао до вашег града. Док смо седели и одмарали се крај града, сељак рече да сад треба радити, ко шта зна; трговац рече да зна да тргу-

је, али да нема новца; а ја рекох да једино знам да царујем и да немам царевине. Сељак рече да ћемо поутирати од глади док дочекамо новац и царевину, и да је његова снага у рукама, и да ће он и себе и нас прехранити. И он крену у град, заради новац и донесе нам га. Трговац оде с тим новцем и удесетостручи га тргујући: а ја се упутих у град, и мене ухапсише, ни крива ни дужна стрпеше у тамницу и два дана недадоше ми

да једем и сад хоће да ме погубе. Али ја се ипак ничега не плашим, јер знам да је све од Бога, ако Бог усхте, ви ће те ме погубити, а ако усхте, ви ће те ме начинити царем.“

Кад он све ове рече, судија мучаше, не знајући шта да каже. На једном неко од присутних повика: „Нама је Бог послао овог царевина. Ми не можемо наћи бољег цара! Изабери те га за цара!“

И сви га изабраше за цара.

Кад га изабраше, царевини посла по своје другове, који су се налазили изван града. Кад им рекоше да их тражи цар, они се уплашише: помислише да су учинили некакав преступ у граду.

Али нису могли да поверују, и изведоше их пред цара. Падоме му пред ноге, али им цар нареди да устану. Тад они познаше свога друга. Цар им све исприча па им рече: „Видите ли да сам ја у праву? И зло и добро - све је од Бога. И Богу је исто тако лако да да царевину царевину, као и трговцу шифар, а сељаку посао“. Он их награди и задржа у својој царевини.

Дјечија страна

ГОСПОИНСКИ ДАНИ - ОБИЉЕЖАВАЊЕ 200 ГОД. ОД ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА

Топао и сунчан дан ишао је на руку организатору прославе. Колона аутобуса и других путничких возила сливала се попут ријеке према Добруну. Ријека Рзав је по носно жуборила премоштена новим пјешачким мостом, као да је хтијела рећи: „желим да свима пожелим добродошлицу јер овај мост управо служи да спаја људе са обје стране обале а не да их раздваја.“ Моја другарица Јована и ја међусобно смо причале: „Теа види! Колико људи, колико свештенства, види патријарха, о Боже па ово је величанствено.“

Било је много угледних личности, па и потомци Карађорђа

принц Александар и принцеза Катарина. Народ се гурао да дође што ближе угледним гостима и да присуствује литургији патријарха Павла.

„Јована, хајде да видимо споменик Карађорђу.“ Јована се диви: „О Боже како је велики, види колики су му опанци!“ Јована, па ово је стварно доживљај. Знам да овакво нешто наши родитељи нису могли ни замислити. Него, Јована, хајде да погледамо онај велики прељепи крст на оној стијени.“

Јована полази без ријечи као да је занијемала, гледајући сву љепоту манастира, новоизграђених

конака у овој котлини у близини Рзава.

Ја размишљам колико тога се промјенило од времена о коме ми је мама причала док је живјела у старом конаку док је мој дјед био свештеник у Добруну.

Напорно је било стићи до крста, али ме је носила жеља и вијера у Бога. Са стијене је било лијепо видјети манастир и конаке око којих се слило око петнаест хиљада људи.

Видјевши све те угледне госте презадовљна сам мислећи да ли се све то догађа у близини мог прељепог града. Ово мора да се преноси на покољења.

Вратила сам се кући, али жа-мор људи, литургија, откривање споменика, говор принца одзвњали су у мојим ушима и кад сам утонула у дубок сан.

*Лелек Теодора
VIII₆*

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

НОВИ ДОБРУН

За Велику Госпоину код манастира Добрун одржан је велики сабор поводом прослављања 200 година од Првог српског устанка.

Била сам узбуђена јер ћу видјети патријарха Павла и остале личности. Мама и ја смо лагано пролазиле кроз гужву. Застале смо да видимо музеј. Био је предиван. Његова фасада је обојена у бијело, а до великих смеђих врата водиле су велике смеђе степенице. Испред музеја све је поплично, а на сунчевој свијетлости изгледало је као да је неко просуо злато. Мама ми је рекла: „Хајде, дођи овамо да станемо поред пута да видимо патријарха Павла.“

Атмосфера је била одлична, сви смо жељно очекивали патријарха Павла.

Када су свештеници почели да силазе, из те гужве видео се патријарх Павле.

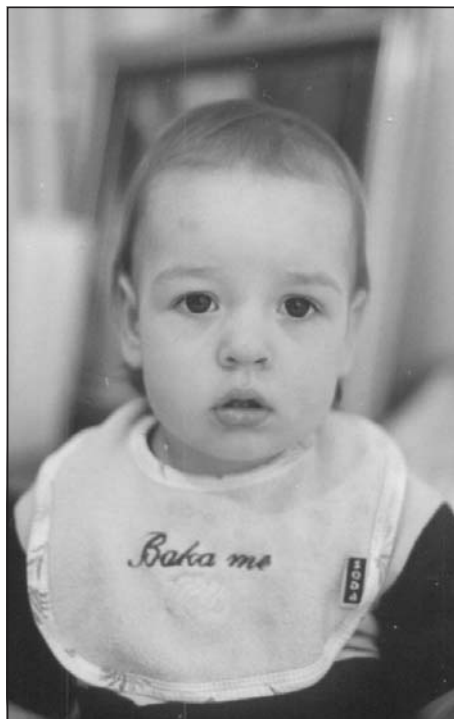
Иако је изгледао стар и уморан на његовом лицу је био велики осмијех и задовољство што је са нама. Тихим гласом је поздрављао народ, у руци је носио позлаћени штап а на глави златну круну. Са десне и лијеве стране ишли су свештеници.

Погледала сам на стијену и видјела сам велики, бијели, божанствени крст. Око њега је била велика гужва. Питала сам маму:

„Мама, хоћемо ли ићи до крста?“ Она ми је тужно одговорила: „Други пут, сад је гужва.“ Касније су открили споменик великом војду Карађорђу. Споменик је велики и направљен од бронзе. Сунце га је обасјавало и његова поноситост га је истицала у гужви. Сунце је било веома јако па ми је мама рекла: „Хајдемо, дођи ћемо други пут.“ Ја сам тужног лица рекла: „Добро.“

Овај догађај ће ми заувјек остати у сјећању. Много се поносим на то што живим близу овог мјеста које је понос мог народа.

*Милица Николић
VIII₆*

ДОБРУНСКИ САБОР

Прошло је много година од нашег ропства и муке коју смо подносили петсто година под турском управом. Много крви је проливено за нашу слободу и многе битке су се десиле. Колико год то давно било ми то нисмо заборавили и о томе свједочи манифестација која се десила у Добруну поводом двјесто година од Првог српског устанка.

Тог дана ништа се осим људи није назирало у Добруну. Били су разапети многи шатори из којих је допирао опојни мирис роштоља и звук веселе пјесме. По улицама су се продавале мајице са разним порукама као и крстићи, бројанице и друга богатства манастира.

Манастиру нисам успјела прићи од многобројних посјетилаца, али могла сам јасно видјети његову раскош и љепоту. Он се савршено уклапао у прелјепи пејзаж који су чиниле велике стијене које су са свих страна опкољавале долину. Ипак, нешто највеличанственије представљао је споменик око којег су се скупљали људи попут пчела око кошнице. На њему су се јасно уочавале оштре црте lika славног, неустрашивог Карађорђа, који је и сада након толико година стајао ту, у Добруну, са истом одлучношћу као и онда када је требало да

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

брани свој народ од непријатеља. Било је много новинара који су трчали на све стране трудећи се да не пропусти ни један детаљ. Јасно сам чула када је један новинар упитао пролазника: „Како Ви доживљавате ову манифестацију?“ Пролазник је одговорио: „Много сам срећан и задовољан јер, све је у веселој атмосфери што је најбитније.“ Насмијала сам се јер сам дијелила његово мишљење и јер бих и ја то исто одговорила.

Славље је још дуго трајало, најпослије су се људи почели разилазити, али остао је Карађорђе и даље онако велик и достојанствен, поносно стојећи покрај манастира.

*Јовић Сања
VIII₆*

ЛИТУРГИЈА

Шта доживљавам на Литургији - јуче, данас, сутра?

1. Пре две недеље био сам на Литургији. Свештенике сам гледао као обичне свештенике. Нас у стихарима сам сматрао као децу у стихарима. Људе као обичне људе. Нисам ништа разумео.

2. Данас све то другачије схватам, јер сам то научио на веронауци. Сада свештенике гледам као свеце. Нас децу у стихарима гледам као анђеле. А људе гледам као, не обичне, већ побожне људе.

3. Сутра ће бити још лепше јер ће се на земљи служити небесна Литургија. Сутра ће доћи са неба: Бог, Свечи, Анђели и људи из раја. Бог ће седети на престолу. Ми деца у стихарима помешаћемо се са правим Анђелима. Свечи ће се помешати са свештеницима. Побожни људи са побожним људима из раја. Наша црква, наш брод, почеће да плови бескрајним океаном. Ова пловидба и ова Литургија се никада неће завршити.

*Огњен Грубач,
10 година
Уиће
(код Свуденице)
2002. год.*

ИЛЕВА МАЈКА

У целом разреду он је био најчудније, најмирније и најтајанственије дете. Нико није био сигуран да ли је тужан, да ли је плашљив или недружелубив. Није разговарао са својим друговима, осим кад је требало нешто да потражи, а ретко је тражио, и глас му се могао чути само кад је био приморан да говори.

Седео је у последњој клупи, и изгледа да је био задовољан тим местом, јер је тамо, у углу, могао да буде сам са собом. Док су друга деца викала, пребацивала се преко клупе, гађала се кредом и сунђером, он је седео забијен у свој угао, одсутан, у мислима далеко од онога што се дешавало око њега.

А о чему је размишљао? Шта се дешавало иза тог равнодушног, помало тужног погледа?

То нико није знао. Ни учитељица. Настојала је она из почетка да разговара са њим, да сазна зашто је тако повучен, али није могла много да дозна.

Мучила га је питањима:

- Да те не киње код куће, Иле?

- Не гласио је одговор.

- Имаш ли нешто да ми кажеш?

- Не.

- Желиш ли нешто да ти помогнем?

- Не.

И увек тако. Иле је одговарао само са „да“ или „не“.

А учитељица није знала како да поступи са њим, како да му се приближи.

На часовима је био уредан, увек присутан, и стално са оним помало

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

уморним и тужним изразом на лицу. Слушао је предавања, писао је, али никад није дизао руку да нешто пита или да одговара. И сви су мислили: ништа га не занима, ништа не зна. Али, зачудо, кад га је учитељица питала нешто, одговарао је, истина, тврдо, кратко и најупрошћеније, али увек тачно. А на остала питања, која нису била у вези са учењем, знао је само један одговор: „да“ и „не“. Чешће се чуло оно „не“ и због тога је, три недеље после почетка школске године, Иле добио надимак „НЕ“.

Несташна, брбљива деца у почетку су га често задиркивала, али безуспешно. Он није одговарао на задиркивања. Седео је на своме месту као да је нем и глув. На крају су деца увидела да њихова пецкања немају успеха, па су се задовољавала само да му с времена на време додају:

- Еј, Не, да ниси прогутао језик?
- Еј, Не, заборавићеш да говориш.

За ово време откако се налазио у њеном разреду, учитељица је могла да га опцрта само са неколико речи:

„Према учењу се односи озбиљно. Друго као да га не занима“. И учитељица је решила да га тим путем, путем учења, натера да каже нешто више о себи.

Једног дана задала је својим ђацима домаћи задатак с темом: „Мој отац“. Мислила је да ће Иле нешто опширније написати у том задатку. Сутрадан, кад је прегледала домаће задатке, у његовој свесци прочитала је следеће: „Немам оца“. Ништа више.

- Иле, да ли ти је отац умро? - запитала га је пријатељски.

- Да.

- Када

- Одавно, не памтим га...

Разред је слушао. Код већине ђака то је изазвало сажаљење. Сад су знали да је Иле такав, можда, због тога што нема оца, због тога што је, можда, сиромашан. Од тога дана били су пријатељски наклоњени према њему и престали су да га зову НЕ.

Касније, после две недеље, учитељица је задала нов домаћи задатак: „Моја мајка“.

Овог пута није прегледала задатке, него је рекла:

- Хајде, Иле, ти први прочитај задатак!

Цео разред се окренуо на ту страну.

Иле се исправио, држећи свеску у дрхтавим рукама. Лице му је постало блеђе него обично. Неколико пута је олизао језиком суве усне и на крају почео:

- Моја мајка

- Моја мајка много ради. Мучи се, а мени је жао. Увече се враћа уморна. Руке су јој модре и натечене од прања и рибања. Волим је више него све на свету, али никад јој то нисам

рекао. Ни она мени није рекла, иако знам да би све дала за мене. Увек купује за мене, а за себе - ако остане... Увек је тужна. Плашим се да се не разболи...

Овде је Иле застао. Оборио је главу. У очима су му заблистале сузе.

- Читај даље, Иле - благо му је рекла учитељица.

- Моја мајка, моја мајка... - почео је Иле, али није могао више. Глас му се изгубио, сузе су му потекле.

- Испустио је свеску и покрио је лице рукама. У занемелом разреду чуло се само његово грцање.

- Седи, Иле - рекла је учитељица. И док је Иле седео у свом углу, многи његови другови кришом су брисали сузе. Све су мисли овог тренутка биле усмерене на Ила и на његову мајку. И сви су, из оних неколико редова што их је Иле прочитао о својој мајци, осетили Илеву мајку као своју. И знали су да оних десетак редова у Илевој свесци говоре о мајци више него све што су они написали у својим свескама.

Глигор Појовски

јер је таквих Царство Божије.

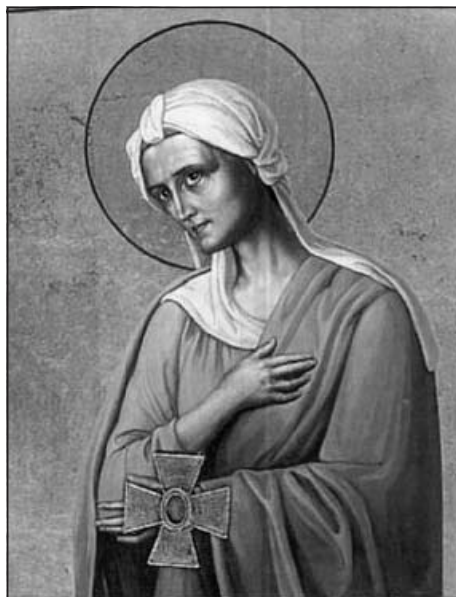
ЗНАЦИ ИСТИНСКОГ ПОКАЈАЊА

Пошто се покајање обично испољава у спољашњим благочастивим радњама, покајник се, гледајући са пристрасношћу на своје спољашње подвиге, лако може преварити и помислити да је већ исправио свој живот. Он тиме све дело покајања своди на разноврсне телесне подвиге побожности. Због тога свети оци наводе истинске признаке искреног, нелицемерног и стварног покајања.

1. „Шта значи покајати се због греха“, упитао је један брат аву Пимена. Велики старац је одговорио: „Више не чинити грех. Праведници су због тога и названи непорочним што су оставили грех и постали праведни“. Тако је први знак истинског покајања - више не чинити грех због кога се приноси покајање.

2. Али, за Хришћанина који се истински каје још није довољно да само остави пређашње пороке и пристрасности. Родите род достојан покајања - саветовао је обраћеним грешницима велики учитељ покајања, Јован Претеча (Мт. 3, 8). „Какви су ти плодови достојни покајања? То су - одговара свети Василије Велики - дела правде супротна греху која треба да приноси покајник испуњавајући речено: Да будете плодни у сваком добром делу (Кол. 1, 10)“. А преподобни Јован Касијан детаљно набраја каквим, наиме, врлинама покајни грешник треба да изражава искреност свог покајања. „Греси се могу загладити - говори свети отац - многим делима покајања јер се вечно спасење не обећава само унутрашњем покајању. О томе апостол Петар (иначе) каже: „Покајте се и обратите се да се очистите од грехова својих“ (Дап. 3, 19), а Јован Крститељ и сам Господ говори: „Покајте се јер се приближило Царство небеско“ (Мт. 3, 2). Греси се, дакле, могу очистити на више начина: (најпре), љу-

бав покрива мноштво грехова. И милостињом се лече ране душе наше, будући да изглађује грех исто онако као што вода гаси огањ; и сузе умивају грехе, будући да је Давид рекао: „Сваку ноћ квасим одар свој, сузама својим натапам постељу своју“ (Пс. 6,7), и додао да их није узалуд проли-

Свети́а ѿправедна Јелисаве́и́а

вао: „Одступите од мене сви који чините безакоње, јер је Господ услишио глас плача мога“ (Пс. 6,9); такође, и исповест има моћ да брише грехе: „Реци ми најпре своје безакоње, да би се оправдао“ (Ис. 43, 26); а исто тако и душевна и телесна патња: „Види смирење моје и труд мој и остави све грехе моје“ (Пс. 24,8). Осим тога и исправка нашег живота: „Одбаците лукавство од душа ваших, научите се добро чинити, држите се правде, избавите увређеног, помозите сиромашноме, оправдајте удовицу, и онда приђите и испитаћемо се, и ако буду греси ваши као гримиз, ја ћу их као снег убелити, и ако буду као пурпур,

као вуну ћу их убелити“ (Ис. 1, 16-18). То могу понекад и молитве светих: „И ако неко види брата свога где греша грехом не на смрт, нека се моли, и даће му живот“ (Јн. 5, 16), и: „Болује ли ко међу вама, нека дозове презвитере црквене и нека се моле над њим... и молитва вере ће спасти болесника... и ако је грехе учинио, опростиће му се“ (Јак. 5, 14-15). Такође и праштање увреда које нам други наносе: „Ако опростите људима сагрешења њихова, опростиће и вама Отац ваш небески“ (Мт. 6, 14). Ето на колико начина се може призвати милосрђе Саздаатеља“. Приликом избора правих путева који воде ка спасењу треба се добро сећати наведене примедбе светог Василија Великог, тј. да се од покајника захтевају не било какве врлине, него баш оне које су супротне пређашњим окорелим пороцима. Тако се од сладострасног и развратног очекују пост и целомудреност, од тврдице - милостиња, од гордог - смирење, од гневљивог - кротост, и тако даље.

3. „Истински признак одлучног покајања је - говори преподобни Јефрем - сабран и суров живот, одбацивање надмености и уображености, и очи и ум увек усмерени ка жељеном Исусу Христу, са надом да се, по благодати Његовој, постане нови човек... Ако постиш и безумно се смејеш, биће лако да се саплетеш. Ако плачеш на молитви а у друштву се понашаш светски, брзо ће те уловити у замку. Ако се држиш целомудрено али си и немаран, неће дуго проћи до твог пада. Покајање треба приносити из свег срца. Покајник треба да је увек исти, наиме, да је увек оно што је био на почетку покајања... Ти и на тргу буди онакав какав си у цркви, једнако пажљив на делу, у помислима, у поступцима, у речима, као што си пажљив на исповести“.

ФИЛОСОФСKE УРВИНЕ

4. „Признак прилежног покајања,- говори свети Лествичник,- јесте у томе да човек сматра да заслужује сваку видљиву и невидљиву невољу која му се догоди, па чак и нешто горе“ (Сл. 5). „Подетицани грижом савести,- побуђује преподобни Јован,- дођимо к себи, док Господ, видевши колико се напрежемо и отимамо к Њему, не избрише грехове наше и бол који нам раздира срце не претвори у радост. Јер по мноштву болова у срцу моме, утехе твоје развеселише душу моју (Пс. 93,19). У одговарајуће време не заборавимо ни онога који говори Господу: Колико год велике и страшне биле муке моје, ти си ми се вратио и оживео ме, и из понора земаљског, по моме паду, поново ме подигао (Пс. 70,20)“ (Сл. 4).

5. Најјаснијим признаком искреног покајања свети оци сматрају свакодневни плач који се све више разгорева. „Човек који истински полаже рачуна о својој савести,- говори свети Лествичник,- сматра изгубљеним сваки онај дан у који није плакао, макар тог дана и учинио не знам каква добра дела“ (Сл.5). „Онај ко плаче над собом не види плач и пад и грижу савести код другог. Пас кога уједе звер још више се на њу разјари и од бола што га осећа у рани лаје без престанка“ (Сл. 5).

6. Ево како уопште свети Лествичник описује стање онога ко се истински каје: „Где би се код њих могао приметити смех, где празнословље, где љутина, где гнев (они нису знали да гнев уопште и постоји у људима, јер је плач потпуно уништио у њима свако осећање гнева)? Где огорчавање, где празник, где бестидан језик, где неговање тела, где макар траг славољубља, где рачунање на раскош, где помисао на вино, где кушање воћа, где спремање хране, где наслађивање грла? Где би се међу њима могло срести старање о било чему земаљском, где осуђивање било ког човека? Нигде.“ (Сл.5).

Природно је за боголику душу да чезне за Богом као за својим оригиналом.

Од сусрета са Њим, кроз човека проструји нешто сасвим ново, нешто дотле неосећано, неслућено, незнано.

Хришћани су тиме хришћани што у временском траже вечно, у видљивом невидљиво, у људском Божије.

У ствари, хришћани, били прости или учени, гледају и цене овај свет, и све што је у њему, са гледишта вечности.

Људи живе душом а не знају шта је душа. Зар то није мука духу?

Матерлик је изрекао мудру мисао: „Реците ми какав је ваш Бог, шта Он ради, шта говори, шта мисли, како га ви видите, и ја ћу боље знати ко сте ви него ли да сам десет година проживео заједно са вама“.

Достојевски пише: „Савест без Бога је ужас. Она може заблудети у крајњем неморалу. За мене је Христос - морални образац и идеал.“

Како се долази до убеђења да постоје две највише вредности: Бог и бесмртност душе? Љубављу, одговара Достојевски. „Где је мала љубав, мала је и вера у Бога и у бесмртност душе. Где нема љубави, тамо је потпун мрак неверја, а то значи пакао. Јер пакао је, каже он, страдање због тога што је већ немогућно више вољети.“

Љубављу се постиже не само тајна Бога и бесмртности душе него и свако створења уопште.

Нема ништа у човеку што се не завршава или рајем или паклом.

Човеку је остављена слобода и право да бира између те две бесмртности, између те две вечности.

Једини смисао човековог бића састоји се у његовој бесмртности и вечности.

Све у свему: невидљиво је срце видљивог, језгро видљивог.

„Зар не примећујеш, Неприметни, како се речи твоје у мору душе моје претварају у бисер скупочени? Вода, гоњена осећањима, кад кроз очи прође постаје суза. . . Осећање што кроз срце прође, постаје светлост, муња, гром. Када мисао молитвом зарони с оне стране звезда, нађе Бога. Бога и себе.“

„Овај свет стоји на тужним душама. Човек вреди онолико колико има способности за тугу. Тугујеш ли тугом неког човека, вредиш за два човека; тугујеш ли тугом многих људи, вредиш колико сви они.

И Христов човек осећа свачију тугу као своју тугу и свачији бол као свој бол. И с правом би могао рећи: туга је свих створења са мнош.“

Јесте ли приметили: сви бунтови против Бога потичу од жеље да се оправда грех?

Наши људи, и кад се баве филозофским размишљањем, обично се боје да им се мисао сретне са Богом. А то долази отуда што воле кратке мисли и уска осећања. Кад би им се мисао срела са Богом, морали би се отиснути у божанске бескрајности и утонуту у неслућене светове. У већини случајева, наш мисаони човек личи на свилубубу која се љубоморно затвара у своју малену чауру, да никад из ње не прхне као лептир који воли широке видике и бескрајна пространства.

*О. Јусџин Појовић
Одабрала
Теодора Пајић*

НА ДУХОВНОЈ ВИСИНИ

У граду Сергијевом Посаду живи свештеник Андреј Устјужанин. Многим православним је ово име добро познато. Још почетком 60-их година, случај који се десио његовој мајци необично је узбудио и привео вери многе људе. Било је то у време Хрушчова када је гоњење Цркве било нарочито подмукло и оштро. Као што је познато, тада је оскверњено, срушено и затворено више храмова, него за читав послереволюционарни период. Међу верујућим се тајно ширило сведочанство (у рукопису или откуцано на машини) становнице града Барнаула, Клаудије Устјужанин, која је за време операције отклањања малигне отеклине умрла на операционом столу, а потом после тродневног пребивања у мртвачници на чудесан начин васкрсла. А шта се десило „иза прага смрти“ испричала је сама раба Божија Клаудија, а њен син Андреј (сада већ протојереј) је све записао. Васкрсла је приповедала о томе, како јој се на ономе свету јавила Божија Мајка и како је она враћена у овај живот по наређењу Господа, ради поуке живима. Пред повратак Клаудија је видела страшни удео грешника... а затим је за њу почео нови живот, неодвојив од живота Цркве. Судбина мајке је предодредила и даљу судбину сина.

У време перестројке, горе помунуто сведочење се много пута издавало у виду брошуре (па је и Сретењски манастир прештампао једно издање „Барнаулског чуда“, 2000. године). О о. Андреју и његовој мајци је снимљен и кратак филм, а неће бити сувишно да чујемо нешто о пастирском животу овог баћушке.

Недавно ме је случај довео у Свет-Успењски манастир у г. Александров (Владимирска област) и имао сам среће да се сретнем са о. Андрејом у Тројицком сабору, где он

савршава службе. Манастир је основан у XVII веку преподобним Лукијаном и Корнилијем - локалним светитељима. Мошти последњег почивају у нарочито направљеном десном олтару сабора. У обитељи се дешава много чуда.

Из одговора о. Андреја на моја питања, сама по себи сложила невелика прича о духовном животу коју и предлажем читаоцу.

„После познатих догађаја - прича о. Андреј - за мене избор животног пута није представљао проблем. Намеравао сам да постанем монах или бели свештеник. А догодило се да

сам се оженио још пре примања свештеничког чина и пробелм је био решен. Сећам се, сањао сам мајку (то је било већ после њене смрти) и у сну јој кажем: „Мама, оженио сам се“. Она је одговорила: „Знам“. „А шта теби недостаје?“ - поново сам јој се

обратио. „Соли“ - чуо се њен глас. Значи, молитви...

У нашем животу ми много тога не примећујемо и не разумемо. Не можемо чак ни претпоставити да поред нас живе људи за које је живо општење са Богом, њихова свакодневна стварност, а не нешто апстрактно и несхватљиво.

У граду Струњино, пре четири године умрла је монахиња Серафима. Христа ради, она је странствовала 40 година - носећи по благослову подвиг јуродивства. Она је била обдарена великом молитвеношћу. Живела је са својом келејницом у једној страћари. Одрекла се пензије. Последње две године свог живота била је непокретна; отишла је из овога света у 90. години. Имао сам прилике да је неколико пута посетим и беседим са њом (прича о. Андреј... прим. прев.). Често су јој долазили за савет или са молбом да се помоли за ближње. По вољи Божијој њој је било откривено о људима врло много: где се налази овај или онај човек, какве је његово душевно стање, чиме се њему може помоћи. Она је знала много и о живима и о умрлима. За такво дерзновење пред Богом, монахињи су се догађала најневероватнија искушења. Келејница је испричала како се матушки једном јавио ђаво и почео да кида крст са ње, она је почела да вича... Касније се сазнало да се старица молила за човека отпалог од Цркве, а таква је молитва најтежа. Сешам се да се нисам могао уздржати и питао сам је о својој покојној мајци. „Мајка је на добром месту - рекла је она - али је твој деда ближе Богу“. По мајчиним речима, мој деда је био врло поштован у својем родном селу, због доброте и предусретљивости. Имао је 14 деце, а помогао је и другима, делећи и последње. Био је дубоко верујућим човеком.

Матушка Серафима се сретала и са старцем Серафимом Вирицким, који је за време Другог светског рата поновио подвиг преп. Серафима Саровског, молећи се 1000 дана и ноћи за спасење наше земље. Причала је да је видела ад и рај. О детаљима су јој забранили да прича.

Када су старицу сахрањивали била је страшна врућина. Стицајем околности погребена је четвртог дана од смрти, а у њеној келији све време се осећало благоуханије без икаквог запаха труљења. Сваки човек иде својим путем ка Богу. Једни прилазе вери у зрелом узрасту, кроз невоље и страдања, а код других почеци вере укорјењују се родитељима - те ови од детињства распознају истинску светлост света; трећи сазнају за постојање Божије тек из граница свог земаљског живота. Последњи пут је најболнији.

Милосрдни Бог, знајући све путеве људске и знајући будуће као и садашње, уготовљује неке за вечни живот у младом узрасту, пре него што се они насите плодовима греха.

По црквеним пословима, више пута сам посећивао дечије одељење Републичког онколошког центра и причешћивао безнадежно болесну децу. Неизрециво је тешко било видети та дечија лица измучена болешћу. Њихов плач и уздисање оштро су се урезали у душу. Само се понашање једне девојчице никако није уклапало у ову мучну атмосферу утучености и безизлазности. Њој је било између 10-12 година и њен однос према болести и смрти био је чудесно спокојним. Она је знала да ће умрети, а примала је све што се дешавало као неопходно и потребно. Дословно, предупредујући моје недоумице, она ми је испричала своју тајну: три до четири месеца до болести била је потпуно здравим дететом. Но, једном је са њом разговарао Сам Господ (како је то произашло, није објаснила). Он јој је открио да

ће се ускоро разболети и умрети, и кроз страдање приближити Њему...

Више је никада нисам видео.

Смрти има разних. Људи који не знају за Бога и од помисли на њу осећају страх и дрхтање. Иза прага земног бивствовања за њих је мрачна застрашујућа неизвесност. „Љута је смрт грешника“ (Пс. 33, 22). Тако је језгровито изразио ово стање псалмопевац Давид. А потпуно је различит доживљај код црквених људи, који су посветили свој живот Богу. У

Православној свакодневници постоји појам блажене кончине: човек се растаје од овога живота у духовном миру, са радошћу и ово благодатно стање шаље му Господ. Другачије се оно назива исходом или успенијем и означава само прелаз ка савршенијем, вечном животу.

Пре неколико година духовно сам општио са рабом Божијим Димитријем, који је живео недалеко од Александрограда. Био је врло болестан на

плућима и због тешког дисања скоро да није могао да спава. Није имао снаге ни да дође до храма, тако да сам га посећивао у кући. Приликом једног од редовних долазака сусрео ме је са необичном радошћу и испричао о чудном виђењу кога се удостојио и које му је донело промену. Пробудивши се усред ноћи, видео је око себе мноштво монаха. Од зачуђености није могао да проговори ни реч. Чинило му се да су они у врло древним одежама. Најстарији међу њима је рекао: „Сада ће те препод. Сергије утешити“. Појавио се омалени дечак и стао пред њега. У том тренутку душа се испунила необјашњивом радошћу, а затим су монаси и дечак нестали као да су се растворили у ваздуху, али је осећање радости остало. Оно се сачувало код овог раба Божијег до саме смрти.

Причу о благодатној кончини својег сина испричала је једна парохијанка из града Струћина. И она и син били су болесни. Живели су одвојено. Син ју је редовно посећивао, но једном, преко познаника, поручио је да не може доћи. Мајка је одлучила да, упркос слабости, оде до сина. Када су се срели, он ју је замолио да пева „Христос Воскресе...“. За време песме он се прекрстио и лице му је просијало пасхалном радошћу, дисање је престало и душа је прешла у вечност.

Вера - велики дар Божији и без ње смо ништа" - завршио је причу отац Андреј.

Праштајући се, баћушка је укорио себе за невешто приповедање и пожалио се да нема дара за беседништво.

Духовно богатство је увек неупадљиво. Није случајно да су св. оци тежили не само простој речи, него и једноставном животу, укорјењујући у својој души смирење и кротост - основу свих врлина.

*Владимир
Борисович Панков
превео: Н. Ђосовић*

П О Е З И Ј А

ИСКРУ ВЈЕРЕ ПЕПЕО НЕ ГАСИ

Сребрени се месец на Орлине сјусици,
засијаде Рзав у свом златном чуну,
вечити иушници смерно се поклонише
свештници шито се гради у Добруну.

Хришћанине браће и ти се поклони
свештници која из пейела ниче,
кад овуда прођеш у манастир свратиш
помоли се Богу случајни иушнице.

Свештница ова шито се овде гради,
и шито сиреми небу у висине плаве,
ниче из пейела разрушеног храма,
грађеног у време Немањина Саве.

Из пейела штога блесну искра вере,
и кроз свештлост искре Господ нам се јавља,
тражи покајање за све наше грехе,
тражи поштовање вере православља.

Свешти оче Саво погледај са неба,
погледај свој народ са штог свода плава,
у Добруну нови Хиландар се гради
вера твог народа расије, васкрсава.

Манастирско браштво ко у твоје време,
за сјас наш се моли у свештоме храму
док мирис шамјана креи наше душе
кандила с олијара разгоне сву шаму.

Све молишве шито се Господу уиуше,
уздигу се небу уз сирме Орлине,
а црквена звона и сада се чују,
далеко, далеко с обе сирани Дрине.

Дражић Неиковић
Вардишине

ДОБРУНСКИ САБОР

Двјестна година устанка српског
и Карађорђа вожда,
под добрунским ситјенама
манастирска портиа свијетли
у залеђу јој Карађорђе ситоји
и к'о прије, ниче се не боји.

Његово око, погледај и сјас
јачи смо данас
вожд је уз нас.

Свешти оци
причају о нама
из прошлих дана о вожду и народу,
о слободи
шито их је звала.

Бјеше сабор,
академија, збор
и народу шито сн
вождову сабљу,
принца и земљу србаља свих.

Дражица Грбић
Вишеград

САБОРНОСТ

Кад год је прилика треба моштове правити
Да би се ближњи и остали повезивали
Посвуда и увек добру намеру славити
Пуним сјајем да заблесте шито смо снивали.

Колике год нам биле моћи, треба се давати
До краја, јер само тако себи се враћамо
Оно у нама шито је, увек искушаваши
Јер, како год се узме, то на крају плаћамо.

Треба се у мноштву препознати и лично
Саборност привођити добро у људима
Наум благодотни за трајање обично
Вазда носити под плазхом и у жрудима.

Треба намернику и сваком свом ближњему
Искорачено ДОБАР ДАН заиста пожелети
Ситиш одлучно на крају у себи много чему
Пуш у зло и раскорак сваки зауздавати.

Мали смо, нејак, а животи је само један
Муке сире, а мисли величајне и нове
Да би животи, који живи, постојао вредан
Човеку ваља још много да диже моштове.

Милан Милић -
Јагодински

П О Е З И Ј А

МОСТ НА

Вишеграде, мосије
 Вишеграде, водо
 Вишеграде, шуго
 Вишеграде, згодо
 Вишеграде, дуго
 У бојама Дрине
 Војевање дуго
 Најрасијии сине
 Вишеграде, муко
 Огледало сузно
 И хлебу и рухо
 Појање шойузно
 Речју, реко мосија
 Пловеће корака
 У свишање росна
 Ноћу свакојака
 Вишеграде, иринцу
 Преко воде поље
 Све и свја јединцу
 У буну глас воље
 Вишеграде, несну
 Величајни роде
 С погледом на десну
 Обалу са воде
 Касабо на јују
 Калдрмино чедо
 Филигрански врш
 Во вјерују кредо
 Мрво зева србског
 И у грлу коско
 Спазо хода брдског
 Укоцкана коцко
 Мајко, прагу наде
 Слика бисјирх вода
 Пелцеру и саде
 У засаду рода
 Вишеграде, љуљко
 Од првога дана
 Миришел красуљо
 Завађених сирана
 Моси меракли граде
 На води хуиријо
 За бој и параде
 Прављена куијо.

Дане за шейњу
 Вече за гледање
 За лаку креињу
 И за надгледање
 Историје друго
 Сведоку нереди

Радосији и шуго
 Сени дрвореда
 Воде лево крило
 Загонейко просија
 Немирно иловило
 Плавни преко мосија
 Одразу у води
 Везиљо мишова
 Песмо о слободи
 Наша и њихова
 Туиријо на мосију
 Неимара дело
 Свако добро жосију
 Уздигнуто чело
 Предакова слико
 Лукова у низу
 Далека шолико
 А шолико близу
 Будном оку сан си
 Док на једно бдимо
 У ноћима дан си
 С шобом се будимо
 Од предака скело
 Шейњо за шойомке
 Од наума лело
 За снаше и момке.

Вишеграде, мосије
 И на мосију граде
 Све ти ране просије
 Водоносне наде.

Милан Милић
 Јагодински

Вишеград, август 2003
 У чамцу, шоком прајања
 Десејољ ликовног саборовања,
 Док смо Дрином бродарили

Пође једном авва Матој из Рата у Магдолске крајеве; а са њим беше и његов брат. А епископ, задржавши старца, учини га свештеником. И док су заједно обеђовали, епископ рече:

Опрости ми, авво, знам да ово ниси желео, али сам се на то усудио да би ме ти благословио.

А старац му са смирењем рече:

И моје помисли су то мало желеле, иако ме мучи то што треба да се одвојим од брата који је са мном; јер не могу да издржим да све молитве сам свршавам.

Рече му епископ:

Ако ти мислиш да је достојан, ја ћу га рукоположити.

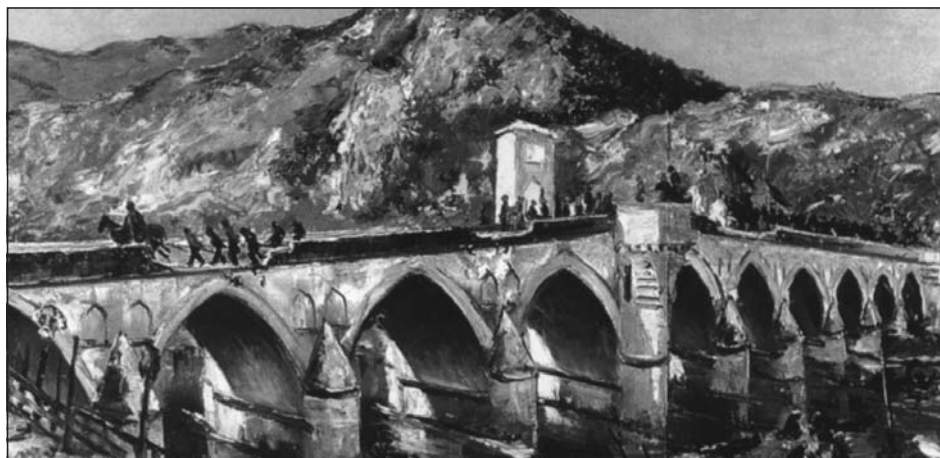
Авва Матој рече:

Да ли је достојан, не знам; али једно знам: да је бољи од мене.

Епископ рукоположи и њега. И упокоје се обојица, не дотакнувши жртвеник да би приносили свето предложење.

А старац рече:

Верујем Богу да нисам много згрешио у вези са рукоположењем, пошто нисам приносио свето приложење. Јер рукоположење приличи беспрекорнима.

БЕСЈЕДА

ВАВЕДЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

У име Оца и Сина и Светог Духа,
Драга браћо и сестре,

Данашње Јеванђеље завршило се ријечима божанског Учитеља: „Благо онима који слушају ријеч Божију и држе је.“ Управо овај данашњи свети и велики празник Ваведења Пресвете Богородице јесте свједочанство тих ријечи. Наиме, Јоаким и Ана дуго година нису имали дјеце, али су се упорно молили Господу Богу, са ревношћу и смирењем, да им подари дијете. Због бездјетности су били за вријеме свог живота презирани, изгоњени из храма, забрањивано им је да учествују у молитви и приносе жртве. Господ их је погледао и у дубокој њиховој старости подарио им дијете. Али какво дијете? Пречисту и Преплагословену Мајку Божију, Богородицу и Приснодјеву Марију. Приликом молитава да их Господ обдари дјететом, обећали су и дали чврсту ријеч и завјет Господу Богу, ако им Господ подари дијете да ће га они посветити Богу. И ево, данас је тај дан испуњења завјета и датог обећања старца Јоакима и његове жене Ане, Боготаца наших и родитеља Богородичиних. Они су кренули на пут из Назарета који је на око три дана хода удаљен од Јерусалима, да би дошли у јерусалимски храм и подарили и Богу посветили ово своје једино дијете. На том путовању придружили су им се многи сродници, али најрадоснија су била дјеца. Дјевојчице невине и чисте обукле су бијеле хаљине и са упаљеним свијећама дошле су пред јерусалимски храм. Велика радост, браћо и сестре, бива у свим нашим домовима када се роди дијете. Родбина слави, а родитељи се веселе, дочекују госте и примају честитке. Исто као што у нашим манастирима и светим обитељицама, када дође млади монах или монахиња, радују се у духовном смислу сабраћа и сасестринство манастирско. Ништа није равно дјетињој радости! Зато је Господ и Спаситељ наш Исус Христос и рекао: „Пустите дјецу нека долазе к мени и не браните им јер је таквих Царство Небеско.“ Изабрани сасуд Божији, Приснодјева и Богородица Марија, приступила је храму уз помоћ својих родитеља: са десне стране је стајао њен отац Јоаким, а са лијеве мајка Ана. Када је ступила на први степеник, а степенице су

биле врло високе, мала Марија се сама успела степеницама и стала пред врата храма, гдје ју је дочекао првосвештеник Захарија. Отац Светог Јована пророка, претече и крститеља Господњег, био је дежуран у храму по реду свештеног служења. Узео је за руку Бого-

родицу, трогодишњу дјевојчицу, и увео је у Светињу над Светињама. Тамо нико није могао да уђе, чак ни сами свештеници, осим првосвештеника једанпут годишње. Ево воље Божије! Господ је био присутан са првосвештеником Захаријом и руководио његове мисли и руке да уведе Пречисту и Преплагословену Дјеву у Светињу над Светињама. Тамо је чуван ковчег завјета у коме је била мана, Аронов жезал и плоче завјета светиње које су Јевреји, заједно са пророком и боговидцем Мојсијем, старозавјетним пророцима и праведницима, чували и носили, молећи се тако јединоме Богу, да их штити у све дане њиховог живота. Када је ушла у храм, Пресвета Богородица остала је ту, јер је при храму било боравиште за деведесет дјевојчица које су боравиле ту и присуствале молитвама. Читала је ријечи Светога Писма Старог завјета и у свему испуњавала вољу Божију. Смјерно је слушала све оно што су јој наређивали свештеници и служитељи храма Божијег, али и сви старији. Ево слушајте Господње, рекла је касније Пресвета и Пречиста Дјева Марија када

је Арханђел Гаврило дошао да јој јави радосну вијест да ће родити Спаситеља свијета. Ето, браћо и сестре, укратко, зашто је наша Света Православна Црква, мајка наша, установила овај предивни и прелијепи празник посвећен Богородици и Дјеву Марију. Да би и ми, браћо и сестре, нешто научили. А шта треба да научимо и чему да се поучимо из примјера Боготаца Јоакима и Ане и Пресвете Богородице? Најприје, да задату ријеч држимо, онако како је рекао Спаситељ: „Не куните се ни небом, јер је престо Божији, ни земљом,

јер је подножје ногу Његових. Не куните се ничим. Ваша ријеч да буде да, да и не, не, а што је више од тога, од зла је. Али испуни што си се Господу заклео.“ Данас су Богооци наши испунили завјет који су дали Богу, довели су у храм мало дијете држећи га за руку. Ето прве поуке нама оновременим и грешним људима, обремененим различитим искушењима, мукама и невољама, тркама и бригама овога свијета. Старији нека пробуде своја сјећања и присјете се када су као мала дјеца осјетили мишину тренутка јер су први пут са својим родитељима, дједама и бакама, вођени за руку, уведени у храм. Многи се читавог живота сјећају те присности, те дирљивости, свечаности и светости тог тренутка када су први пут дошли у храм и приступили Светој тајни причешћа. Богородица долази као трогодишња дјевојчица и ето родитељима поуке да малу дјецу измлада навикавају да приводе Богу. Да их уче божанској науци, ријечима Светог Јеванђеља. Да их уче да се у кући Богу моле пред светом иконом. Да старије слушају. Да долазе у храм. Да се одмалена

ЗДРАВИЦА

За Спасовдан

Крсну славу цркве у Подграбу

Драга браћо и сестре,

Данас је Спасовдан, слава наше цркве.

Припала ми је велика част да у овој години будем кум црквене славе. Добро нам дошли на славу. Поздрављам сву господу редом:

- Његово Високопреосвештенство Митрополита Дабробосанског господина Николаја са осталим свештеницима

- кумове цркве, Ранка Цицковића, Стјепана Коромана, Миливоја Гутаља и Веселина Вуковића

- Борисава Паравца, члана предсједништва (човјека са Озрена, гдје се црквена слава слави по три дана), Славка Кујунџића, начелиника општине Пале, представнике МУП-а, представнике ВРС.

- Представнике школства и просвјете, господу Миодрага Јовановића и Радомира Кујунџића

Састасмо се у добар час и на лијепом мјесу. Да слушамо свету литур-

гију, носимо барјаке и играмо коло око цркве. Да се братска пјесма заори и одјекну гусле јаворове. Да се помолимо Богу, да наша лијепа и света црква траје и сја на вијек вијекова. Да и остале српске цркве и манастири који су у добром стању трају и сјају на вијек вијекова

Да се помолимо за нашег свештеника Јеремију, његовог сина Александарца, да што прије оздраве и врате се међу своју браћу.

Ми подижемо нашу црквену славу ове године у врло тешко вријеме за српски народ.

Душмани и крвници руше и пале српске цркве и манастире. Убијају Србе, прогоне их са њихових огњишта, пале им куће и сијена, сјеку воћњаке, одгоне стоку и сваке јаде на свијету раде.

Али поред зла које нам чини туђин и туђа вјера, имамо и домаће зло. Почесмо се међусобно завађати и дијелити на партије. Почесмо се гонити и убијати међусобно. Све за туђи рачун и интерес. И поред свих зала и несрећа, ми не смијемо одустати од нашег пута праведнога, од наше вјере православне.

Спасења има! И сам је Христос ишао преко Голготе и Крста до васкрсења. И ми идемо ка нашем спасењу. Помолимо се Богу да смете наше душмане. Да им не да дуго царство и владину, да се о свом јаду забаве, а да нас на миру оставе, јер они и онако не знају шта раде. Да Бог да нама слогу међу браћу и добру срећу. Да порушене цркве и манастире подигнемо и украсимо. Да се у памет узмемо. Да служимо себи, своје народу и својој цркви. Да се помолимо за нашег Патријарха, владике и свештенике који се моле за спас васколиког српског народа.

Нека нам је сретна наша црквена слава Спасовдан.

ЖИВЈЕЛИ!

Јован Елек

причешћују и тако припремају срце и душу своју. Срце је мјесто гдје се Господ Бог наш усељава и шаље свога Духа Светога свима који се исправно и правилно моле, слушају правила и држе се ријечи и заповјести своје Мајке Цркве. То је друга поука: да дјецу своју привођемо храму Божијем и дарујемо Богу да се Бог стара о њима. Данас, драга браћо и сестре, у српским домовима мало се чује игра и весеље дјечије, мало се чује и плач дјечији јер српски народ је довео себе до ивице националног и биолошког опстанка. Готово у свим нашим градовима виша је смртност него што је рађање, виши морталитет него наталитет. Због тога вас молим да своје млађе и оне који могу да рађају, опомињете да рађају дјецу, јер је велика радост у срцу родитељском и у сваком дому кад се роди дјете. Ето трећег разлога зашто требамо слушати ријечи Божије и испуњавати заповјести Његове да се дјеца рађају јер је једна од првих заповјести била: „Рађајте се и множите се и испуните земљу и владајте њоме.“ Бог нам је подредио све да владамо овим свијетом а не да му робујемо. Зашто, кад нас је Христос и Спаситељ наш са својом Мајком подигао да не будемо робови, још увијек робујемо и стварима и материјалним богатствима и политици овога свијета? Због тога треба да послушамо са радошћу ријечи Јеванђеља Христовог и да оставимо, као што је Господ опомену Маргу, бриге земаљске и да се посветимо молитви онако како је Бог заповједио и да се сјећамо дана одмора и прослављамо Његове празнике. Радостан у души, најприје што је мати Игуманија Февронија са својим сестрама домаћин наш у овом Светом манастиру и обитељи који, ево, Богу хвала, из године у годину окупљају све више вјерника, искрених служитеља Божијих, браће и сестара и дјеце из свих крајева наших српских земаља. Да им честитамо крсну и манастирску славу и празник Ваведена Пресвете Богородице. Дај Боже да њихове молитве допру до Пречисте и Преблагословене Мајке Божије а да она својом милошћу и својим ауторитетом призива и моли Сина свога да нам Он свима буде у помоћи и да нам подари благослов, здравље и спасење, молитвама Високопреподобне матере и њених сестара. Нека буде срећна и Богом благословена слава. На многајта лjeta. Амин.

Бесједа изговорена у манастиру Ваведену,
12. 04. 2003. г.

*Пројојереј Момир
Васиљевић*

СВОЈСТВА ИСТИНСКОГ ПОСТА

1. Истински пост утискује свој печат на читаво спољашње и унутрашње понашање подвижника. „Право уздржање,- говори преподобни Јован Пророк, - не односи се само на храну или пиће, већ се простире и на разговоре, на сан и одећу и на сва чула. На све то треба да се односи уздржање“ (Одг. 81). „Чим почне да пости,- описује преподобни Исаак,- човек већ тежи да умом својим дође до жељене беседе са Богом. Када се на уснама човека оцртава печат поста, његова помисао почиње да се поучава у умилењу, срце му точи молитву, на лицу му је сета, а срамне помисли се удаљују. У његовим очима нема веселости и он је непријатељ похоте и сујетних разговора. Нико никада није видео да расудљиви испосник постане роб пожуде“ (Сл. 21). „Онај ко се стара да буде чист свим деловима свог тела,- говори Антоније Велики,- ко је истински благочастив и удаљава се од свега што оскврњује тело, са Давидом може да каже: Све кости моје ће рећи: Господе, Господе, ко ти је сличан (Пс. 34, 10). Такав човек обуздава сва своја чула, не дозвољава им да господаре њиме, и на њих полаже иго Господње. Он не дозвољава очима својим да се окрећу на зло и да погледају жену са пожудом, он не окреће слух свој клевети, нити наговорима ђавољим, нити икаквој мисли коју му он убацује у душу. Напротив, он је увек пажљив према спасоносном учењу Исуса Христа и сам представља пријатан мирис за Њега. На уста

своја он утискује печат ћутања и не дозвољава им да произносе неразумне речи. Руке своје он пружа на дела милосрђа и истине. Његове ноге не иду на проливање крви него на испуњавање заповести Господњих: Ако те ко потера

једну миљу, иди са њим две (Мт. 5, 41). Он обраћа пажњу на свој стомак и груди да га не би понизили до земље и да му се не би десило да, слично змији, пузи по земљи на стомаку и грудима“.

2. Правилан пост је савршено стран таштини као и исцрпљивању. „Што се тиче поста,- учи Варсануфије Велики,- рећи ћу да треба да испиташ срце своје (и да видиш да није можда) обузето сујетом. Уколико није, онда још једном испитај и види да ли те можда пост не чини немоћним за вршење подвига. Та немоћ, наиме, не сме бити присутна. Па ако ни то није случај, твој пост је правилан“ (Одг. 841). Осећајући исцрпљеност од поста треба да се сећамо да немоћ може

бити или природна или од денома. Ако тело, примајући свакодневну храну, слаби,- учи свети отац,- ради се о дејству демона. У супротном случају, та немоћ је природна“ (Одг. 98). А ево шта говори преподобни Исидор о таштини код пошћења: „Ако се у посту подвизавате као што треба, не гордите се. Ако сте сујетни због тога, боље једите месо. Јер, није толико штетно за човека јести месо, колико - гордите се и надимати се“.

3. У посту се треба храбро и благоразумно удаљавати од сваког човекоугађања. Прекрасне поуке о томе пружа нам преподобни Јован Пророк: „Ходећи у премудрости прихватај све, не дајући ником повод за саблазан, по примеру апостола који је рекао да је угађао и Јудејцима и Јелинима и Цркви Божијој (1. Кор. 10, 32). Наша епоха се окренула ка телесном покоју и насићавању стомака, из чега се рађају све страсти. Чувај себе од оних који долазе к теби из таквих разлога, без обзира да ли се ради о световњацима или братији и оцима. Када се деси да дођу, немој их претерано гостити, нити их сасвим одбацуј. Међутим, када се деси да ти дође човек са тим циљем, потруди се да се отуђиш од њега. Јер, корисније ти је да те назову тврдицом, премда и ниси, него да те назову сластољубивим. И тако, дочекуј све са доличном сусретљивошћу, само наизглед показујући да једеш једнако као и сви други, држећи се, у ствари, оног што ти је потребно. А ако те ко принуђава, ти реци: „Апостол говори: Не опијајте се

вином, у коме је разврат (Еф. 5,18). А и оци говоре: Молимо сваког човека који хоће да се спасе и принесе покајање Богу да се чува од сувишне употребе вина, које рађа све страсти“. Чувај себе од оних који говоре: „Ако ти не пијеш, ни ја нећу пити, и ако ти не једеш, ни ја нећу јести“. Са сваким смиреноумљем моли таквог, говорећи: „Апостол је рекао: Који једе нека не презире онога који не једе, јер Господу не једе; и који не једе нека не презире онога који једе, јер Господу једе и благодари Богу (уп. Рим. 16,3-6). И пошто се и једно и друго чини у славу Божију, Бог их признаје. Стога нека свако, ради љубави Божије, једе и пије колико му је угодно. Према мени, пак, учините милост и не принуђавајте ме, будући да сам немоћан и не могу више“. И тако, буди благоразуман у односу према посетиоцима: ти мораш имати разума и мудрости да би код свакога познао ради чега и зашто је он дошао - ради Бога или ради хране“ (Одг. 590).

4. При пошћењу на сваки начин треба избегавати осуђивање оних који не посте. Исто тако, и они који једу не треба да поричу оне који посте. Преподобни Јован Пророк оне који једу саветује: „Зашто ви о братији која пости не мислите добро, (кад можете) ради свога назиданја да говорите себи: „Ми смо немарни, а братија наша се уздржава“. И братија која раније устаје са трпезе дужна је да мисли о вама добро, говорећи: „Тешко нама јер ми устајемо због немоћи, а братија наша, премда и једе више од нас, ипак не трпи штету, будући да све чини са расуђивањем“. На тај начин ће и једни и други избећи

опасност коју наговештава изрека Господња: Не судите, да вам се не суди (Мт. 7,1). Ни речи апостола се неће нарушити: Који једе нека не презире онога који не једе (Рим. 14,3) и остало“ (Одг. 543).

5. Телесни пост се олакшава стицањем навике на уздржање. Међутим, он нема никакве вредности

без унутрашњег поста. „Онај који оптерећује свој стомак,- говори свети Лествичник,- шири црева, а ко се бори против стомака, сужава и црева. А када се она сузе, неће више примати много хране, и тада ћемо већ бити испосници по природи“ (Сл. 14). „Међутим, ако унутрашње делање по Богу не помогне човеку,- уверава Варсануфије Велики,- труд на спољашњем посту ће бити узалудан! Због тога је и рекао Господ: Не погани човека оно што улази у уста, него оно што излази из уста (Мт. 15,11). Јер, унутрашње делање са болом у срцу производи истинско безмолвије срца“ (Одг. 210). Стога свети отац саветује: „Што се тиче спољашњег

поста, савиј свој врат сећајући се живота отаца и њиховог бдења, смири се срцем и ако можеш, претрпи до деветог часа (без јела). А ако не можеш, не жалости се (много). Старај се, међутим, да обављаш пост унутрашњег човека, испуњавајући заповест: Да не једеш од дрвета (Пост. 2,17), и да чуваш себе од других страсти. Тај пост унутрашњег човека је мио Богу и надокнадиће недостатак телесног поста“ (Одг. 509).

Чује једном некакав властелин за авву Мојсија и пође у Скит да га види. Неки јавише старцу за то, те се он дигне да бјежи у оазу. А када га они сретеше упиташе га:

Реци нам, старче, где је келија авве Мојсија?

Он им одговори:

Шта хоћете од њега? Он је луд човек. А властелин, како дође у цркву, рече свештеницима:

Чувши о авви Мојсију, сићох да га видим; кад ево, сретете нас некакав старац који беше ишао у Египат те га упитасмо: „Где је келија авве Мојсија?“ а он нам одговори: „Шта хоћете од њега? Он је луд“.

Чувши за то, свештеници се ожалостише и упиташе:

Какав беше старац који је тако говорио о светитељу?

А он рече:

Старац је носио стару одећу, а беше висок и црн.

Они му рекоше:

То је авва Мојсије, а тако је рекао да не бисте разговарали са њим.

А властелин, стекавши велику духовну корист, отиде.

ИСТИНСКА СЛУЖБА (Наси́авак са 13. сї́ране)

Излазећи, он мишљаше „мора се мислити да је овај учени академац - просто суманут човек!“ Дома он за-ста, разуме се, и ђака Дементија, и ђакон оца Симеуна. Они сеђаху у чекаоници. Они су тако били забри-нути да нису умели отпочети разго-вора, него су седели ћутећи и гледа-ли у дувар. Када дође отац Родион, они оба одмах усташе, и оба се досе-тише да су преговори свршени не-срећно. Да то није било тако, отац Родион би одмах почео: „А, ви сте овде? То је баш добро!“ А сада је он прошао мимо њих тако ћутећи као да у устима воду носи. Кроз два минута, он изиђе без камилавке и рече:

- Дементије, душо, иди упрегни мркова у кола. Мој слуга није дома, а ја хоћу да одем до спахинице.

- Аха! у једно време помислише и ђак и ђакон, ствар није пропала. Де-ментије оде да упрегне мркова, а отац Симеун да му помогне. Пет ми-нута послје тога, из авлије оца Ро-диона изиђоше кола у којима је седео отац Родион, у својем парадном оде-лу, с просфором у руци. Кочијашио је Дементије; кола се упутеше к спа-хинској кући.

А отац Симеун оде кући. Али по-сле једног сата, Симеун се опет упуту оцу Родиону, јер виде да су се и кола већ вратила.

То је било у вторник, дан када се не служи. Око шест сата тога истога да-на пред станом настојатељевим уста-ви се коњаник, по прилици настојник из јекономије и, поклонивши се Ћи-рилу, који сеђаше на уласку, даде му писамце овако адресовано: „Мило-стивому Господину, оцу Ћирилу Об-новљенском.“ Отворивши конверту, Ћирило нађе посетну картицу на ко-јој под литографисаном врстом: „На-дежда Алексејевна Крупејева“, беја-ше написано мастилом, ситним и поу-

зданим рукописом: „Убедљиво моли оца Ћирила, да би изволео доћи к њој ради врло важне ствари. Ако треба одмах ће бити послане каруце.“

- Ја кола немам, рече Ћирило и не-хотице.

- Ако заповедате, оче, да се одмах пошљу каруце?

- Ако г-ђа спахиница има са мном важна посла, па - нека пошље!

- Одмах ћемо послати.

Коњаник се окрете назад, и одска-ка. „Врло важна ствар,“ размишљава-ше Ћирило: „шта би то могло бити? Можда каква треба Али би казала што је, па и одежде требало би узети.“

- Шта ти се чини, Муро, шта то мо-же бити?

- Ево шта ја мислим: Отац Родион се жалио спахиници на тебе, и сада она тебе зове да те поучи...

Ћирило се зацени од смеја. Шта је она? Кога ће она да учи? За је она мој прота? Знаш ли шта, Муро, ја ми-слим да је најбоље не ићи...

- А ја мислим да треба отићи. Ти си и обећао; и кола ће ти се послати... Може помислити да си се препао од ње. Поред тога, то је само онако узрок... У ње можда од истине има не-што важно. А главно је, Ћирило, што сам ја теби хтела одавно да кажем.

- А што?

- Ето ти ћеш се познати с њом, па ћеш познати с њом и мене, те тако ће

се наћи душа с којом бих ја бар две речи могла проговорити. А овако сам са свим сама.

Каруце г-ђе спахинице скоро до-ђоше. Ћирило обуче мантију и саче-шља косу која му је већ била веома порасла, и пође. Спахиска је кућа би-ла на три врсте од цркве, одвојена од села. Ту је поред велике куће, било много зграда за раднике, за марву, за жито, за ковачницу итд. Сама кућа, у

којој је живела спахиница, једва се помаљала својим поцрнелим од вре-мена кровом кроз гране питомих др-вета. Около је сад био врло велики али некако неуређен и запуштен.

Каруце уђоше у капију, прођоше кроз сад, и приђоше к уласку спахи-ске куће. Нека чисто одевена жена, коју је Ћирило виђао у цркви, бејаше на стубама, клањаше се и говораше: „Изволите, оче, Госпођа вас чека!“ Кад је Ћирило улазио уза стубе жена се приклони и прими благослов од њега. Прошавши кроз неколико про-страних соба, готово празних, он уђе у трпезарију, и устави се још на прагу. Невелики округао сто, покривен бе-лим чаршавом, и постављен посуђем, стајао на средини. На њем је већ кљу-чао самовар. За столом у високој сти-лоци седео је црнооки малишан од својих шест година, а напореда с њим сама Нада Алексејевна Крупејева, коју је Ћирило видео у цркви, кад је

оно служио први пут. Она одмах стави на сто суд са скорупом, брзо се диже и пође њему у срастање.

- Врло се радујем што сте пристали и дошли! - рече она јасним, задовољним гласом. Њено црнпурасто лице веома је привлачило; у тамним очима њеним светлио се разум; била је готово раста висока; танка, стасита, она се држала право. У опште она је на Ђирило учинила повољан утисак. Гледајући је не бисте јој дали више од тридесет година!

- Мени је казано да имате важна посла!

- Да, како хоћете! Молим вас седите!...Ја ћу вам налити чаја. А ово је мој синчић!...

Ђирило се поклати и седе. Малишан остави чај, и чудно гледаше на госта у дугачкој мантији ни са дугачком косом.

- То је попа, чедо моје! он први пут види тако близу свештеника! - објасни домаћица и настави: - Да, има важна ствар. Видите код мене је неколико сата пред вама био отац Родион, ваш помоћник.

- И жалио вам се на мене! с осмејком рече Ђирило.

- Жалио се на вас. Он вели да сте ви распустили парохијане, и да су од вашег доласка свештенослужитељи пали у праву сиромаштину.

- И ви сте мене звали да ме, како треба, поучите?

- Боже ме сачувај! већ са свим на против, одговори Крупјева, изговарајући све реч по реч.

Ђирило је погледа врло марљиво.

- Напротив? Онда ви одобравате оно што ја радим?

- Н-не са свим! Али отом после. Оцу Родиону ја сам обрекла говорити с вама. Он је врло, врло потресен. Наравно, он неће ту стати: он ће ићи архијепископу. Ви то треба да имате на уму!

- Ја?

- Па ви.

- Ја нисам учинио ништа преко закона: и ничега се не плашим!

- Нуто какав сте ви човек! Кажите ми је ли то истина да сте ви свршили академију, и да сте врло учени?

- Да сам свршио академију-то је истина, а да сам учен-није истина.

Спахиница стави пред њега чашу чаја и показујући на скоруп и хлеб, рече: - узмите, молим вас!

- Благодарим, ја чај обично пијем са својом женом дома.

- Ви мене познајте с њом! Допустите да јој дођем?

Ђирило се поклати, додавши: Она ће се врло обрадовати! Она је овде сама самцита!

- Онад је баш добро! Сутра ћу ја доћи к њој... Е, а за ваше свештенослужитеље, шта мислите? Мислите ли ви да оно нема места што они траже?

- Ја то не велим. Доиста они сада зарађују врло мало. Може бити да то, с оноликом породицом њима и није доста. Али ја не могу допустити оне трговачке начине, који су се вршили пре.

- Знате шта. Може се и тој невољи помоћи. Кад би се, на прилику, давала свештенослужитељима одређена плата.

- А од куда?

- Е, макар из мојих прихода.

- Из ваших прихода?...

- Што ме гледате тако зачуђено?

- Ма како не бих? Рашта би сте ви давали из ваших прихода на такву једну ствар, која је вама са свим туђа. Зар то није за чуђење?

- Ето какав сте ви човек? Први пут сте ми у кући и већ ме вређате.

Она изговори ово шаливом оштрином као што се говори с људима врло добро познатима. Ђирило се збуни. Он је у опште мало ценио своје умење разговарати с дамама, и лако је допустио, да се у најпростијим речма његовим могло наћи оно, што он није ни мислио казати.

- Опростите, можда сам се ружно изразио.

- Ништа, ништа, ја сам се пошалила! похита казати домаћица, видећи колико се збунио. - Ја само хтела казати: зашто ви не допустате мени искрено желети помоћи једну добру ствар. Па макар то било и од тога што не знам шта да радим?!

Она прсну у смех. Ђирило одговори врло озбиљно: - Не, није то. Ја сам нисам мислио да ће се та ствар вама учинити тако добра.

Они се договорише да други дан саставе тачан прорачун. А тада у начелу би одлучено: да Нада Алексјева Крупјева одреди из својих прихода редовну плату свештенослужитељима с угодбом да они после не траже никаквих доходака од парохијана. После спажиница обећа сутра доћи Мури да се позна с њом.

Ђирило се врати кући радостан. Дошавши у ово село само зато да „поради за ближњег свог“, он је страдао у души својој видећи да је плод тога његовога рада незадовољство његових сарадника. Сад ће се уклонити узроци том незадовољству. „Ја сам увек мислио да на свету има добрих људи!“ размишљао је он, а дошавши кући, узео хвалити Крупјеву пред Муром. Мура се веома радовала што ће се отворити и њој познанство са живом душом.

(Насијавиће се)

О БРЕМЕНУ ГРЕХА И ОСЛОБОЂЕЊУ

*Благо онима којима се опростише
безакоња и којима се греси покрише
(Пс. 31,1).*

Од греха се рађа страх, и збуњеност, и немоћ, и ослабљеност, и помраченост ума. Грехом човек изазива против себе људе, узбуђује своју сопствену савест, сабира око себе демоне и даје им оружје против себе. Грехом се човек одваја од Бога, удаљује од свог ангела хранитеља, ограђује од извора сваког добра. Учињен грех означава објаву рата Богу и свим добрим силама. То је смешније него да увели лист јесењи објави рат ветру. Но и то најсмешније догађа се, наиме: човек објављује рат Богу! Сама та објава значи унапред пораз и пропаст ако човек брзо не дође к себи, не покаје се и не прибегне Богу за помиловање.

Ужасан положај једнога грешника добро је осетио и на самом себи испитао велики цар Давид. Осетио је неисказан страх, и смутњу, и ослабљеност, и осамљеност, осетио је стреле људске и стреле демонске. Но увидевши свој страховити положај Давид је признао свој грех, пао у пепео пред Богом, сузама покајања затопио земљу речима бола, који као огањ пече, умолио Бога милостивога, да му опрости. И кад му је све опроштено, он је онда осетио блаженство неисказано. То блаженство опроштене душе он не може речима да искаже; само јавља и тврди и уверава на основу својих доживљаја оба стања, т.ј. и стања грешничког и стањања опроштености од Бога: благо онима којима се опростише безакоња и којима се греси покрише! Какво им је благо? Слобода, и храброст, и радост неизречена, и сила и снага, и јасност мисли, и мир савести, и надање у Бога, и песма Богу, и љубав к ближњима, и смисао живота! Једном речју: светлост, радост, снага - то су та блага. То су блага, која опроштени од греха осећа овде на земљи; а каква су блага која га чекају на небу, то

људско око не видје, и ухо не чу, и у срце човјеку не дође (1 Кор. 2,9).

О Госпode Боже наш, по милости Твојој бескрајној опрости нам безакоња и покри нам грехе! Теби слава и хвала заувек. Амин.

Једном приликом, када су браћа била крај авве Мојсија, рече им:

Данас долазе варвари у Скит; устајте, дакле, и бежите.

Они га упиташе:

А ти не бежиш, авво?

А он им рече:

Ја толико година чекам овај дан, да се испуне речи Владике Христа, који каже: „Јер сви који се маше за нож, од ножа ће погинути“.

Рекоше му:

Нећемо ни ми бежати, него ћемо умрети заједно са тобом.

А он им рече:

То није до мене; нека свако види да ли ће остати.

А било је седам монаха, и он им рече: Управо сада се варвари приближавају капији. И када ови уђоше, поубијаше их. А један од њих утекне иза гомиле корпи и угледа како је седам венаца сишло и овенчало их.

ПРИЗНАЦИ ИСТИНСКЕ СКРУШЕНОСТИ СРЦА

„Својство оних који у блаженом плачу још напредују - говори свети Лествичник - јесте уздржање и ћутање уста, оних који су већ напредовали - безгневље и непамћење зла, а савршених - смиренуомље, жеђ за понижавањем, добровољна глад за невољним мукама, неосуђивање оних који греше, натприродна самилост. Док се првима мора дати одобрење, други су за сваку похвалу, но, блажени су они који су гладни мука и жедни понижавања, јер ће се наситити храном које никад није доста“. Стога, „сузе оних који мисле да плачу по Богу а показују гнев и охолост, треба сматрати неправилним. Јер, шта има заједничко светлост са тамом“ (2 Кор. 6,14) (Сл. 7).

„Прекрасна је молитва са уздасима и сузама, уколико се сузе проливају тихо - говори преподобни Јефрем Сирин. Вапијати ради услишења знак је човекоугађања, а ко се моли са знањем и вером, пред собом види Господа, будући да у Њему живимо, крећемо се и јесмо“ (Дап. 17,28).

Очигледан и најпоузданији знак истинске скрушености покајник може да препозна у строгом начину вођења свог живота и у одбојности према свакој телесној утехи. „Они који плачу из дубине душе, - говори свети Лествичник, - омрзнули су и сам живот свој, а од тела се свога окрећу као од непријатеља“ (Сл.7). „И неко од оних који љубе Бога је рекао: Заклех се да ћу умирати сваки дан...“ „Синови Божији се - описује преподобни Исаак Сирин - од осталих разликују тиме што живе у невољама, а свет се поноси раскошју и удобношћу. Јер, Бог није благоволео да Његови миљеници буду у покоју све док су у телу, него је, напротив, хтео да, док су у свету, буду у невољи, тескоби, скорби, притешњености, болести, понижењу, увредама, скрушености срца, напаћеној плоти, одрицању од сродника, тужним мислима, да имају другачији поглед на читаву творевину, друго место становања које не личи на уобичајено људско (станиште, да живе) у монашком обиталишту које је тихо, не пада у очи људима, које у себи нема ничег што овде, (тј. на земљи) радује човека. Иноци, (тј. монаси) плачу, а свет се смеје. Они уздишу, а свет се весели. Они посте, а свет изобилује. Они се труде дању, а и ноћу се предају подвизима у тескоби и труду. Неки од њих бораве у добровољним невољама, други су у трудовима, борећи се са својим страстима, друге гоне људи, а неки страдају од страсти, од демона и осталог... Нека би нам Христос, Спаситељ наш, чија љубав превазилази телесну смрт, дао крепост љубави своје“ (Сл. 36).

НИШТА ВЕЛИКО НЕ БИВА БЕЗ ЖРТВЕ

Име Александра Матрозова познато је свима. Он је извршио свој подвиг 27. фебруара 1943. године, када му је било 19 година. После је датум смрти хероја пренешен на 23. фебруар, дан Совјетске Армије.

Шта нам је познато о његовом животу? Он се родио 1924. године у Јекатаринославу (сада Днепропетровск) у сељачкој породици. Пошто је његов отац раскулачен, сместили су га у дечије прихватиште. Може се претпоставити са великом дозом уверености да је Александар био крштен. По попису из 1937. године, 80% руских сељака називало је себе православним (из тог разлога попис је сматран „штетним“ и његови резултати су поништени). За нас је важно да приметимо да је он произашао из самог згра руског православног народа.

Из дечијег дома дечак је побегао, а затим доспео у Уфимску дечију радну колонију, где је добио образовање и професију. Септембра 1942. године, Александар је био позван у армију и упућен у пешадијско училиште, но ускоро је преведен у елитну гарду. Разуме се, он је био комсомолцем, обични совјетски човек са свим стандардним (документима потврђеним) позитивним карактеристикама. Упоредите ову чињеницу са тврђењима „демократске штампе“, да је он био штрафник (војник казненог одреда).

27. фебруара 1943. године његов одред је добио задатак да нападне упоришни пункт непријатеља у реону села Чернушки, Псковске области. Само што су војници изашли из шуме, дочекала их је јака митраљеска ватра фашиста. На очи Матрозова погинуо је његов блиски друг Андрушенко, а тешко рањени - Копиљов и Малинкин. Матрозов се привукао са бока отвору бункера и бацио две гранате. Митраљез је заћутао, но кроз неко време поново оживео. Тада је Матрозов устао и бацио се на бункер покривши својим телом отвор. Тако је Александар

Матрозов за свагда прибројан списку своје јединице, а пук где је служио назван је његовим именом.

До недавног времена у касарни где се налазио овај пук, стајао је његов кревет и на вечерњој прозивци, по обичају се клицало његово име - на шта је следио одговор: „Херој Совјетског Савеза, Александар Матрозов пао је смрћу јунака за Родину“. Сада је ова дивизија расформирана и на тај начин је А. Матрозов искључен из списка руских војника. Један од америчких идеолога „хладног рата“ је говорио: „Наш је задатак да у Совјетском Савезу не буде више матрозових и космодемјанских“. Понекад ми се чини да су они ово остварили.

Како је само ово сагласно са уништавањем поштења, савесности, стидљивости и храбрости код људи! Почетком тзв. „перестројке“ појавио се низ „разобличавајућих“ чланака о нашим херојима. „Ваш Матрозов је криминалац. И уопште га није било. И боље би било да су Немци тада победили. И онако би нас не-

ко ускоро окупирао.“ Њима је мрзак сам факат подвига.

Рат покреће духовну снагу код људи и хероизам једнога ободрује дух многих. Овај подвиг се убрзо разгласио после рата. За време рата он је био природан и свима разумљив: жртвовати себе за Победу. Познато је да је за време рата подвиг Матрозова поновило више од 300 људи.

Зашто је била постигнута победа у том рату? Зато што је било пожртвовања које је наслеђено од претходних хришћанских покољења. А у садашњем рату управљеном на уништење Русије, непријатељу је неопходно да уништи сваку жртвеност, а ради тога - сваку моралност.

Још до недавно у совјетском атеистичком друштву сматрало се узвишеним дати свој живот за Родину. У нашем детињству, људи као Александар Матрозов, Зоја Космодемјанскаја, Николај Гастело су били идеалима, зато што су дали своје животе за друге. За децу они су били као свеци свог времена и на примеру ових хероја васпитавали су се многи. Ипак, одмах истакнимо да светост и хероизам нису једно исто. Наравно, совјетска власт је експлоатисала њихов подвиг за своје циљеве. Но, иако је идеологија прожимала све, наши војници су умирали за Родину, а не за Стаљина. Ми разликујемо „револуционарни ентузијазам“ од пожртвованог патриотизма.

У садашњем добро организованом рату против нашег отаџбине први је задатак да се деморалишу сви. Срушити моралност, да ништа не буде свето - ни Родина, ни породица, ни Бог. Такве је лако победити и голим рукама. Док не буде пожртвованости у нашем народу немамо се чему надати. Такав је закон живота за сва времена: не бива ничег истински великог без жртве, без крви, без давања себе.

Ми вероватно никада нећемо дознати поуздано, је ли Александар Матрозов био крштен или не, и шта се дешавало у његовој души у одлучујућем моменту.

Можда је он као благоразумни разбојник, коме се изненада открила тајна живота, „прогледао“ у једном тренутку. Читав његов живот свео се у једном моменту - заштити своје другове од непријатељске ватре. Зар ово није био поступак светог човека? Зар о овоме не говори Христос: „Нема веће љубави од оне када неко положи душу своју за другове своје“. А чак и ако он тада није деловао као свесни хришћанин - у њему је проговорио неки инстинкт бесмртности који присуствује у сваком човеку, јер је душа људска по својој природи хришћанска. И несумњиво је да није просто истргнути из душе нашег народа, чак и када он запада у безбожност, хиљадугодишње корене хришћанске жртвености.

Ја мислим да његов подвиг одговара чежњи за обновом достојанства савременог човека, упркос свим покушајима да се оно уништи.

Постоји оваква жртвеност и данас у нашем народу, ма како се његови непријатељи трудили да га истребе. Осамнаестогодишњи војник Сергеј Буркајев из Тулске области погинуо је 27. марта 2000. године у Чеченији, поновивши на свој начин Александра Матрозова. Његова једница је обавештена да су једну од кућа заузели бојовници. У подруму куће освојене на јуриш, један од бојовника је бацио гранату. Пре него што је граната експлодирала, Сергеј ју је прекрио својим телом да би спасао другове. Ми знамо и за многе друге пожртвоване, мученичке подвиге многих других хероја овога рата. Исто се може казати и о људима који су устали у заштиту законитости и отачаства 1993. године, и о онима који су платили својим животима спасавајући рањене у време ондашњих сукоба. Непознато нам је такође јесу ли они били крштени и верујући.

Црква са страхопоштовањем чува успомену на нове хришћанске мученике и исповеднике - убијене јеромонаха Василија, иноке Трофила и Терапонта, јеромонаха Григорија, протојереја Анатолија, јеромонаха Нестора, јереја Игорa, војника Евгенија Родионова, Људмиле

Крјукове и многих православних свештеника и мирјана, међу којима има и доста деце.

Ми не можемо поистовећивати хришћанску свест и благородни људски хероизам, смисао кога може бити знан једино Богу у сваком посебном случају. Но, савршено је очигледно да у данашњем рату ми треба да објединимо и једно и друго. У сваком случају, ако они ни су поштедели свој живот ради земаљске отаџбине, каквим ми онда треба да будемо ради Небеске Отаџбине!

У садашњем супротстављању „непријатељу рода људског“, Црква по свом призивању треба да буде духовно обједињујућим начелом.

Христос каже да су верујући у Њега - со земље. Ми знамо да без соли, као наизглед безначајног зачина (дodatка), све на свету губи укус. Бити со земље означава за нас два задатка: не губити своју једном дану Богом благодатну силу, и не држати је неупотребљену у нашем „слинику“. Ако се ми, надахњујући се љубављу према Христу и нашој земној отаџбини, угледамо на подвиг светих и хероја, то ће се сав наш народ „осолити“. Тако се можемо надати и на наше спасење и на спасење многих. Но, ако се ми не научимо пожртвованости од светих и хероја, со неће бити употребљива ни за шта, до да се избаци ван и помеша са прашином.

Када се поставља питање, ради чега долазимо на земљу, хришћани одговарају једноставно: „да би се научили да волимо“. Постојање читаве васељене у њеној неизмерној огромности нема другог смисла - изузев што у неком њеном делу има људи који располажу даром слободе.

Човек је крхко биће на маленој планети и може бити уништен васељеном. Но, он је већи од васељене, како каже Паскал, зато што он не само да зна да ће умрети, него и зна да може умрети волећи, дајући живот за друге.

Да би љубав била могућа треба бити слободно биће чији је вечни задатак: „Љуби Господа Бога својег свим срцем својим, свом мишљу својом и ближњег својег као

самог себе“. Без првога нема ни другога. Но, постоји божански инстинкт у човеку чак и оном који не зна Бога.

Човек стреми ономе што има апсолутно значење. Почетак и циљ битија је љубав, која се достиже високом ценом. Љубав је крв завета вечног, Новог Завета, заснованог на жртви. Да није било смрти Христове, ми не бисмо могли добити ни један од Његових благослова и свака би жртва била без смисла.

Одлучујући момент живота сваког човека је смрт. Све што може учинити хришћанин проистиче из ње. И код људи који не знају за Бога дејствује тајанствени закон.

Црква зна да што је ближа смрт, тиме нам је ближи Христос. Само они који су спремни да умру, спремни су за живот, а са друге стране, хоћу да знам како треба живети да бих се научио како треба умирати. Смрт Христова - наша смрт. Ову смрт Он је претрпео да би победио нашу и преобразио је, да би наша смрт постала јављањем живота и љубави. Нема другог добра до љубави. Једина стварна веза са животом је љубав. У овоме је тајна створеног и тајна Ваплоћења Божијег. И сваки човек, чак и не знајући за ову тајну, укључен је у њу. Овде је наша једина нада, на земном и вечном плану.

Уочи последње битке, редов Матрозов је предао куриру писмо адресовано Лиди Кургановој, девојци коју је упознао незадуго до одласка на фронт. Ево неколико редова из тог писма:

„Видео сам како умиру моји другови. Данас је командир батерије испричао како је погинуо један генерал окренут лицем ка западу.“

Ја волим живот и хоћу да живим, но фронт је такав комад где живиш - живиш и одједном метак или гелер стављају тачку на твој живот. Но, ако ми је суђено да погинем, хтео бих да умрем као овај наш генерал: у боју и лицем окренутим ка западу“.

*Протојереј Александар Шаргунов: „Руски дом“, бр. 2/2004. године
превео: Н. Ђосовић*

СВЕТИ НИКОЛАЈ СРПСКИ (III дио)

Док је Николај боравио у Енглеској, једном приликом, уз помоћ британске владе, Српски информациона биро организовао је добротворно вече у једној великој позоршној дворани. Послије неколико говорника на бину је изашао Николај.

- „Угасите светло!“ - узвикнуо је заповједнички.

Дворана је утонула у мрак. Мртва тишина трајала је неколико секунди а онда поче жагор, који се, како су минути одмицали, почео претварати у протесте и незадовољство. Он је стајао на бини непомичан као стијена.

Након неколико минута двораном се проломио његов продорни глас:

- „Упалите сијалице!“

Кад се упалило свијетло и смирила публика он је наставио:

- „Европо! Не можеш у мраку да издржиш пет минута а мој народ живи у мраку ропства и турског зулума пет векова! Дошло је време да робље раскида окове. Дошло је време да Европа врати део дуга Србији“

И овог пута прикупљено је доста помоћи нашој војсци на фронту и народу у Србији.

За Енглезе он је био моћ пред чијом су се величином клањали. Био је оваплоћење једне титанске снаге и силе за коју су они вјеровали да се налази у православној цркви. Њихова англиканска црква имала је мало „животног сока“. Изнутра раздјељена на многобројне секте и јереси, споља без ослонаца на неку јачу цркву осјећала је живу потребу да се уједини, нарочито са правосавном црквом. И у то доба јавио се Николај. Енглези су били хипнотисани њиме.

Из Енглеске Николај се вратио у Србију. Стигао је у Београд почетком марта 1919. г. Још од повратка са студија прижељковало се да буде изабран за владикау. Била је то једно-

душна жеља вјерујућег народа у Србији, нарочито Београђана који су памтили његове златоусте бесједе. 25. марта 1919. г. Архијерејски сабор га је изабрао за владикау. 18. маја свечано је хиротонисан у београдској Саборној цркви. Када је из руку митрополита Димитрија примио жезал изашао је на амвон у новим златотканим одежама и изговорио своју проповјед, силну као и увијек. На крају је рекао:

- „Браћо и сестре! Неки ће вас учити да је човек постао од мамуна. Ја ћу вас учити да су и мајмун и црв и човек постали од Бога. И при свему томе, како често бива да човек гази дубље по греху него мајмун и црв, њему је додељено особито достојанство и могућност да се дигне у висине небеске. Кадар је да достигне савршенство и да се угледа на анђеле, на своју старију и савршенију браћу. Али, ако моје речи не буду кадре у срцима људи запалити огањ вере и унети топлине у њихове душе, зашта је онда ово архијерејско одело на мени. Неће ли прапорци на мојим одежама

само празно звекетати и одавати бесциљан и туп звук.“

Мјесец дана послје, 25. јуна 1919. г. свечано је устоличен у трон епископа жичких. Од тада, нижу се бесједнички бисери у Жичкој епархији. Устајали и учмали црквени живот постаје жив и динамичан. Владика је кренуо да посјећује села и градове, служи и проповједа подчавајући народ вјери. Свуда је дочекиван са одушевљењем и поштовањем.

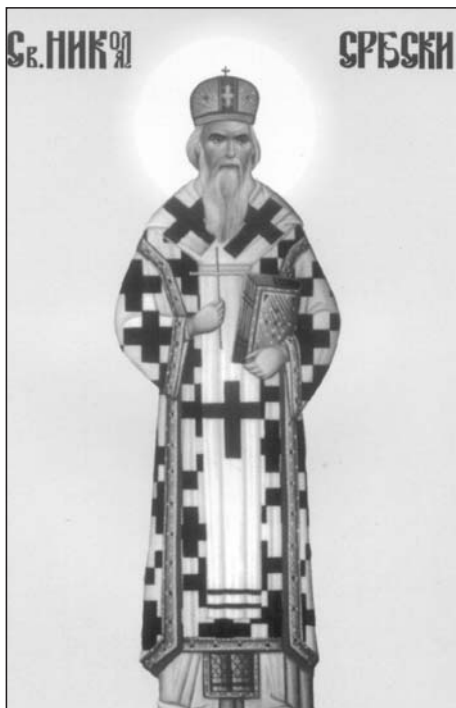
Крајем децембра 1920. г. Свети архијерејски сабор премјестио је владикау Николаја из Жичке епархије у Охрид. Већину свог слободног времена користио је за рад. Писао би сатима, искључиво руком и никада није употребљавао писаћу машину, „машина нема душу“, говорио би. Када је написао „Охридски пролог“ који је садржао више од хиљаду страница рукописа и предао га штапарима они су се тешко сналазили са слагањем текста који је био састављен из неколико дијелова и поглавља и распоређен телешком логиком. Када су му јавили да слагање текста иде јако тешко, отишао је у штампарију, узео рукопис и поново све руком преписао. Текстове за мјесец јануар писао је на папиру плаве боје, фебруар жуте, март зелене, и тако редом за цијелу годину.

На обалама охридског језера родила су се највећа дјела српске и хришћанске духовности, „Молитве на језеру“, „Нове беседе над Гором“, „Мисли о добру и злу“, „Омилије“, „Симболи и сигнали“ и многа друга.

Једног љета, усред врелог и спарног дана, владика узјаше неко старо магаре и крене кроз центар Охрида. Обучен у неку стару и искрпљену мантију, бос и гологлав, разбарушене косе и браде, климао је тако градским тргом и важнијим улицама. Запрепаштени народ Охрида шапатом

је говорио: „Полудео Николај. Мислио, читао, писао и полудео!“ Сутрадан, препуна црква Св. Наума. Народ стиже у колонама. Он служи службу као и обично. По завршетку службе стао је пред народ и рекао:

- „Јесте ли дошли да видите “лудог Николаја” и лудост његову? У давна времена говорио је апостол Павле својим савременицима: „Свима сам био све, само да бих кога задобио за Христа!“ Оно сам ја браћо и сестре учинио из жалости и туге због вас. Почели сте све ређе долазити у цркву а све чешће говорити о моди, луксузу, проводу и неморалу. То су све тренутне и лажне сенке овог пролазног света, држите се своје цркве и чувајте чистоту своје душе, као највеће благо и највећу светињу!”

Охриђани су вољели Николаја. Звали су га охридски мудрац. Народ му је прилазио с великим повјерењем и није се устручавао да се пожали на своје кметове, жандарме, начелнике, шумаре. Николај је све примао к знању и срцу, провјеравао и интервенисао штитећи сиротињу.

Невољници су долазили код њега у свако доба. Један савременик је рекао: „Код њега није било најављивања, улазило се као у воденицу“.

Као некада Свети Сава, владика Николај трудио се да у Охриду учи и просвећује народ, не само у погледу вјере и морала већ на свим пољима културе, писмености и умјетничких заната. Путујући по епархији владика се сатима задржавао у разговору са простим народом. Половином 1934. г. поново је постављен на упражњено мјесто епископа Жичке епархије. Свијет се спремао за нове ратне

сукобе. Облаци олова и дима поново су се надносили над Европом. Предосјећајући бурне догађаје владика Николај је неуморно радио на духовној и моралној обнови народа говорећи: „Само духовно јаки и снажни народи преживеће и одолеће искушењима којима идемо у сусрет!“ Видјевши опасност пред којом се нашао наш народ, владика Николај се потпуно окреће народу настојећи да задовољи његове духовне потребе.

*Одабрала
Нађаши Глођовац*

Господе, премила тајно душе моје, како је лак овај свет, кад га мерим на кантару с тобом!

На једној страни кантара језеро растопљеног злата а на другој облак дима.

Све бриге моје, са телом мојим и његовим лудим грчевима од сласти и горчине, што су него дим, испод кога душа моја плива по златном језеру?

Како да исповедим људима тајну коју гледам кроз кругове архангела Твојих? Како деловима да говорим о целини? Како ће нокти на прстима разумети крвоток тела? Заиста онемелом од чуда мучно је говорити оглувелим од ларме.

Прво је било рађање па онда стварање. Као што се чудесна мисао у чо-веку нечујно и тајанствено рађа, па рођена мисао потом ствара, тако се нечујно и таанствено у теби родио Свечовек, Јединородни који је лотом створио све што Бог може створити.

У том неузмиренем девичанству, дејством Духа Свесветог, родио се Син. То је рађање Бога одозго. Како горе, тако доле - говорише стари.

Оно што се десило на небу, десило се и на земљи. Оно што се десило у вечности, десило се и у времену.

Мио си ми, љубави моја, зато што си ми тајна. И свака љубав гори и не сагорева док тајна траје. Откривена тајна сагорена љубав.

Кунем Ти се вечном љубављу као што се Ти мени кунеш вечном тајном.

Обукао си се у седмора небеса; скрио си се предубоко од свих очију. Да се сва сунца слију у једно око не би прегорели све завесе твоје. Ниси се скрио намерно Велики Господе, но несавршенством нашим. Разложено и иситњено створење не види Те. Само за онога ниси скривен, ко је постао једно с Тобом.

За онога ниси скривен, за кога је порушен зид између Ја и Ти.

Господе, премила тајно душе моје, како је лак овај свет, кад га мерим на кантару с Тобом.

На једној страни кантара језеро растопљеног злата а на другој облак дима.

(Одломак из књиџе „Молићве на језеру“)

Прикази књига

ПРЕДРАГ ПУЗОВИЋ

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА
ЕПАРХИЈА ДАБРО-БОСАНСКА

ШЕМАТИЗАМ

ПРЕДГОВОР

Овај Шематизам Епархије Дабро-Босанске, у поређењу са ранијима, далеко је опширнији и потпунији. Он се појављује у 785. години од утемељења ове епархије Светим Савом. Архијереји и остали свештенослужитељи, монаси и монахиње српске, следили су његове жеље и делатност, поучавајући благочестиви народ српски како да верују, моле се, школују децу, једни другима помажу појединачно и мобама, да им је кућа црква у маломе.

Народ је осећао да је срце њихових митрополита, свештеника и других ревнитеља за дјела Јеванђеља велико. Куцање тога срца давало је нову снагу и нову радост свима. Она је струјала кроз срца свеколиког народа који је, и поред многих искушења, остао веран својој Цркви, тој школи побожности. Он је опстајавао и није био збуњен, разумевајући и Све-

тог Саву и све његове следбенике до данас.

Српски народ је научио да управља свој брод према вољи Божјој, да као слуге Божје и привремени странци на земљи, иду Духом Божјим, да и у туђем свету шире православље. Тежили су да српско име, народ и Црква, буду познати свим народима света. Ово је био план Провиђења, који је деловао кроз целу Српску Цркву, усмеравајући се непрестано Богочовеку Христу.

Прилике у овој Епархији биле су варљиве и са много искушења. И народ и свештенство небројено пута су страдали. Показало се много пута да су Црква и народ једно: како је народу српском, тако је и његовој Цркви; и како је Цркви, тако је и народу. У тим варљивим временима, као што су и ова данашња, свештенство и народ су подизали своје руке према небу и молили се молитвом Светог Саве: „О, Ти Човекољупче, не презри дело руку Твојих. Ми смо дело Твоје, смиљуј се на нас! Не дај, Господе, да се ради мојих греха потопе и ови са мном. Не дозволи да дубина геха буде наша заједничка гробница. Као што си своје апостоле спасао буре, спаси и нас, јер си Ти исти јуче, данас и увек.“ Тако су се молили они по заговорима, логорима, на мучилиштима, у страдањима и усмрћењима. Ова књига обилује таквим примерима, али се и у овој Епархији показало „крв мученика је семе за нове хришћане“; одстрађавањем Јеванђеља мученици су стремили Царству Божјем и заједничарству царског и таинственог свештенства.

Српски народ је хранио своје душе сећањем и на оне „земне анђеле и небеске људе“. У њиховим упола или у потпуности разрушеним пребивалиштима, он је у свом народу налазио нове страдалнике, са којима дуго и срдечно разговара молитвом или лично. Били су то људи достојни хвале који су се истицали на разним пољима подвига. Узајамним познанством, животом по Јеванђељу, поштењу и љубави, обнављане су везе у Цркви Српској, Цркви Божјој. Тако, током времена, многи су посећивали српске светиње, клањали се светињама давно подигнутим и ново украшеним.

То је све у овом Шематизму довољно наглашено и од пажљивих читалаца биће срцем примљено.

Епархија Дабро-Босанска била је и остала велико духовно поље, са старим светињама од којих су многе уништене. Али, понешто је и остало, као потпуно уништени манастир у Ратајама код Миљевице у 17. веку, где се и данас види испосница у стени са гробом подвижника окренут истоку, иза њега часна трпеза уклесана полукружно у стени, те делови манастирске оgrade, где су једно време боравиле и биле скривене Светим Василијем Острошким мошти Светог Арсенија Сремца, наследника Светог Саве. Очуване су испоснице у кањону реке Дрине и на другим местима, те манастир Добрун, најстарији немањички манастир у Босни, чудотворна икона Пресвете Богородице Чајничке и друге светиње.

*Из Предговора
Митрополита
Николаја*

СЈЕЋАЊЕ

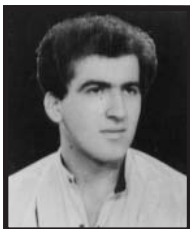
† Мирјана Ђајић
1972- 2001 - 2004.

*Тужни су нам дани,
Суморни и уйлакани.
Док сјећање душу блажи,
Боџ нас њијеш, Боџ нас снажи.*

СЈЕЋАЊЕ

† Раденко

† Славиша

† Соња

*Суџруџа и мајка
Добрила Бјелаковић*

СЈЕЋАЊЕ

† Александра Петровић

*Молим Ти се Боже
за рајско насеље
нашој драгој Александри*

26. новембра 2004. године навршиће се двије дуге и тешке године без вољене нам Александре.

Александра моја, наша дивна девојчице, тешко је без тебе живети, зато нећу да верујем да ниси са нама. Сваког трена ти си ту, и кад се смејемо, и кад причамо, и кад плачемо. Ми се тобом поносимо. Ти си наш понос, лепота, љубав, милост, радост. Мили загрљаји слике твоје с нама причају, кућу нам улепшавају.

Александра, хвала ти што си нам живот улепшала, да се не стидимо ни кад о теби причамо, ни кад плачемо. Знамо да нико није могао да убије твоју душу. Жива, жива си ти нама. У Бога се уздамо да је наша вољена у Рају. Хвала Богу што тако мислимо. Бога молимо да те чува и воли више од нас.

*Твоји најдражи
Волимо те Александра*

Погинули борци 4-Б Љесковица-Бистрица у Отаџбинском рату 1992 - 1995.

Жепачка парохија

1. Др Ђорђе (Михаила) Злајићковић 1959-1992;
2. Срејша (Јове) Парићковић 1963-1992;
3. Љубо (Душана) Николић 1965-1992;
4. Перо (Душана) Николић 1946-1992;
5. Милушин (Својана) Ристић 1949-1992;
6. Винко (Тодора) Божичковић 1959-1992;
7. Душко (Луке) Кришевић 1966-1992;
8. Симо (Бождана) Тодоровић 1961-1992;
9. Мирко (Нике) Мишић 1961-1992;
10. Мирко (Боџољуба) Лукић 1956-1992;
11. Перо (Бошка) Бошић 1947-1993;
12. Милош (Блаџоја) Лулић 1959-1993;
13. Зоран (Павла) Лулић 1963-1993;
14. Саиша (Рајица) Мијић 1968-1993;
15. Мирослав (Ђорђа) Лулић 1970-1993;
16. Злајић (Ранка) Мишић 1968-1994;
17. Јанко (Гавре) Тривић 1951-1995;
18. Горан (Гојка) Тривић 1974-1995;
19. Предраг (Ђоке) Мијић 1974-1995;
20. Недељко (Блаџоја) Мишановић 1974-1995;
21. Ненад (Јове) Пеширушић 1966-1993;
22. Драган (Павла) Божић 1972-1995;
23. Нико (Данило) Блаџојевић 1941-1995.

На насловној сџирани:

**Храм Св. Николе у Ријечи - Челебићи, у коме почивају
мошти Светог мученика Момчила Гргуревића**

ДАБРОВ

И Н Ф О Р М А Т О Р

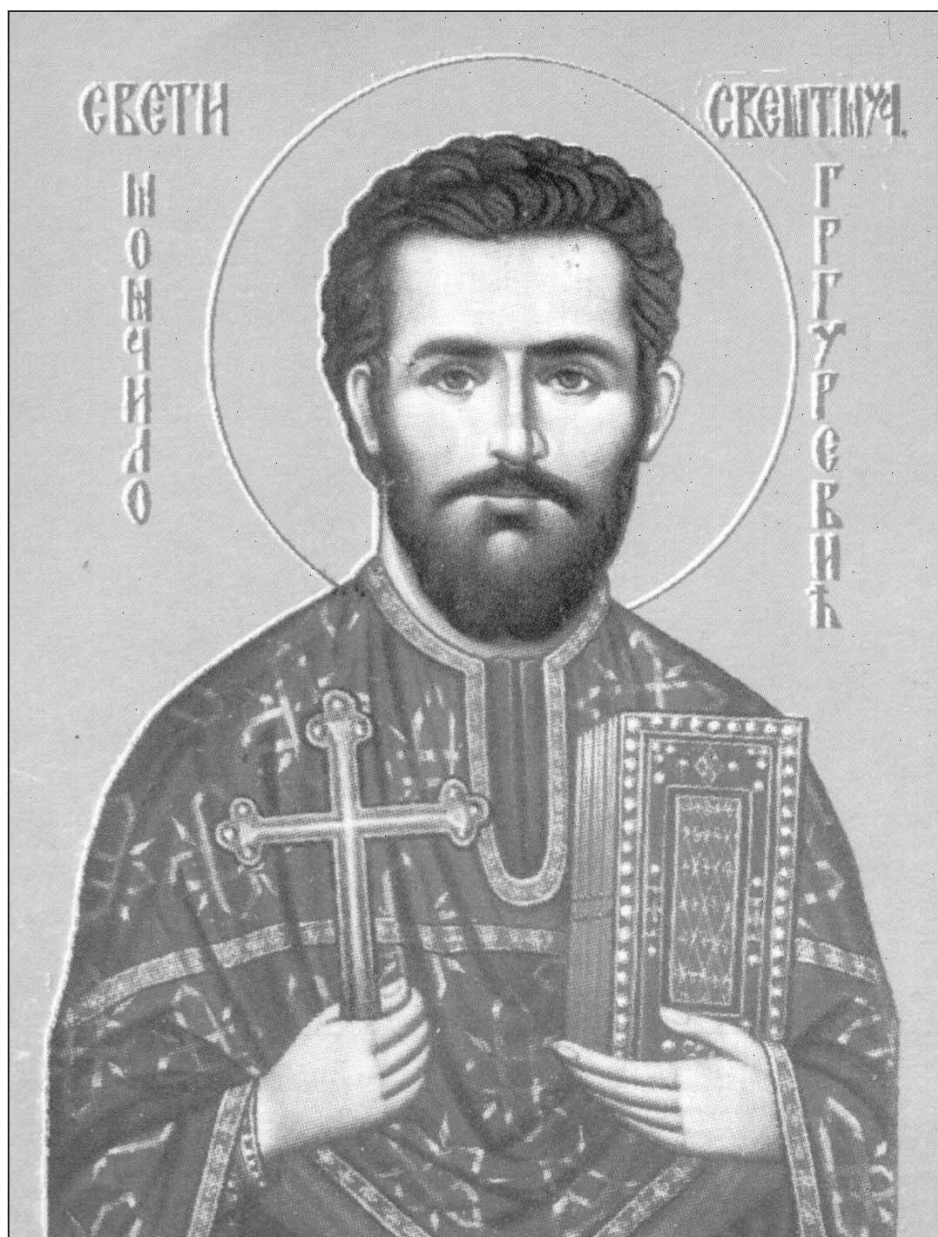
Број 29

*Пренос моштију свештеномученика
Момчила Гргуревића*

ДУГ ПУТ ДО ИСТИНЕ

На Петровдан ове године, мошти свештеника тетимског Момчила Гргуревића, који је прошле године у мају, одлуком САС-а СПЦ проглашен за свештеномученика, пренијете су од цркве Успења Пресвете Богородице на Челебићима, гдје су почивале од 1990. године, у цркву светог Николе у Ријеку челебићку.

Свечаности поводом преноса моштију свештеномученика Момчила почеле су у суботу, 10. јула вађењем моштију из гробнице. У недељу, 11. јула у цркви Успења Пресвете Богородице служена је света архијерејска Литургија и помен парастос, а на дан светих Апостола, у 8 часова кренула је свечана литија са моштима Свештеномученика према цркви у Ријеци. Тог дана Његово Високопреосвештенство Митрополит Дабробосански Г. Николај уз саслужење више свештеника и ђакона, у порти цркве светог Николе служио је свету Литургију којој је поред великог броја вјерника присуствовала и родбина свештеномученика Момчила: два

унука са породицама и братић протојереј-ставрофор др Недељко са породицом из САД.

Након свете Литургије и цјеливања Свештеномученика, кивот са моштима унесен је у цркву светог Николе која је за ту прилику генерално обновљена.

Мјештани овог краја имају посебну милост Божију да им овај Свештеномученик остаје и даље у њиховом крају и посебно, да ће његове свете мошти у малој црквици, старој 170 година, у којој је служио 10 година, и да то мјесто и црква светог Николе постаје ново српско светилиште - нови Острог. Вјерујем, многи ће долазити овдје да се поклоне, да се огреју његовом топлим духовношћу, његовом дубоком вјером, љубављу, јеванђелским примјером његовог рада и живота.

Обраћајући се вјерницима, митрополит дабробосанско Николај је у својој бесједи о свештеномученику Момчилу између осталог рекао:

„Био је молитвеник и трудбеник на своме свештеничком и народном послу. Он је био као стуб међу вама, запажен са свију страна. Он је био ваш учитељ и радост свима који су му долазили и тиме је заслужио Царство небеско.

Он није учио медицине, али је молитвом Богу лијечио свакога за кога се молио. Он је имао веома много духовне дјеце, а од данас имаће их још више.

Он није имао неку завидну имовину, а богатио је многе, и многе ће богатити својом светлошћу.

Он је био ауторитет међу својим парохијанима, а од данас ће бити још већи, јер је светитељ и углед свима нама.

Он је људе привлачио себи љубављу, а од сада ће их приви-

вати да се угледају на Христа, „који је пут, истина и живот“.

Он је себе наоружао моралом, па заиста вам кажем ако и ми себе не наоружамо моралом и самоодговорношћу, тим духовним оружјем у борби са овим светом, који се преставља са грубим физичким оружјем, атеизмом, безбоштвом и неморалом

ми нећемо као хришћани извојевати битку јеванђелског живота и бити победитељи попут свештеномученика Момчила. Хришћани, као деца светлости, треба да се увек руководе моралом и духовним идеалима науке свог Учитеља. Сви познати оснивачи религија у историји, тражили су од својих следбеника изврстан степен одушевљења и идеализма. Али, ни један од њих тако снажан и узвишен као Христос, није могао рећи својим следбеницима: „Будите савршени, као што је савршен Отац ваш небески“ (Мт. 5, 48 и 7, 13).

Али колико се разликује рај од пакла, толико се разликује живот хришћанина, од живота оних који Светоме претестерисаше врат. То је принудна смрт била, а у Хришћанству се ништа принудом не чини. Уверен сам да је Свети говорио, први непријатељ нас хришћана је наша неодлучност и равнодушност. Други је, наш лажни патриотизам којим се пориче Бог као и код неверника. Трећи наш непријатељ су наше размирице, поделе и препирке, а то су видни знаци слабости нашег морала.

Момчило Челебићки, поставши свештеник, био је омиљен од својих парохијана у обема парохијама где је служио. Код њега се нарочито истицала вера, служење и руковођење својом духовном децом. Духовни и етички талас код њега прекрио је све материјалне интересе и негативне жеље“.

Свештеномученик Момчило Гргуревић рођен је у Фочи 30/17. марта 1906. године у занатлијској породици од оца Луке и мајке Ане. Завршио је нижу гимназију и Богословију у Сарајеву школске 1926/27. године. Оженио се Босиљком Радовић из Чајнича. Рукоположен је за ђакон и свештеника 24. и 31. марта 1929. године од епископа захумско-херцеговачког Јована (Илића). Постављен је за пароха у Киџином Селу код Невесиња. Ту је упознао духовни живот српског села и сељака. Имао је три сина: Бранислава, који је умро у шестом мјесецу живота, Војислава и Василија. Године 1935. прелази у дабробосанску епархију по молби, гдје је опслуживао тетемску парохију (Челебићи) и на њој остао до своје мученичке смрти. Око Госпојине 1937. године умире му супруга, а бригу о дјеци уз

оца преузимају брат Бошко и снаха Јованка. У прољеће 1941. са братом, снахом и дјецом пјешке иду преко Чајнич, Заборка и Рудог у Прибој и ту остају пола године. У прољеће 1942. иде у Пљевља па у Београд, а у децембру се враћа у Фочу.

Иако под тешким условима, он свакодневно путује по парохији, поучава народ и проповиједа. У тим тешким данима својим парохијанима савјетовао је увијек молитву, али је исто тако и цео његов живот био непрекидна молитва Богу. Савјетовао је љубав, слогу, трпљење, покајање, праштање, пост, богоуздање и многе друге хришћанске врлине, али у томе је сам предњачио и увијек први пртио кроз тешке смјетове подвига, уздржања и одрицања.

Био је ненадмашне величине животом својим, својом свакидашњицом, сваким својим унутрашњим и спољашњим покретом и поступком, цјелином свога бића и постојања. Био је народни човјек у најплеменитијем значењу ријечи. За савјестан свештенички рад одликован је 1939. године правом ношења црквеног појаса од митрополита дабробосанског Петра Зимоњића.

Почетком Другог свјетског рата комунисти су имали план да га убију, али им то није пошло за руком, иако се он борио за све невинне људе без обзира на вјерску и националну припадност. И после рата овај слуга Божији био је на мети комуниста. Власт безбо-

жничког и богоборачког комунистичког режима прогласила га је издајником и непријатељем свога народа. Доста пута је био оклеветан, и доста пута суђен. Убили су га новембра 1945. године. Извршиоци злочина били су два муслимана и један Србин. По једној верзији парохијана, пошто је рањен кроз ногу, тестером за дрва одсјекли су му главу, а по другој, главу му је ножем одсјекао муслиман уз позив србину: „Хајде Србине, да кољемо српског попа“. Главу су му злочинци однијели и бацили у ходник општине у Челебићима. Извршиоци злодјела су се такмичили ко ће више попљувати и понизити овог мученика. Надали су се да ће се људи иживљавати на мртвој глави. Међутим, једна храбра парохијанка затражила је да јој дају главу њеног свештеника. У међувремену, група парохијана, ризикујући своје животе, донијела је из села Јечмишта, у Челебиће

обезглављено тијело оца Момчила и по дозволи комуниста сахранили су га али не у гробље него ван гробља. Глава је након три дана, и послије каменовања на једној ледини, сахрањена у гроб. Гроб је био у непосредној близини седамнаесторице срба које су комунисти стријељали након позива на предају и да им гарантују безбједност. Свештеник Момчило је сахрањен без свештеника јер опијело није било дозвољено.

Истина о свештенику Момчилу је зауздавана, и оног часа када је одсјечена његова глава, питање је, да ли се смјело огласити иједно црквено звоно. Али, ако се и огласило, сигурно се огласило потајно, пригушено и јецаво.

Много година су безбожници скрнављивали његов гроб. Само до прије петнаестак година име овог Свештеномученика изговарали су само они најхрабрији, најсвјеснији, који су говорили истину без обзира на цијену тога говорења. Први свештеник који се усудио да опоје његов гроб је Боровоје Косорић, парох гораждански, сада у Тивту. У међувремену углед овог страдалника све је више растао. Многи су говорили да су видјели свјетлост на његовом гробу. После 45 година његов син Василије са тадашњим тетимским свештеником Милорадом Дајевићем, сада у Кумбору, пренео је земне остатке оца Момчила и сахранио поред цркве у Челебићима.

Дочекали смо да после 59 година неправде и нечовјечних поступака према свештеномученику Момчиловој личности, можемо данас да одахнемо и да захвалимо Богу за милост коју смо данас дочекали.

*Пројојереј
Ранко М. Билинац*

ХИРОТОНИСАН ЗА ЕПИСКОПА ХУМСКОГ МАКСИМ (ВАСИЉЕВИЋ)

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве, на редовном заседању, од 10. до 19. маја 2004. године, изабрао је јеромонаха др Максима (Васиљевића) за Епископа хумског, викара Митрополита дабробосанског. У суботу, 17. јула 2004. године, у 17 часова, служен је чин наречења изабраног Епископа и свечано бденије, а затим, у недељу, 18. јула 2004. године, у 9 часова Света Архијерејска Литургија и чин хиротоније.

Његова Светост Патријарх српски Г. Павле, уз саслужење више архијереја, свештеника и ђакона наше свете Цркве, у Саборној цркви Рођења Пресвете Богородице, у недељу 18. јула 2004. године, у Сарајеву, рукоположио је за Епископа хумског архимандрита Максима (Васиљевића). Уз Патријарха српског саслуживали су

Њихова Високопреосвештенства Митрополити: дабробосански Г. Николај и велески и повардарски Г. Јован, патријаршки егзарх аутономне Охридске Архиепископије; и епископи: бачки Г. Иринеј, западноевропски Г. Лука, врањски Г. Пахомије, милешевски Г. Филарет, далматински Г. Фотије, захумско-херцеговачки Г. Григорије, будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, јегарски Г. Порфирије, липљански Г. Теодосије, диоклијски Г. Јован и умировљени захумско-херцеговачки Г. Атанасије.

Хиротонији су присуствовали Њено Краљевско Височанство Књегиња Линда Карађорђевић, председник Републике Српске Драган Чавић, премијер Драган Микеревић, члан Председништва Бопсне и Херцеговине Борислав Правац, министар иностраних послова Босне и Херцеговине Младен Иванић, амбасадор Србије и Црне Горе у Босни и

Херцеговини Станимир Вукићевић, г. Душан Антељ, Секретар за вјере РС, Проф. др Бориша Старовић, Ректор Универзитета у Српском Сарајеву; као и представници других цркава и верских заједница: проф. др Мато Зовкић, Генерални викар Врхбосанске надбискупије (изасланик Надбискупа врхбосанског Винка кардинала Пуљића) и рабин јеврејске заједнице у Републици Српској Јозеф Атијас. Прочитана је и честитка Његове Свесветости Патријарха цариградског Г. Вартоломеја.

БЕСЕДА ЕПИСКОПА МАКСИМА ХУМСКОГ

Стојећи са дивљењем, страхопоштовањем и славословљењем пред Господом, после благодатног и трепетног чина епископског рукоположења мене недораслог и недостојног, а под утиском страшних обећања да-

ЧЕСТИТКА ЊЕГОВЕ СВЕСВЕТОСТИ АРХИЕПИСКОПА ЦАРИГРАДСКОГ И ПАТРИЈАРХА ВАСЕЉЕНСКОГ Г. ВАРТОЛОМЕЈА

Богољубезњејши и најдражи нам брате, свети владико Максиме,

Честитамо Вам из све душе за Ваше достојно уздицање у Епископа сестринске Српске Цркве, коју ћете, у то смо уверени, прославити својим духовним етосом и својим образовањем.

Бићемо заједно са свима вама у молитви у време Ваше хи-

ротоније, да би Вас Бог оспособио за Вашу свету службу и чекаћемо Вас да нас походите у дому Мајке Цркве у Константинопољу, која је Ваш други дом.

Кличемо тим поводом са великом радошћу: АКСИОС - ДОСТОЈАН!, и целивамо Вас братски у Господу.

Константинопољски
ВАРТОЛОМЕЈ

тих пред Њим у препуној Цркви Његовој данас, усуђујем се да изустим реч, људску реч благодарности, посвећености и послушности. Благодарности, јер се данас, Свјатјејши Владико, нада мношћу у овој Светињи над светињама сврши чудесна тајна Педесетнице, у присуству сународника ових крајева, али и многих других присутних народа. Посвећености, пак, јер од данас треба да не живим више себи него Господу и Цркви Његовој у служби Крста и Јеванђеља. А послушности зато што је моје срце, после почетног оклевања, напослетку постало спремно да твори вољу Божију и служи Мајци Цркви, свесно да се само благодарити љубави Божијој у Цркви држи над амбисом неба.

Захвалан сам Тројичном Богу за све дарове Његове: од рођења до данас, за родитеље, браћу и сестре по телу и духу, за учитеље и за све пријатеље - од Босне поносне преко Херцеговине, Србије, распетог Косова и Метохије, Велике Цркве Константинопољске и еклисиолишког јединства Православља које изражава, древне Јеладе, брдовитог и немирног Балкана, Европе која се поново рађа, светло-мудрог Истока и захуктало-моћног Запада; благодарим Творцу за сва бића, живуљке и биљке ове планете Земље, за Небо, за Сунце, Месец и Звезде ове наше и свих других галаксија Божијег Универзума који дише у ритму космичке Литургије очекујући Дан свога спасења и обновљења - у Ономе Који Беше, Који Јесте и Који Долази - Христу Богочовеку.

Благодарим свима присутнима овде и одсутнима одавде, и преминулима у нади на васкрсење. Све нас заједно повезује

једна и једина ствар: учешће у Заједници Евхаристије. А опет, том искуству да припадамо једни другима води нас нико други до Свети Дух у Евхаристији. То отварање индивидуе према заједници, отварање историје према будућности, земље према Небу - јесте и биће моја проповед и моја вера.

Ту и такву веру „једном за свагда предату светима“ обавеза се данас не да чувам убудуће као некакву археолошку вредност, него да је сведочим као живу стварност, доживљавану и тумачену у духу теологије Васељенских Сабора, древних и новијих Отаца и Учитеља Цркве и искуства Светих. Но све то у контексту потреба савременог човека, нашег ближњег који је жестоко кушан и опхрван стрепњом пред неизвесном будућношћу. Реч епископска треба да

**Биографија избраног
Епископа хумског
јеромонаха-архимандрита
проф. др Максима (Васиљевића)**

Јеромонах-архимандрит проф. др МАКСИМ (Милан) ВАСИЉЕВИЋ, доцент на катедри за агиологију на Богословском факултету СПЦркве у Београду и за хришћанску антропологију и социологију на Духовној академији у Србињу, рођен је 27. јуна 1968. године у Фочи. Син је Лазара (свештеника) и Радмиле. Основну школу завршио је у Сарајеву, 1983. године. Одслужио је војску 1988/89. године.

Као клирик Митрополије Дабробосанске, замонашен је 18. августа и у чин ђакон рукоположен 19. августа 1996. године, у манастиру Тврдошу од Епископа Захумско-херцеговачког АТАНАСИЈА (Јевтића). Био је привремени клирик Јеладске Цркве (Атинска Архиепископија), и ђакон у храму Свете Ирине у Атини од 1997. до 1999. године. У чин јеромонаха рукоположен је 19. августа 2001. године у Требињу. На овогодишњем редовном засиједању Светог Архијерејског Сабора СПЦркве у Београду, изабран је за Епископа Хумског, викара Митрополита Дабробосанског.

Основно образовање стиче у Фочи и Сарајеву, а потом је учио Богословију Светог Саве у Београду од 1983. до 1988. године. На Богословском факултету СПЦ дипломирао је 1993. године. Као стипендиста државе Грчке 1995-1997. г. и фондације Александар Оназис 1998. г. стекао је степен магистра теологије на Универзитету у Атини 1996., а три године касније (1999.) на истом Универзитету одбранио докторски рад из догматике и патрологије. Једногодишње постдокторске студије радио је у Паризу на Сорбони 2003/04. године, из византијске историје и теологије. Истовремено, на француској Академији лијепих умјетности (Beaux-arts) у Паризу, као професор на стажу, бавио се теоријом и праксом сликарства, под руководством А. Пинкаса. Говори грчки, руски, енглески и француски језик.

Објавио је више студија, чланака и превода.

буде реч љубави, крсног самои-спражњења, разумевања. То је порука која треба да додирне егзистенцијалне „струне“ човека и за којом човек има толико потребе у својим трагичним безизлазима. Трајно загледи у Царство Бога и боголиких личности, дужни смо да преносимо поруку есхатолошке радости Светога Духа и наде за коначним избављењем и преображајем света, искупљењем од смрти и пропадљивости, коју наду Црква трајно оваплоћује.

Ова је вера натопљена етосом жртвовања за другога, чије је исходиште у светој Евхаристији и аскетском животу. То је Црква која прихвата сваког, а нарочито грешнике, од којих сам први ја, и која се угледа на Христа, „кротког и смиреног срца“, као доброг Самарјанина који „излива уље и вино“ на ране људске. Молимо се Човекољубивом Господу да исцели ране свих нас, а посебно најновијих живих мученика оца Јеремије и сина му Александра.

Позван сам данас такође да чувам и онај најдрагоценији и највиши дар, дар мира, јединства и саборности Цркве, који ђаво толико ненавиди а који људске слабости и греси нарушавају. На том путу стоје и друге тешкоће. Између осталог, у свету који долази, лицем у лице са етосом западног Хришћанства и културе, Православље неће моћи да пружи своје сведочење ако буде исцепкано, него само „једним устима и једним срцем“. Цркве су позване да превазиђу заточење у својим националним границама, и да се испољавају и делују као једна Црква.

Стојећи са поштовањем и дивљењем пред страдалним народима и невиним жртвама ове несрећне али поносне земље, нека

ми, Свесвјатјејши, буде дозвољено да и њима усмерим поруку наде: Непознати су и недокучиви путеви Господњи! Из метежа историје човечанства пројављује се нова стварност коју Бог употребљава као оруђе благослова Своме свету. Ми који нејаки и прокажени пред светом „ходимо вером, а не знањем“ (2 Кор. 5,7) - гледамо са надом у једну будућност јединства свехришћанског и свељудског на славу Божију и на спасење човека. Не јединства мондијалистичког и глобалистичког него онога јединства у коме се поштује слобода, достојанство и неповљивост сваке људске личности без изузетка, као и специфичности и одлике сваког народа без изузетка.

Велики циљеви Божији поклапају се са мојим скромним жељама на добробит Цркве и Православља, са мојом вером и надом.

Знајући да је све ово, Свјатјејши Владико и часни зборе Јера-раха, драга браћо и сестре, немогуће постићи властитим силама молим се свима Вама, да се молитве Господу да ме Он укрепљује, просветљује и управља кораке моје. Нека ме „милост Господња прати у све дане живота мога“, еда би се савршенством Духа испунили недостаци мене свегрешног.

Благословите, Свесвјатјејши, ову нашу веру и наду, да и кроз нас данашње Његове служитеље, као што се десило у Јерусалиму пре две хиљаде година са Светим Апостолима, буде принета служба вољи Његовој и прослави се Свесвето Име Његово, Оца и Сина и Светога Духа. Амин.

БЕСЈЕДА ЊЕГОВЕ СВЕТОСТИ ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ Г. ПАВЛА

Брате у Христу, Епископе Максиме,

Данас почиње Ваша служба као Епископа у Цркви Христовој васељенској. Нека Господ, Његови свети Апостоли и свети Епископи до дана данашњега и у нашем народу, помогну и Вама да у свему заиста будете за поуку народа Божијега, свакако, речима, и усмено и писмено, али и животом по тој науци, владањем. Да и на тај начин по речи светог Игњатија Богоносца, који каже за једног младог Епископа да проповеда Христа и кад ћути, својим животом и делима - то је оно што чини веру православну, и знање еванђелске науке и говорење, али и владање по тој науци. То важи за све нас, свакако важи и за Вас новог Епископа, за све свештенике, за све верне јер су и они царско свештенство, народ свет.

Господе, помози и овом нашем брату, да идући путем уским и тесним стигне у Царство небеско, у блаженство тога Царства, које си обећао свима онима који знају науку Твоју и који њоме живе и поступају.

Нека Вам овај архијерејски жезал буде увек опомена и поука да сте Ви пастир стада словеснога разумнога.

Примите, дакле, овај жезал да напасате поверено стадо Христово. Послушнима нека буде за ослонац и укрепљење, а непослушне и непокорне упућујте и карајте кротким васпитањем у Христу Исусу Господу нашем. Амин.

ЕВРОПСКИ ЗНАЧАЈ СРПСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ

У Вишеграду је 25. и 26. јуна, под покровитељством предсједника РС Драгана Чавића, одржан научни скуп „Српска револуција 1804-1815 и БиХ“, који је у правом смислу био репрезентативни и први дио централне манифестације у

лаже за Балкан без међудржавних граница и за бољу међународну сарадњу.

Обраћајући се учесницима овог скупа, митрополит дабробосански Ниолај је нагласио да период од 1804. до 1813. године има европски значај, јер пред-

Госпојину крајем августа бити одржана у порти манастира у Добруну, бити најзначајније окупљање научника, културних радника и политичара у РС и шире.

Поздрављајући све учеснике и госте испред општине Вишеград Александар Савић је нагласио да велики јубилеји константно и по правилу припадају малим градовима, подсећајући да је Вишеград увијек био варошица разапета између истока и запада, између жеља и стварности.

Говорећи на овом научном скупу, Академик Неђо Шиповац је своје казивање посветио слијепом пјеснику и гуслару из босанског Подриња, Филипу Вишњићу, за кога је рекао да је завршио највећи факултет тога времена - Први српски устанак, о коме је у детаље знао све појединости, па чак и имена свих ага и бегова у Босни, као и устаничких војвода и вођа у Србији.

-Филип Вишњић је стално био на путу, али никада на беспутју, иако му је Бог одредио да буде слијеп, нагласио је Академик Шиповац и додао да је на тим путовањима сретао и опјевавао многе значајне личности тог дијела српске историје.

Шиповац је даље казивао да је Вишњић чуо и за Карађорђевија Црног, замишљајући га у својој слијепачкој визији, да би нешто касније, након битке код Лознице имао прилике да га сретне, када му је Вожд, као награду за епски напор, поклатио бијелог коња.

Најзапаженије мјесто на овом научном скупу имао је научни рад Академика Милорада Екмечића по коме револуционарна збивања и устанци у источној Херцеговини, Подрињу и Босанској Крајини између 1804. и 1809. године нису били одјек Првог српског устанка, већ једно самоникло испољавање револуционарних активности на цијелом етничком српском простору, у једном народу који је у то вријеме био подједнако распоређен са лијеве и десне стране ријеке Дрине.

Академик Милорад Екмечић је тражио да његова и остала научна казивања на овом научном скупу буду повод за додатно научно истраживање, а

Републици Српској, поводом великог јубилеја 200 година од Првог српског устанка, велике манифестације која је заказана уз Велику Госпојину, за 28. и 29. август ове године код манастира Добрун.

Рајко Кузмановић, потпредсједник Академије наука и умјетности РС, отварајући овај скуп у преуређеној и препуној сали вишеградске Градске галерије, нагласио је да Први српски устанак није био обична буна већ револуција ослободилачког карактера у којој је феудални мијењан буржоаско-демократским поретком.

-Вишеград није случајно изабран за мјесто одржавања јубилеја Првог српског устанка, јер се у њему и око манастира у Добруну увијек одржавала духовна веза српског народа на овим просторима, додао је академик Кузмановић.

Предсједник РС Драган Чавић је истакао да се српски народ у РС као и његови претходници, српски устаници, за-

ставља прекретницу у српком народу у борби за слободу, као и за уједињење и унапређење српске државе.

У свом кратком обраћању еминентним учесницима и гостима овог научног скупа, Драган Калинић је поручио да је Први српски устанак био аутентична револуција и од тада па до данас траје борба за српску државотворност.

На отварању овог научног скупа обратили су се и академици Десанка Ковачевић-Којић у име српске академије наука и умјетности и Миомир Дашић, предсједник црногорске академије наука и умјетности, који су истакли да ће овај научни скуп још више освијетлити славну српску историју.

Предсједник организационог одбора манифестације којом се у РС обиљежава 200. годишњица Првог српског устанка Мирко Шаровић је рекао да су само ријетке генерације доживјеле да обиљеже 100 година Првог српског устанка и да је овај симпозијум, као и централна прослава, која ће на Велику

не да се то као до сада узима некритички и здраво за готово.

Од бројних научних радова издвајамо реферат Академика Миомира Дашића „Карађорђева офанзива у правцу Црне Горе 1809. године и њен утицај на народна гигања у Херцеговини“, затим „Балкански оквири Првог српског устанка“, рад Академика Владимира Стојанчевића, те „Одјек Првог српског устанка у Андрићевим романима“ Академика Љубомира Зуковића.

На Вишеградском дводневном научном скупу „Српска револуција 1804.-1815. и БиХ“, који је организовала Академика наука и умјетности РС, а чији је домаћин била општина Вишеград, окупила су се 64 еминентна учесника, од којих 37 са научним радовима и 29 активних учесника који су представили своје научне радове.

Централни реферат поднио је Академик Милорад Екмечић, чији је истраживачки рад по оцјенама свих учесника овог научног скупа, представља снажну научну и теоријску основу за све остале реферате и излагања у оквиру задане теме.

У структури предочених реферата 22 су историјска и везана за Српску револуцију и њене одјеке на БиХ, девет реферата је са подручја књижевности и језика везаних за устанак, четири су обухватили црквено-вјерску и духовну повезаност цркве и народа у вијеме и након Првог српског устанка, док су се четири односила на одређена војна дејства у вријеме устанка према Црној Гори, Подрињу, Херцеговини, Босанској Крајини или уопште према БиХ.

Оцењујући рад, резултате и домете овог научног скупа подпредсједник Академије наука и умјетности РС, Академик Рајко Кузмановић је истакао да су на њему били интердисциплинарно обухваћени сви аспекти дјеловања Првог српског устанка, што је и био његов основни циљ.

-На овом дводневном научном скупу, овдје на Дрини у Вишеграду, научно и стручно су се збориле ријечи, одмјерено и полетно, са разумом и са срцем, али сатално са истином и снагом аргумената и чињеница сигурне провинијенције, рекао је Академик Кузмановић при томе нагласивши да су уважене колеге из Републике Српске, Србије и Црне Горе и Русије добро и јасно освјетлиле битне елементе, факторе, субјекте,

вријеме и ефекте неких важних збивања. Било у Србији или у овом дијелу БиХ, у вријеме и након Првог српског устанка.

Указано је, нагласио је Академик Кузмановић, на непобитне зачетке правне и суверене државе Србије, на шта су битну улогу имала три уставна пројекта.

-Први је условно назван Руски из 1807. године, затим Српско-Руски из 1808. и на крају трећи, Француско-Српски из 1811. године. То је било вријеме када су се појавили и важни закони, од којих су неки преузети од Француске, попут грађанског и кривичног закона, те властити закони, као што је онај Проте Матеје ненадовића „Карађорђев“ закон, рекао је Академик Кузмановић.

Вишеградски научни скуп „Српска револуција 1804.-1815. и БиХ“, по општој оцјени свих учесника, гостију, анализатора и бројних новинара штампаних и електронских медија из Републике Српске, дао је релевантне и компетентне научне одговоре на задату тему и хипотезу утицаја и рефлексација Првог српског устанка на тадашња револуционарна дешавања у БиХ. Академик Кузмановић је, стога, у својој завршној ријечи нагласио да било који скуп, о било којој теми, не може дати цјеловите и потпуне одговоре на сва питања, па наравно ни овај скуп.

-Али је евидентно да је основни минимум постигнут. За науку и нашу историју је значајно да се један по један детаљ и чињеница освјетљавају и слажу у научни мозаик Српске историје и постојаности. Сигурно је да смо на овом научном скупу уградиле своје плочице у мозаик Првог, па и Другог српског устанка, као и историје Србије. Права слика и величина нашег доприноса видјеће се у Зборнику свих радова са овог научног скупа, који мора и треба да изађе из штампе за нашу велику свечаност и велики празник, на Велику Госпојину, 28. августа ове године, на дан централне и велике свечаности у Републици Српској, када ће се у манастиру „Успенија Пресвете Богородице“ у Добруну код Вишеграда обиљежити 200 година од Првог српског устанка. На тој великој свечаности наш научни Зборник биће свечано промовисан, рекао је Академик Кузмановић закључујући рад дводневног научног скупа „Српска револуција 1804.-1815. и БиХ“ који је 25. и 26. јуна одржан у Вишеграду.

Славко Хелетић

Бесједа митрополића дабробосанског Николаја на научном скупу „Српска револуција 1804.-1815. и БиХ“ у Вишеграду

И БИ КАРАЂОРЂЕ

Своје обраћање учесницима научног скупа у Вишеграду митрополит дабробосански Николај је почео ријечима Јанка

Веселиновића: „Нека ми опрости историја, и сви славни Немањићи, али ово доба, доба од 1804. па до 1813. године ја зовем херојским... гледајући на њега, можемо с поносом свету у очи погледати“.

Подсјећајући на одјеке Француске револуције из 1789. године митрополит Николај је рекао да је она довела до радикалних промјена у Француској, Европи и свијету, јер је појам слободе, братства и једнакости, тада утемељене, много значила у разбијању окова феудалног и националног ропства на Балкану. Ти догађаји су, нагласио је митрополит Николај, имали свој утицај и на тадашњу Србију.

-Оно што се десило 1804. године па даље, то је Српска револуција о којој Владимир Стојанчевић пише: „Српска револуција имала је и политички и социјални садржај, какав је имала и Француска револуција, идеје националне и грађанске слободе и једнакости и укидање феудалних односа радикалним реше-

њем аграрних питања". О националном ослобођењу Срба црквени великодостојници митрополити Стеван Стратимировић и Петар I Петровић Његош, архимандрит манастира Пиве Арсеније Гаговић, затим Симеон Ивовић и други пишу руском Цару, а епископ Јован Јовановић шаље топове. Њима се придружују и српски интелектуалци и политичари Сава Текелија, Доситеј Обрадовић и Карађорђе Петровић, обраћајући се руском Цару, француском и аустријском императору, истакао је митрополит Николај.

Говорећи о времену устанка против Дахија „када црква и манастири дођоше под копита турских коња, а данак умножи и пропишта мајчино млеко од тешка зулума", митрополит Николај је подсетио на одушевљење поводом Карађорђевог јављања на почетку устанка: „Тако вам јављам како јесмо све касабе до Мораве узели...И све је устало једнодушно на нашега непријатеља... Не бојте се, они се бију за господство, а ми за слободу!"

-Тако Карађорђе говори свима који за њим пођоше ради слободе „Видите, ми имамо довољно мишица за одбрану Србије, али немамо довољно вештих људи за управљање. Да ми знамо државу водити онако како знамо војску водити, друкчије би данас стајали. Учите се ви, дакле, да наставите наше срећно започето дело. У вама, ученима, је сва надежда"! А онима који нису учитељи Карађорђе вели: „Слушајте ви ваше учитеље и поштујте их. Ја њих не разликујем од

мојих војвода. Учитељи и војводе предамном су равни", подсетио је митрополит Николај како је бесједио Карађорђе.

Говорећи о подвизима Првог српског устанка митрополит Николај је подсетио да је он био подстицај за припремање побуне у Црној Гори, Брдима, Боки, Херцеговини, Босни, Босанској Крајини, Славонији, Барањи, Срему и Банату.

-Из бунтовне Шумадије „пламен револуције" шири се на све стране. Прелази преко Дрине у

Семберију, Подриње, Романију, Босанску Крајину Јанчићевом буном, Брчко, Тузлу и Вареш. Дође и до побуне у Срему приликом Тацијанове буне, Банату Крушевачком буном, а у Славонији се буне Даљ, Борово, Вировитица, Дарувар и Звечево, нагласио је митрополит Николај.

На крају своје бесједе на вишеградском научном скупу митрополит Николај је говорио о вођи у „пламену револуције", о Карађорђу, при томе цитирајући ријечи Радована Самарџића: „Ненадмашан као војсковођа, mudar и неповодљив као дипломата, Карађорђе је досљедан потребама своје земље и народа као државотворац".

Митрополит Николај је овом приликом подсетио и на ријечи чувеног Наполеона посвећене војду Карађорђу: „Лако је мени бити велики с нашом искусном војском и огромним средствима. Али далеко на југу, на Балкану, постоји један војсковођа изниклао из простог сељачког народа, који је окупивши око себе своје чобане, успио без оружја и само трешњевим топовима да потресе темеље свемоћног Османлијског царства, и да тако ослободи свој поробљени народ туђег јарма. То је Црни Ђорђе - њему припада слава највећег војсковође".

Митрополит Николај је своју запажену бесједу на научном скупу, посвећеном јубилеју 200. годишњице Првог српског устанка, завршио још једним цитатом, овај пут Јована Стерије Поповића:

„Рече Бог да се Србија ослободи. И би Карађорђе!"

ЉУБАВ И МИР МЕЂУ СВЕШТЕНИЦИМА

Боравећи у друштву свештеника, како приватно тако и на братским састанцима, заинтригирале су ме теме о односима између свештеника, тј. како и на који начин оговарају једни друге, дошао сам на идеју да покушам да пишем о овој теми, па и да покушам дати можда и неки одговор на исту.

Када је Господ Исус Христос послије тајне вечере између осталог говори својим ученицима: „Заповјест нову дајем вам: да љубите једни друге, као што ја вас љубих, да и ви љубите једни друге. По томе ће сви познати да сте моји ученици ако будете имали љубав међу собом (Јн. 13, 34-35)“. Свети апостол Јован говори: „Ако ко рече: Љубим Бога, а мрзи брата свога, лажа је; јер ко не љуби брата свога кога види, како може љубити Бога кад га није видио? И ову заповјест имамо од њега: Који љуби Бога да љуби и брата свога (Јн. 4, 20-21)“.

Свети Тихон говори: „Истински хришћани којима управља њихова Глава - Христос син Божји, међу собом треба да држе љубав, мир, кротост, да један другом помажу и један другоме на сваки начин користе, то јест и духовно и тјелесно. Кад се један злопати, други треба да се стара да му помогне; кад се један пати, други треба с њим да пати и састрадава; кад се један колеба и злопати у вјери (то јест доживљава растројство у животу), други треба да га снажи; кад је један малодушан и малаксава, други треба да га тјеши и пружа му руку помоћи итд. Јер они су један другом удови који имају једну преблагословену Главу - Христа по ријечима апостола: „Тако смо многи једно тијело у Христу, а појединачно уди смо једни другима (Рим. 12, 5)“. Апостол Павле у

својим посланицама велику предност даје међусобној љубави међу вјернима, а поготово свештеницима. Он каже: „Из љубави служите једни другима. Јер се сав закон испуњава у једној ријечи, у овој: Љуби ближњег свога као себе самога (Гал. 5, 13-14)“. Свети Јован Златоусти каже: „Ако желиш да испуниш

његове ученике, ми данас морамо да се запитамо колико нас познају као Његове ученике. Свети Тихон каже да требамо да се држимо у љубави, миру и кротости, а често смо свјedoци да међу свештеницима имамо много нетрпељивости и неслоге. Многи кажу да је друга страна крива за њихове односе и

закон испуни га љубављу“. Дакле ми се морамо запитати сваки понаособ колико ми међусобно имамо љубави а и мира. Христос и апостоли нас упућују на љубав и љубављу нашем сви ће познати да смо Христови односно Божији јер Бог је Љубав. Сви знамо да Бог свијет створи из љубави. Христос је из превелике љубави према човијеку претрпио страдање на крсту и побједио смрт и ђавола својим ускрсењем ради нашег спасења. Господ Исус Христос нас упућује на узајамну љубав и да ће нас само тако познати као

можда су и у праву. Мислим да ипак требају да и себе преиспитају да ли можда и они сами нису допринјели таквом стању. Али опет требају да се запитају да ли имало доприносе да дође до мира. Јесу ли спремни да се запитају да ли имало доприносе да дође до мира. јесу ли спремни да и они понесу дио одговорности за немир, или можда што је највјероватније очекују да друга страна мора да им се извини за своје поступке који су довели до несугласица. Слиједећим примјером нека и они виде да ли су у праву. При-

сјетимо се кротости, смирења и незлобивости светитеља Јована милостивог, патријарха александријског. Два клирика су због неког преступа били на неко вријеме кажњени одлучењем од служења. Један се смирио и покајао, а други се још више покварио и, гневан на патријарха, породило велику злобу. Патријарх је желио да га позове да би га укротио и поучио добрим ријечима и да неби остала злоба. Ипак, по Божијем устројству а ради јављања његовог смирења, он је заборавио да га позове. Када је, пак, у дан посебан приносио Бескрвну жртву, он се сјетио гневног клирика и ријечи Христових: Ако принесеш дар свој жртвенику, најприје се помири са братом својим. Одступивши мало од олтара, он је призвао тог клирика и пао нижице ка ногама његовим, молећи опроштај. Клирик се устрашио, видећи смирење свог патријарха. Павши му пред ноге са плачем и он је просио опроштај... Смиривши се, пак, свети Јован је смјело пружио Жртву, говорећи: Опрости нам дугове наше, као што и ми опраштамо дужницима својим (Мт. 6,12). На примјеру светог Јована милостивог можемо закључити да за успоставу љубави и међусобног мира можемо своју браћу привољети на разне начине. Овдје видимо да онај који није учинио преступ, а још је и славом и чашћу већи од преступника моли опроштај да би га својим гестом побудио на покајање. Сваки од нас у току дана бар по једанпут прочита молитву Господњу гдје се каже и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима нашим. Зар тако нешто слично и ми не можемо чинити. Зар често и сами кад нам вјерник дође на исповијест, и исповиједи да је с неким у свађи, прибјегавамо поучавању да је недостојан причешћа ако се не измири и посавјетујемо га да се прво измири са својим бли-

жњим па тек онда да приступи причешћу. Па откуда онда себи дајемо за право да ми приносимо Бескрвну жртву а нисмо са свима у миру и љубави.

Апостол Павле пише коринћанима: „И ако имам дар пророчтва и знам све тајне и све знање, и ако имам и сву вјеру да и горе премјештам, а љубави немам ништа сам" (1 Кор. 13,2). Могуће је и са таквим даровима бити без љубави и, према томе, бити - нико. Господ је рекао: „Многи ће ми рећи у онај дан: Господе, Господе, нисмо ли у твоје име пророковали, . И тада ћу им јавно казати: Никад вас нисам знао; идите од мене ви који чините незакоње" (Мт. 7, 22-23). „Никад вас нисам знао, казаће, јер позна Господ оне који су Његови (2 Тим. 2,19). Тиме Господ изражава да они који су чинили таква знамења нису били Његови, с обзиром да нису вршили Његову вољу, тј. нису имали љубави" (каже епископ Теофан).

Апостол Павле говори коринћанима: „И ако раздам све имање своје, и ако предам тијело своје да се сажеже, а љубави немам, ништа ми не користи" (1 Кор. 13, 3). „Свим даровима и свим подвизима вриједност даје само љубав: ако ње нема све је ништавно" (епископ Теофан).

Блажени Теодорит каже: „Треба знати да Праведни Судија не гледа само на праведно дјело, него и на циљ дјела. Многи наине веома пуно чине ради славе човјечије". „Љубав дуго трпи, благотворна је, љубав не завиди, љубав се не горди, не надима се, не чини што не пристоји, не тражи своје не раздражује се, не мисли о злу. Не радује се неправди, а радује се истини, све сноси и све вјерује, свему се нада и све трпи (1 Кор. 13, 4-7).

Мислим да свештеничка неслога почива највише у: завидности, надутости, гордости, неподношљивости итд. Зар се често код свештени-

ка не јављају ова четири а и многи други гријехови? Најчешће завиде један другом на унапријеђењу, одликовању, па чак и на додјељеној парохији. Мислећи да су дотичну, да назовем награду, заслужили они а не колега. Можемо често примјетити и гордост и надутост, уздицање себе изнад других хвалећи се својим знањем у разним областима као и својим врлинама.

Љубав не завиди...

Епископ Теофан каже: „Љубав не завиди ни даровима ни спољашњем благостању, ни одликовањима, ни успјеху у дјелима, нити каквом благу и предности другог над собом".

Не горди се...

Свети Златоусти говори: „Љубав се не горди и не поступа лакоумно. Она оног који воли чини благоразумним, умјереним и поузданим". Свети Тихон каже: „Љубав се не горди, не сматра себе вишом од других, већ нижом, те се пред свима смирује, свима будући послушна, покорна, учтива, снисходљива, прије себе осуђује него друге. Она себе укорјева и умањује, а не друге. О томе апостол говори: Чашћу чините једни друге већим од себе".

Не надима се...

Свети Јован Златоуст говори: „Ми видимо да се многи надимају самим својим врлинама, тј. што нису завидни, што нису зли, што нису малодушни, што нису неразумни, док љубав очишћује све".

И на крају: „Обуците се, дакле, као избраници Божји, свети и љубљени, у милосрђе, доброту, смиренуумље, кротост, дуготрпељивост, подносећи један другог и опраштајући један другог ако ко има тужбу на кога; као што Христос опрости вама, тако и ви. А поврх свега тога обуците се у љубав, која је свеза савршенства" (Кол. 3,12-14).

Јереј Драган Мајић

Осме србињске духовне свечаности

ХРАНА ЗА ДУШУ

Духовна академија Светог Василија Острошког и Богословија Светог Петра дабробосанског из Фоче-Србиња, 12. маја ове године, заједно су прославили крсне славе: Светог Василија Острошког, Светог Петра Дабробосанског, и Светог Саву. Том прославом почеле су Осме србињске духовне свечаности, а завршене су 22. маја - прославом крсне славе Храма Светог Николе и општине Фоча-Србиње.

На дан Светог Василија Острошког служена је света архијерејска Литургија, а служили су митрополит дабробосански Николај, епископ далматински Фотије и викарни епископ дремвицки и местобљуститељ епархије битољске Марко, уз саслужење шест свештеника и два ђакона. Осим осталих, светој литургији су присуствовали амбасадори Србије и Црне Горе, Словеније и Бугарске у Босни и Херцеговини, ректор сарајевског универзитета професор др Бориша Старовић, декан Стоматолошког факултета проф. др Олга Благојевић, посланик На-

родне скупштине Републике Српске Наде Радовић, декани Музичке академије Електротехничког и Пољопривредног факултета у Сарајеву. За време литургије, о тројици светитеља проповедао је ученик четвртог разреда Богословије Филип Зековић.

После резања славског колача одржана је свечана академија с богатим културно-уметничким програмом, у коме је наступао и Камер-

ни хор Музичке академије из Лукавице. Присутне је поздравио његово високо преосвештенство митрополит дабробосански Николај који је, између осталог, рекао:

„Ово је 200-та година од Првог српског устанка, тог значајног догађаја у историји Српског народа, те прве револуције на Балкану, после Француске револуције 1789. године.

У свему овоме мисија Цркве српске била је не да разара већ да изграђује не да рањава већ да лечи, не да спречава већ да помаже, не да ствара разлике већ да их укла-

ња. Циљ њене мисије нису били никакви уски, национални или расни интереси већ општечовечански.

Такве су и ове две теолошке школе, и једине српске школе у БиХ. И ове две школе су опште - човечанске по своме оснивачу светоме Сави, по свом учењу, богослужењу, и по свом циљу и задатку на земљи, а вама говорим тако јер сам сигуран да ме нећете погрешно разумети.

Нека би у ово време, у 785 годишњици регуларног живота и рада у овој Епархији дао Бог, да и даље у овим богословским заводима се молимо и стремимо, да ово буде нова Педесетница за све народе на земљи и за нас децу Цркве посебно. Да доживимо првобитну смирену премудрост Цркве и да исповедимо да је Српска црква једна и не дељива. Да, хришћанство није драги скупоцени камен, сјајно опште добро човечанства без нас, него и наше Цркве намењено свима народима и племенима на свим континентима. Стога, сви ми без обзира на звања, положаје и било које животне улоге молимо се да буду срца наша већа од свега тога.

Али ко сам ја да Вас учим? Ја сам само један глас вапијућег међу многим пригушеним гласовима са Истока и Запада Севера и Југа, који се упућују данас јавности. Бог и сада чини велика дела, као што је увек чинио. Која су то велика Божија дела? Данашња академија коју су наша господа професори Духовне академије и Богословије те студенти и ученици припремили, биће мало сведочанство онога што подељује Српска Црква својој духовној деци”.

Декан Духовне академије протојереј проф. др Предраг Пузовић одржао је предавање на тему „Улога свештеника у Првом српском устанку и у ослобађању српског народа” и истакао да је „улога Српске православне цркве и њенога свештенства црква и манастира у устанку била од велике важности. Међу носиоцима догађаја у устанку

у Шумадији једно од првих места припало је црквеним људима. Делити судбину свога народа свештеници су у миру били просветитељи и учитељи а у рату његови предводитељи. У устанку је узео активног учешћа велики број свештеника не само у борбама него и у дипломатским мисијама скупштинама и у новооснованим судовима. Свештеничке жртве у предустаничком а поготово у устаничком периоду с обзиром на ондашњи укупан број свештеника велик је. Међу тим жртвама највише има мученика и исповедника за веру".

Том приликом, ректор Сарајевског универзитета др Бориша Старић уручио је дипломе шесторици студената Духовне академије који су успели да дипломирају до Светог Василија Острошког, а митрополит Николај поделио је награде за светосавске теме.

Тринаестог маја, у Центру за културу и информисање, отворена је изложба слика чланова УЛУС

„Тон“, а наредног дана, код централног споменика српским борцима, одржано је поетско вече. Студенти Музичке академије из Сарајева 16. маја одржали су концерт у Музичкој школи, а сутрадан су наступали и ученици Музичке школе Србиње. У Галерији музеја „Стара Херцеговина“ 19. маја отворена је изложба фотографија „Дучић и Требиње“, а сутрадан је, у Центру за културу, одржана јавна трибина. Гост трибине, протојереј проф. др Љубивоје Стојановић, говорио је о верској толеранцији, прозелитизму и секташењу из перспективе цркве.

Уочи Светог Николе у Центру за културу одржана је свечана академија. Присутне је поздравио начелник општине Недељко Павловић, а протојереј проф. др Предраг Пузовић одржао је предавање на тему „Жртве свештеника у Другом светском рату“. У предавању је истакнуто то да су 24 свештеника из Епархије Дабробосанске страдала у другом свјетском рату. Од тога 10 су убиле усташе а 14 партизани. Предавач је детаљно изнио податке гдје је који свештеник страдао и под којим околностима. На крају је

посебно говорио о свештеномученику Момчилу Гргуревићу кога је САС-а СПЦ 2003. године прогласио за свештеномученика.

Наступали су Хор Свети Василије Острошки и Тврдошки из Требиња и ученици Богословије Светог Петра Дабробосанског који су извели рецитал „Први српски устанак“.

Храм Светог Николе и општина Фоча-Србиње, 22. маја заједно су прославили крсну славу. Тог дана у Храму Светог Николе служена је Литургија, а затим је уследила литија улицама града, ломљење славског колача и концерт КУД „Просвјета“ и ГД „Херцег Стјепан“.

Овогодишње србињске духовне свечаности посвећене су свештеномученику Момчилу Гргуревићу, који је мучен и убијен 1945. године. Мошти свештеномученика Гргуревића, које су сахрањене код цркве Успења Пресвете Богородице у Челебићима код Фоче-Србиња, на Петровдан ове године биће пренете у Цркву Светог Николе у Ријеци, код Челебића, где је он службовао.

*Протојереј Ранко
М. Билинац*

СТАЗАМА НАШИМ СВАКИДАШЊИМ

ВИШЕГРАД, 14. ОКТОБАР, СРНА.

„На њочетку свих стаза и џијева, у основи саме мисли о њима, сјоји ошћиро и неизбрисиво урезана стаза којом сам први џиј слободно проходао.

Било је то у Вишеграду...

И на свим друмовима и џијевима којима сам доцније у живоју прошао, живео сам од ње убоге среће, од своје вишеградске мисли о божајству и лейоји сивореног свѣта. Јер исјод свих друмова земље сјално је шекла за мене видљива и осејна ошћира вишеградска стаза, од дана кад сам је нађустио ња до данас. У сивари њој сам ја одмеравао свој корак и џодешавао ход.“

(Иво Андрић).

Да би себе и друге сваке године подсећали на универзалност Андрићевих порука, филозофију битисања на балканским просторима али и на „мисли о богатству и лепоти створеног свѣта“ Вишеграђани су прије 27 година одредили дане када се, у сјенци ђуприје, друже чаробњаци ријечи, звука, занесењаци мисли боја и дасака што живот значе.

И тако се, на видљивој, осјетној оштро и неизбрисиво урезаној „Вишеградској стази“, на оном истуреном дијелу ђуприје на Дрини, коју народ назива софом окупиле пјесничка братија.

Ко је све, када и зашто, на овим каменим басамцима, за 433 године постојања овог бисера који лебди између воде и облака, осјећао топлину камена, зборио и говорио, сањарио, севдисао, ковао планове о срећи и богатству, мислили су пјесници ове октобарске вечери понесени величином тренутка и хуком историје на том мјесту.

Сабијена дружина пјесничких душа на софи и онај народ око ње, те вечери, под нестварном свјетлошћу и тишином, личили су, при погледу на таласе, на чудесни брод, који плови низводно, остављајући иза себе град на води и цркву на Мегдану која прозрачена божанском свјетлошћу стреми ка небу.

Говорили су пјесници стихове о љубави и патњи, шљивама и њивама, козовским божурима и изгнанствима, о бунама српским и неправдама бјелосвјетским.

Текла је бујица стихова над ријеком из уста Слободана Ракића, Ранка Джиновића, Вјере Бојанић, Зорана Костића, Горана Врачара, Јованке Стојчиновић и Миленка Јевђевића.

Ђуприја је те вечери била највећа отворена позорница на свијету.

Чудесна стваралачка барка са софе ђуприје на Дрини зањихала се и у души академика Драгана Недељковића, који је стварао и под свјетлима Париза, кад је отварајући Стазу поручио „да је Андрић литерарни пророк који послушује истину јер је сама истина пророчанска“.

Старина Недељковић је подсјетио да Андрић није волио људе великих пре-

тензија већ само мудре, тихе, скривене писце оне сличне самом себи.

И као што је мудри Андрић у својим књижевним остварењима дубоко понирао у прошлост и послушнвао легенде да би кроз њу и њих сликао универзалност свијета и карактере људи и народа на овим просторима тако и писац из Ужица Видан Николић трага за оним што је могло бити а не искључиво за оним што је било.

Представљајући читаоцима града Андрићевог дјетињства свој роман „Пријезда и Јелица“, који је „ослушкујући“ легенду створио у својој умјетничкој несаници, Николић је сликајући у души несрећну владарицу града Сталаћа и већег дијела Србије, створио прототип племиће тог времена која је изронила из народне пјесме.

И писац Недељковић је на вишеградским стазама понудио одговоре на поруке својих дјела „Врлетне стазе преображења“. Он каже „да се до српског преображења не може стићи без савладавања трновитих стаза националног васпитања младих и њиховог увлачења у најсигурније и најтоплије скутове православља“.

Чувена Андрића мисао „о причању причане приче“ изговорене на церемонији добијања Нобелове награде за књижевност, отјелотворена је и у роману „Трг соли“ Радослава Братића у коме главни лик Луди Грк има дар да прича приче из свих времена, да мијеша ликове и да, што је запањујуће за вријеме „путева соли“ - чита књиге од почетка до краја.

ЗАШТО НИСМО МОГЛИ СПАСИТИ МАНАСТИР ДОБРУН ОД МИНИРАЊА

Андрићеву стазу су ове године похвалили и ризничари писане ријечи - библиотекар Републике Српске.

Добитник признања за најбољег библиотекара у Републици Српској, директор Спомен-библиотеке Иво Андрић Стојка Мијатовић збори „да правих пријатеља и добрих књига никад није доста јер је књига попут воде увијек себи прокрчи све стазе и путеве а пријатељ се увијек при руци нађе“.

Отварајући изложбу умјетничких дјела са 11. ликовног саборовања у Градској галерији највећи српски познаваца икона Никола Кусовац, као да је био вођен Андрићевом причом о Аски која игром побеђује крвожедног вука, изговорио је „да је у Вишеграду прије десет година док је напољу царовала смрт у галерији зачињала умјетност“.

Стазама је ходила и походила их и Мира Павловић, која је занесена монументалношћу Ћуприје, најавила градњу још Ћуприја на Дрини, глумица Тања Бошковић је у „Тајни плаве птице“ одгонетала тајне непролазности умјетничких дјела „која опстају а људи нестају“ као што је позната слика славног Пикаса.

Писцу и новинару Мирајну Бобић Мојсиловић, творцу бестселера српских свакодневница и страпугица, новинару бритке мисли, ријеч је застала у грлу кад су јој споменули Андрића на његовим вишеградским стазама.

Уста „Вишеградске стазе“, за разлику од пређашњих година, су била пуна Андрића.

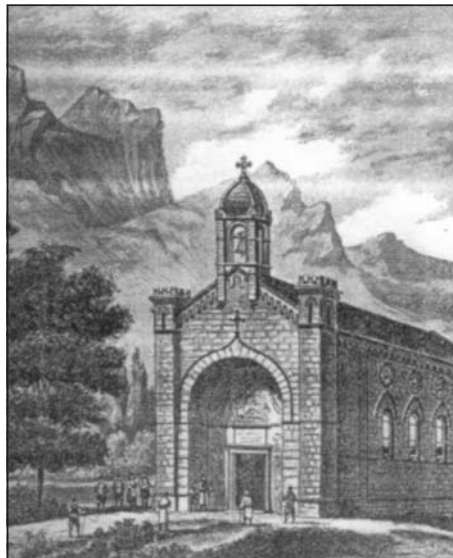
На свечаном отварању Стазе, у Дому културе, (а зашто не под сводовима Ћуприје) заискриле су сузе у очима када је глумац Тихомир Станић, који и ликом подсјећа на великог писца, говорио текст из „На Дрини Ћуприје“ о одвођењу српске дјеце у данку у крви у Стамбол.

И о зачетку мисли, у глави дјечака Рада из Соколовића који је из сепета, гледао на „црвоточну скелу и ђоравог скелепију“ и мајку која је лелекала на обали Дрине.

„Прва слика моста, којој је суђено да се оствари, блеснула је, наравно још посве неодређена и маглопита, у машти десетогодишњег дечака из оближњег села Соколовића, једног јутра 1516. године, када су га туда провели на путу из његовог села за далеки светли и страшни Стамбол“

Радоје ТАСИЋ

У лето 1944. био сам у Рудом и Вардишту на Равногорском курсу када је дошао свештеник Славко Поповић и обавјестио ме је да је тата са пратњом прошао за Равну Гору код Драже и да ја за њим одмах кренем. Славко ми је обезбједио пропусницу и отпратио ме је до Ужица. Одатле сам са поручником Војковићем и његовом јединицом отишао до Праљине (аеродром) где

сам сечекао тату. Код повратка за Босну тати се придружио већи број људи, наших босанаца и неколико Недићеваца. Имали смо намјеру да се придружимо чика Бранку али кад смо дошли на Бјело брдо, обавјештени смо да је чика Бранко напустио Рудо и да је већ у Чајничу. Једна група је ипак кренула за чика Бранком (ухваћена и побијена од партизана) а ми смо се под борбом вратили у Вардиште. Ту је тата обавјештен да га траже Њемци из Вишеграда на неке преговоре. Прво је тата одбио, али након дате гаранције, тата, ја и двојица пратиоца отишли смо у Вишеград. Примили су нас виши Њемачки официри (знам само да је био пуковник Лефлер из ЕК-2 (ек цвај) обавјештајне

војне команде и нек није за чуђење стари обавјештајац Интележенс службе Бјелински - ако му је то право презиме). Ми из пратње смо остали напољу а тата је отишао са њима на преговоре.

Шта су Њемци тражили а шта нудили?

- Од тате су тражили препоруку у вези са Дражом,

- Да престану напади наших јединица на Њемце (група корпуса пуковника Кесеровића која је заузела Крагујевац Краљево, а наша Рогатичка бригада да престане нападати Њемачке колоне на Сјемећу)

- Да пропустимо њихове трупе армија Е које су се повлачиле из Грчке (Афрички корпус) са личним наоружањем а за узврат нама би предали сво тешко наоружање и лагере оружја и муниције (свакако и у Добруну).

До Драже су дошли ови предлози, али су се савезници успротивили јер су тражили безусловну капитулацију и побојали су се да ми не ојачамо и од њиховог Тите нема ништа (избјегнуто би било даље крвопролиће па и Сремски Фронт).

Ми смо се вратили у Вардиште и преко Брода на Дрини прешли у Босну. Већ код Рогатице тата је обавјештен да су Њемци у Сарајеву поапсили групу Срба, а међу њима и моју мајку.

На малу Госпојину код села (заселак) Храбро на путу Соколац-Рогатича дио бригаде (Рогатичке) Радомира Нешковића у садејству са Мићићем из Поноре (послије се констатовало да је био сарадник партизана) напали смо колону „Принц Еуген“ С.С. дивизије и заробили 27 есесоваца које смо последије на трећем километру од Семизовца према Средњем замјенили за ухапшене Србе.

Брацо - Радмило

Савић

(препис из дневника)

ДОБАР ЈЕ ЧОЈЕК ПРЕДСЈЕДНИК!

На повратку са прославе 200 година од Првог српског устанка у Добруну председник Владе Србије Војислав Коштуница захтијевао је промјену протокола, рекавши министру Давинићу да жели да посјети Кремну, кућу пророка Тарабића и старину Јову Тарабића, једног од унука ових славних људи.

Коштуница је са пратњом, пјешице, са магистралног пута Кремна - Тара стигао до куће пророка у засеку Тарабићи.

Нико га није дочекао, јер су се Тарабићеви најближи сродници раселили по свијету, успут не ријешивши питање наслједства куће и окућнице гдје су рођени, живјели и прорицали Милош и Митар Тарабић, па чак ни ливаде коју је Митар дан прије смрти косио и гдје је остварено његово највеће пророчанство.

Кремански прота Захарије Захарић записао је највише пророчких визија креманских пророка, па и оно у вези са Митровом смрћу.

„Дотрча Митрова жена као без душе код мене и каже ми: „Зове те Митар, будибокснани, да га опајеш...“

Како да опајем живог човјека, велим јој, али знајући какав је чуда, кренем на ливаду. Кад тамо, кум завршио посљедњи откос, легао на траву и каже да га опајем. Куд ћу - шта ћу, прочитам молитву. Испричасмо се послије и он изненада рече да ће сутра умријети. И, зачудо, тако и би", записао је прота Захарије.

Коштуница је са пратњом посјетио Тарабића кућу, а онда свратио до њиховог надалеко чувеног унука Јове.

О томе Јово прича:

„Сједим, вако, за овим асталом кад неко са тарабе виче: Јово, чекаш ли госте?

Сви су гости добро дошли, а посебно председник, велим ја и мислим: „Ће ме нађе вак необријаног,

у zaloјеној шајкачи и маскирним синовчевим пантолонама". Али, куд ћу - шта ћу, дочеках председника у дворишту куће, изљубисмо се и сједосмо за овај астал," прича Јово.

„Они се његови у изгланцима ципелама узмудвали, а он ме запитује како је, како живим, како на-

дна није искапио, већ је оставио и за срећу у кући".

Питали Јова, „они председнички", каква су његова предвиђања свјетских догађаја, а он им одговорио да ће „доћи вријеме кад ће се Америка распасти ко гњила крушка јерибасма".

род. Кажем му да је народ добро док се за свадбе и испраћаје, бабине, па и неке будалаштине потроше брда динара.

Обећа ми председник, онако полако, јер он говори по оној испеци, па реци, да ће наредити да пут асфалтни направе до кућа Тарабића да се не ломимо овим беспућем пјешке ходећи" - прича Јово.

И додаје да му је председник још реко да ће настојати да се она кула на брду склони - што са Тарабићима и пророчанством нема никакве везе.

Јово се значајно накашља и, повукавши дубоко дим, нагну се преко истог стола за којим је са необичним гостом сједио и у повјерењу рече: „Добар је Војо као човјек, ја теби кажем. Да су сви наки, не би ова држава пропадала".

Јово прича како је Коштуницу послужио својом ракијом од шљиве пожегаче, али пошто је „великом чојеку насуо највећу чашу, он је до

Војислав Коштуница први пут је посјетио Тарабиће, смјештене у подножју Таре и на ивици креманског поља, 12. септембра 2000. године у току предизборне кампање за тадашње председничке изборе.

Јово Тарабић га је дочекао на капљи Милошеве и Митрове куће ријечима „Добро дошао, председниче".

Коштуница је те године подбиједио на изборима, постао председник Југославије.

Многе новине су објавиле фотографије и причу о том несвакидашњем догађају и још једног, мало касније, оствареног пророчанства савременог креманског пророка.

Коштуница је тада Јови обећао да ће доћи у Кремну ако побиједи на изборима.

„Знао сам да ће Војо још доћи да ме обиђе. Мало је закаснио, али завар је", смјешка се Јово.

Радоје ТАСИЋ

Фотографије: Младен Томић

**Освећени темељи храма Св. Николаја
у Ундруљи - Дражевина - Добрунска ријека - метоха Манастира Добрун**
На иницијативу Равногорског покрета, Општински одбор Вишеград, те братства Манастира Добрун, као и вјерника Добрунске ријеке, отпочета је изградња храма Св. Николаја. Чин освећења темеља извршио је Митрополит дабробосански Николај уз саслужење свештенства и монаштва, а уз присуство око 1000 вјерника.

САМ..., АЛИ С БОГОМ

У свим тренуцима свога живота свако од нас понекад остане САМ. Тешко је бити сам, а у ствари суочени са личним животним испитима свако од нас остаје САМ. Када смо у болести остајемо сами. Све наше мисли су окренуте ка Богу: Боже помози ми. Узалуд су охрабрујуће ријечи подршке ближњих јер они не могу ништа помоћи. Само БОГ.

Сваки човјек бар једном је имао такву ситуацију у животу да је у све изгубио наду, само му је остала нада у БОГА. А када се деси Божја посјета и болесник оздрави бива велика радост и блаженство. ХВАЛА БОГУ, није оно најгоре.

Но мало је од нас било оних који су били суочени са смрћу очи у очи и побједили страх и зебњу па и жељу за животом.

Такву побједу извојевао је Св. мученик Момчило Гргуревић, који је заиста и поред свих околности које су га пратиле, а живот му је био трновит, успјео да превазиђе земаљско Небеским. Успјео да земаљску отаџбину замјени Небеском. Успјео да пролазност замјени вјечношћу. А тај пут је

тежак и најтежи, но највише и даје. За велике подвиге и побједе слиједе и велике награде.

Ипак кад се вратимо у његово вријеме и уђемо у његову ДУШУ, сазнајемо много а само дио од тога можемо исказати. Он, отац Момчило, био је Сам. Сам, али са Богом. Као некад Цар Лазар и многи Мученици, који, бирајући између Неба и Земље, пролазности и Вјечности, изабраше Вјечност. Следећи примјеру светих и он, Св. Момчило, пође за Христом. Није лако одрећи се дјеце, ближњих, па и јединог живота, и кренути у смрт свјесно и одлучно. То се већ коси са природом личности, али Душа, која је Храм Духа Светог увјек је у вези са Творцем, са Небом. Баш као Св. Лазар и многи Мученици који су остали сами. Сами, али с Богом. И овај мученик Св. Момчило имао је само једног правог пријатеља и само једног познаваоца његове душе и срца - СРЦЕЗНАЛЦА Господа, за којим је крено, као за Пастиром Добрим, који је и Пут и Истина и Живот: *Ја сам њуји и истиина и живои; нико не долази Оцу осим кроз мене* (Јн. 31,14).

с. Ј. Г.

Спонзор прошлог броја ДАБРА је био: „Чигоја штампа“ из Београда

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
синђел Калистирај (Бобушић)

Технички уредник:
синђел Јован (Гардовић)

Редакција:
*јројшјереј Момир Васиљевић
јројшјереј Бојдан Сијанишић,
јројшјереј Рајко Цвјетковић,
јројшјереј Милосав Видаковић,
јројшјереј Ранко М. Билинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
Злашко Бојдановић, Младен Томић*

Сарадници:
*Теодора Пајић, Рајко Боловић,
Марица Бузанчић, Радоје Тасић,
Милош М. Мочевећ, Небојша Ћосовић*

Уредништво и администрација:
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакције:
*Манастир Добрун, 73247 Добрун, РС;
Манастир Добрун, 31243 Мокра Гора, СЦГ*

e-mail: dabar@prijeplje.net

Телефони:
*(+ 387) (0)58 612-603, тел./факс 612-747
(+387) (0)65 431-505*

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
Чигоја
ШТАМПА, Београд

Припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација Републике Српске, број 01-280/96 од 12.7.1996. године, Билтен Манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну под називом „Дабар“ је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 152.

Решењем Министарства науке и културе Републике Српске, број 04-1202/01 од 25.9.2001. године, Часопис „Дабар“ као публикација од општег друштвеног и националног интереса ослобађа се плаћања пореза на промет.